

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЗЕЛЕНОДОЛЬСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ОЛЫ ЖӘКЕ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

**РЕШЕНИЕ
КАРАР**

« 24 » ноябрь 2017 ел

№ 87

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Олы Жәке авыл жирлеге Советының 2014 елның 18 июлендә кабул ителгән 122 номерлы «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Олы Жәке авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» гы карарына үзгәрешләр керту турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясы нигезендә, гамәлдәге законнарға туры китерү максатыннан Олы Жәке авыл жирлеге Советы **КАРАР** ИТТЕ: 1.Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Олы Жәке авыл жирлеге Советы тарафыннан 2014 елның 18 июлендә кабул ителгән 122 номерлы «Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Олы Жәке авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау турында» карары белән расланган Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Олы Жәке авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләренә түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

- 1.1. 2.9.5 пункты үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.2. 4.5.5 пунктының 8 абзацын үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.3. 8.2.1 пункттын үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.4. 8.2.30 пунктының 2 абзацын үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.5.8.2.30 пунктының 13 абзацын үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.6. 8.5.5 пункттын үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.7. 8.6.2 пункттын үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.8. 8.6.4 пункттын үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.9. 8.6.5 пунктының 10 абзацын үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.10. 2.2.1.3 пунктының 2 абзацын үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.11. 8.6.1 пунктының 3 абзацын үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.12. 8.6.17 пункттын үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.13. 8.9.2.11 пункттын үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.14. 8.9.20 пункттын үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.15. 8.12.1 пункттын үз көчен югалткан дип танырга;
- 1.16. 8.12.3 пункттын үз көчен югалткан дип танырга;

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында урнаштырырга (<http://pravo.tatarstan.ru>) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Зеленодольск муниципаль районының рәсми сайтында (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) Интернет «мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, Олы Жәке авыл жирлеге стендларында.

Олы Жәке авыл жирлеге башлыгы,
Совет рәйсе:

Ф. А. Фәйзуллина

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗЕЛЕНОДОЛЬСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ОЛЫ ЖӘКЕ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕН ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ КАГЫЙДӘЛӘРЕ

1. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Олы Жәке авыл жирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре (алга таба - - Кагыйдәләр) «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль закон, «әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 10.01.2002 ел, № 7-ФЗ Федераль закон, «халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 30.03.1999 ел, № 52-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 24.11.1995 ел, № 181-ФЗ Федераль закон, административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексы, "Россия Федерациясендә инвалидларны, Турында Татарстан Республикасы кодексының административ хокук бозулар һәм башка норматив хокукый актларын, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм муниципаль норматив хокукый актларга.

2. Әлеге кагыйдәләр оештыру-хокукый формасына карамастан, барлык физик һәм юридик затлар тарафыннан үтәлергә тиеш.

3. Әлеге кагыйдәләр жирлекнең бөтен территориясендә гамәлдә һәм таләпләр билгели:

- биналар (торак йортларны да кертеп), Корылмалар һәм жир кишәрлекләрен карап тоту буенча, тиешле Биналарның һәм корылмаларның фасады һәм коймаларының тышкы кыяфәтенә карата;

- төзекләндерү буенча эшләр исемлегенә һәм аларны вакыт-вакыт үтәүгә карата;

- биналарның (бүлмәләреннән) һәм корылмаларның төзекләндерүдә катнашу тәртибен билгеләү турында;

- жирлек территориясен төзекләндерү буенча (урамнарны яктырту, территорияләрне яшелләндерү, урам исемнәре һәм йорт номерлары язылган күрсәткечләр кую, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту).

4. Территорияләрне төзекләндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру шәһәр төзелеш һәм жир законнары, махсус нормалар һәм кагыйдәләр, дүлэт стандартлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре, билгеләнгән тәртиптә расланган проект документлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. Әлеге кагыйдәләр жирлек территориясендә коммуналь һәм сәнәгать калдыкларын жыю, чыгару, ташу, утильләштерү һәм эшкәртү буенча мөнәсәбәтләрне жайга салмый.

1. Төп төшенчәләр

Әлеге кагыйдәләрне гамәлгә ашыру максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

1) жирле эһәмияттәге автомобиль юлы - транспорт инфраструктурасы объекты, транспорт чаралары хәрәкәте өчен билгеләнгән һәм үз эченә автомобиль юлына бүлеп бирелгән полоса чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм аларда урнашкан конструктив элементлар (юл полотносы, юл өслеге һәм мондый элементлар) һәм аның технологик өлеше булган юл корылмалары, саклагыч юл корылмалары, ясалма юл корылмалары, житештерү объектлары, автомобиль юлларын төзекләндерү элементлары;

2) арборицидлар-агач-куак үсемлекләренә каршы кулланыла торган химик матдәләр;

3) хужасыз транспорт чарасы - милекчесе яисә хужасы билгеле булмаган йә, әгәр законнарда башкача каралмаган булса, милекче баш тарткан хужасыз транспорт чарасы;

4) территорияне төзекләндерү - муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру, гражданның яшәү шартларын яхшырту, муниципаль берәмлек территориясенен санитар һәм эстетик торышын яхшырту, мондый территорияләрдә урнашкан торак пунктлар территорияләрен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, якын-тирә территорияләрне карап тоту буенча муниципаль берәмлек территорияләренен санитар һәм эстетик торышын тәэмин итү һәм яхшырту буенча эшчәнлек;

5) наратлык балтыравыгы - эре үләнле үсемлек, балтырган гаилә төре зонтик. Үсемлек озак яшәүче тән тиреләре китереп чыгара ала;

6) ташландык транспорт чарасы - милекче тарафыннан алты ай һәм аннан да күбрәк вакытка калдырылган транспорт чарасы (ишекләр, кузов остеклениесе элементлары, кузовның башка элементлары, ябык ишекләр булмау, ишекләргә каплау мөмкинлеге булмау һ. б.), шулай ук билгеләнеше буенча файдалану мөмкинлеге булмау (тәгәрмәчләр, тәгәрмәчләр, башка конструктив

- детальләр булмау һ. б.) һәм шул ук вакытта гомуми кулланылыштагы урыннарда (йорт яны территорияләрендә), транспорт чараларын саклау, йөрүгә комачаулаучы транспорт чараларын, территорияне жыештыру, махсус транспорт һәм чүп-чар жыю машиналарының подъездларга һәм чүп контейнерларына һәм (яки) әлеге кагыйдәләргә бозу белән урнаштырылган юллары;
- 7) зур габаритлы калдыкларны жыю өчен билгеләнгән бункер - чүп-чар жыентыгы;
- 8) вертикаль яшелләндерү-биналарның һәм корылмаларның фасад өслекләрен, шул исәптән балконнар, лоджияләр, галереяләр, терәк диварлар һ. б. куллану, аларда стационар һәм мобиль яшел үсентеләр урнаштыру өчен;
- 9) квартал эчендәге (жирле) юл - магистраль урамнан торак йортлар төркемнәренә һәм кварталның башка урыннарына кадәр транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте өчен билгеләнгән автомобиль юлы;
- 10) төзекләндерүне торгызу-юлның бөтен киндәгенә ясалма капламны, тротуарны сыйфатлы итеп торгызуны, бордюр ташын кире кайтаруны, туфракның уңдырышлы катламын торгызу, газон үләннәре чәчү һәм бозылган яшел үсентеләр утырту белән газоннарны ремонтлау, реклама конструкцияләрен һәм төзекләндерүнең башка элементларын үз эченә алган эшләр комплексы 11) махсус сайланган үләннәр орлыкларын чәчү белән төзелә торган газон-үлән катламы, ул утырту, парк корылмалары өчен фон һәм ландшафт композициясенә мөстәкыйль элемент булып тора;
- 11) үсемлекләргә юк итү өчен кулланыла торган гербицидлар-химик матдәләр;
- 12) кунак стоянкасы - торак зоналарга килүчеләрнең жиңел автомобильләрен кую өчен билгеләнгән ачык майданчык;
- 13) балалар майданчыгы - жир участогы, аның өслегендә балалар уеннары өчен билгеләнгән объектлар (таулар, карусельләр, таганнар, комлыклар һәм (яки) башка шундый объектлар урнашкан);
- 14) ишегалды территориясе - бер яки берничә күп фатирлы йорт янындагы һәм анда яшәүче затларның гомуми кулланылышында булган һәм аларның эшләвен тәмин итә торган
- вакытыннан алда тузу, картаю, жимерелү, һәлак булу очраklarын кисәтү;
 - куллану срогын арттыру, хезмәт күрсәтү;
 - житешсезлекләргә, ватылмаларны, житешсезлекләргә, житешсезлекләргә һәм ачыкланган житешсезлекләргә бетерү;
 - бирелгән техник шартлар яисә билгеләнгән тәртиптә күрсәтмәләр нигезендә, тышкы кыяфәтне торгызу һәм яхшырту. Карап тоту һәм санитар чистарту объектлары булып тора:
- машиналар йөрү өлеше һәм проспектлар, урам һәм тыкрыклар, чишелешләр жәяүлеләр тротуарлары;
 - майданнар, күперләр, юлүткәргечләр, баскычлар, күчеш;
 - парклар, урман парклары, скверлар, бакчалар, аллеялар, газоннар, агачлар, куаклар;
 - спорт һәм балалар майданчыклары, аттракционнар майданчыклары (урыннар), стадионнар, жәйге эстрада майданчыклары, пляжлар, бәдрәфләр, вокзал, лодка һәм коткару станцияләре;
 - фасадлар, биналар һәм корылмалар диварлары, коймалар, коймалар, капкалар;
 - төзелеш майданчыклары;
 - кече архитектура формалары һәм конструкцияләр (беседкалар, күлгә күлгәсе, Пергола, чәчәк түтәлләре, клумбалар, эскәмияләр, фонтаннар, урналар, реклама стендлары, декоратив һәм плескател);
- канализация агынтыларына, яңгыр һәм Таллы су бүлеп бирелгән, яңгыр һәм яңгыр канализацияләре кабул итү бүлмәләре һәм карау коелары, су бүлү (дренаж) канавы һәм желоба, урам яктырту баганалары (баганалары), каты көнкүреш калдыклары жыю өчен контейнерлар һәм аларны урнаштыру өчен майданчыклар һ. б. лар.;
- тарихи һәм архитектура кыйммәтенә ия булган монументаль-декоратив сәнгать эсәрләре, һәйкәлләр, объектлар;
 - су чыганаклары, чишмәләр һәм су объектлары;
 - үзәкләштерелгән хужалык-эчә торган су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зоналарын булдыру (арт. скважиналар, катажларны, чишмәләргә һәм коеларны төзекләндерү һәм ремонтлау.;
 - зират; - базарлар, кишетләр, сәүдә павильоннары, киосклар, палаткалар, лотоклар;
 - жәмәгать транспортының утырту майданчыклары;
 - торак йортлар, административ һәм сәнәгать биналары;
 - сәүдә, жәмәгать туклануы һәм мәдәни-көнкүреш объектлары;
 - торак төзелеш зонасында, шулай ук гараж-төзелеш кооперативлары территорияләрендә һәм массакуләм жыелу урыннарында урнашкан шәхси гаражлар өемнәр (нигездә) чабу;

чокыр-кран машиналары белән бораулау;

туфрак йомшарту; котлованнар пазлары салу), шулай ук төзекләндерү шартларын үтәү. Эшләр житештерү зонасы-эшләр башкару өчен бүлөп бирелгән территория, шулай ук эшләр башкарганда кулланыла торган территория, шул исәптән материалларны, жайланмаларны, механизмнарны, көнкүреш шәһәрчөкләрен вакытлыча урнаштыру өчен; Инженерлык коммуникацияләре – жир асты һәм жир өсте челтәрләре, ачык һәм ябык канализация трассалары, электр, жылылык, газ, су белән тәмин итү, элемент, электр транспортының контакт челтәрләре, шулай ук аларда Корылмалар;

Капиталь ремонт-объектның аерым конструктив өлешләрен, аларның физик тузуы һәм (яки) жимерелүенә бәйле рәвештә, торгызу эшләре яисә аларны эксплуатация күрсәткечләрен яхшыртучы охшаш яисә башка төрләргә алмаштыру буенча, объектның төп техник-икътисадый күрсәткечләрен үзгәртмичә, объектның аерым конструктив өлешләрен торгызу эшләре;

Территорияләрнең гамәлдәге, планлаштырылган (үзгәртелә, яңа барлыкка килә торган) чикләрен билгели торган кызыл линияләр - линияләр

төзелеш (реконструкция, капитал ремонт);

Ордерның гамәлдә булуын туктатып тору – ачыкланган житешсезлекләренә тулысынча бетергәнчегә кадәр эшләренә вакытлыча тыю;

Эшләренә житештерүче-Жир, төзелеш һәм ремонт эшләрен башкаручы юридик яки физик зат (генподрядчы да, субподрядчы да).;

Проект (төзелеш, эшләр оештыру) - билгеләнгән тәртиптә килештерелгән, үз эченә текст формасында һәм карталар (схемалар) рәвешендә материаллар алган, объектны һәм аның өлешләрен төзүне һәм үзгәртеп коруны, шулай ук объектны ремонтлауны (капиталь ремонтны) үткәрүне тәмин итү өчен архитектура, конструктив һәм инженер-техник чишелешләрен билгели торган проект документлары;

Объектның төзеклеген һәм эшкә яраклылыгын (шул исәптән аның эксплуатацион характеристикаларын) торгызу буенча эшләр, аларны үтәгәндә конструктив һәм башка мәсьәләләргә кагылмый торган, кирәк булганда башкарыла торган эшләр

Йорт яны территориясе - яшелләндерү элементлары, керү юллары, йорт подъездлары, әлегә йортта яшәүчеләр өчен мәйданчыклар (балалар, спорт, ял итү, контейнерлар өчен, этләренә урамда йөртү өчен) һәм йортка хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән башка объектлар.;

транспорт чарасын юу - транспорт чарасы өслегеннән (шул исәптән кузовтан, көпчәкләрдән, агрегатлардан), салоннан, кабинадан, кабинадан, тузаннан, пычрактан, башка пычраткычлардан, су һәм (яки) юдыргыч чаралардан, һәм (яки) төрле жайланмалардан (щеткалардан, скребкалардан, иреннәрдән, тузаннан) һәм (яки) юу өчен билгеләнгән жайланмалардан (щеткалардан, иреннәрдән, тузаннан) тулысынча яки өлешчә юкка чыгаруга бәйле чаралар. Транспорт чарасын юу булып тормый транспорт чарасы протирание пыяла һәм (яки) фар нче тузан, пычрак, башка пычрату ярдәмендә щеток, губок, ветоши, эгәр дә бу бәйле түгел стека кулланыла торган су һәм (яки) юа торган чаралар белән транспорт чарасыннан, шулай ук чистарту транспортларны.

Территорияләренә төзекләндерү, карап тоту һәм жыештыру буенча гомуми таләпләр

1. Жирлекнең бөтен территориясе һәм анда урнашкан барлык биналар (торак йортларны да кертеп) һәм корылмалар (алга таба - биналар, корылмалар) төзекләндерелергә, карап тотылырга һәм жыештырылырга тиеш.

2. Гомуми файдаланудагы территорияләренә, шул исәптән урамнар, юллар, жирле әһәмияттәге автомобиль юллары, яр бие, скверлар, пляжлар, башка объектларны карап тотуны һәм жыюны оештыруны вәкаләтле орган үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыра.

3. Физик һәм юридик затлар, аларның оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, милек хокукында, бүтән әйбер яки мәжбүри хокукта (алга таба - жир кишәрлекләренә ия булучылар) булган жир кишәрлеген, шулай ук гамәлдәге законнарда һәм әлегә Кагыйдәләрдә каралган күләмдә биналарны, корылмаларны мөстәкыйль рәвештә яки махсус оешмаларны үз акчалары хисабына жәлеп итү юлы белән чистарталар.

Бина, корылма милек хокукында яки башка әйбер яисә мәжбүри хокукта булган очракта, жыештырылырга тиешле территория милек хокукында яки күчемсез милек объектына башка хокукта пропорциональ өлеш билгеләнә.

Жир участогы территориясендә төрле затларга караган берничә бина, корылма булса, территорияне карап тоту һәм жыештыру чикләре яклар килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

Килешү булмаганда, жыештырылырга тиешле территория барлык милекчеләр яки башка биналарның, корылмаларның хужалары (кулланучылары) арасында тигез өлешләрдә

билгеләнә.

Физик яки юридик зат карамагында булган жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, жир кишәрлегенә хужасы булган жир кишәрлегенә фактта барлыкка килгән чиге буенча территория жыештырылырга тиеш.

Бина, корылма милек хокукында яки башка әйбер яки мәжбүри хокукта булса, фасадны карап тоту якларның килешүе белән билгеләнергә мөмкин.

Килешү булмаганда, фасадны карап тоту милек хокукында яки күчәмсез милек объектына башка хокукта пропорциональ рәвештә гамәлгә ашырыла

4. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын, тротуарларны карап тоту һәм жыештыру, әлеге эш төрләрен башкаруга муниципаль контрактлар төзегән махсус оешмалар (подрядчы, башкаручы) тарафыннан башкарыла.

5. Күпфатирлы йортларның йорт яны территорияләрен карап тоту һәм жыештыру күпфатирлы йортлар белән идарә итүнең бер ысулы: торак милекчеләре ширкәте яки торак кооперативы яки башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативы, идарәче оешма, күпфатирлы йортта гомуми милекне карап тоту һәм ремонтлау эшләрен башкаручы затлар - әлеге йортта биналарның милекчеләре белән турыдан - туры идарә иткәндә (алга таба-идарәче оешмалар) гамәлгә ашырыла.

6. Шәхси торак йортлар территорияләрен карап тоту һәм жыештыру мондый йортларның милекчеләре (яллаучылар) тарафыннан башкарыла.

7. Яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм карап тоту:

1) бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә-жир кишәрлегенә милекчеләре яисә башка хокук ияләре;

2) гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә - вәкаләтле орган йә оешма, әлеге эшләрен башкаруга тәминатчыны (подрядчыны, башкаручыны билгеләү нәтижәләре буенча муниципаль контракт төзегән);

3) чикләнгән файдаланудагы (предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр) һәм махсус билгеләнештәге (санитар зоналар, су саклау зоналары, зиратлар, питомниклар) яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә-әлеге объектларның хужалары;

4) йорт яны территорияләре чикләрендә-күпфатирлы йортларда торак биналарның милекчеләре яки идарәче оешмалар;

5) жир өсте коммуникацияләренә, шул исәптән электр челтәрләренә, яктырту челтәрләренә, радионияләрнең саклау зоналарында-күрсәтелгән коммуникацияләренә хужалары;

6) жир асты коммуникацияләренә сак зоналарында (урнаштыру рөхсәт ителгән очракта) - әлеге коммуникацияләренә хужалары.

8. Кюветларны, торбаларны, дренаж корылмаларын жыештыру һәм чистарту, урам һәм юллардан грунт һәм өслек суларын бүлеп бирү өчен билгеләнгән, яңгыр канализациясе коллекторларын һәм яңгыр кабул итү коеларын чистарту аларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

9. Жәмәгать бәдрәфләрен урнаштыру һәм карап тоту тәртибе гамәлдәге законнар, санитар кагыйдәләр һәм нормалар нигезендә билгеләнә.

Бәдрәфләренә санитар һәм техник торышы өчен аларның милекчеләре, хужалары, арендаторлары яки алар хезмәт күрсәтә торган махсус оешмалар җаваплы.

10. Төзекләндерү эшләрен башкаруның вакыты эшләренә заказчысы тарафыннан объектларның тиешле санитар һәм техник торышын тәмин итүне исәпкә алып билгеләнә.

11. Жирлек территориясен карап тоту һәм жыештыру чикләре физик һәм юридик затлар тарафыннан бирелгән жир кишәрлегенә чикләре нигезендә билгеләнә (жир участогы билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән булса, жир кишәрлегенә фактта барлыкка килгән чиге буенча).

12. Вәкаләтле орган жирлек территориясен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрен карап тоту һәм жыештыру буенча эшләренә үтәлешен контрольдә тоту.

IV. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен, юлларны, шәхси торак йортларны, яңгыр канализациясе челтәрләрен, яңгыр канализацияләрен, карау һәм яңгыр сулары коеларын, су бүлү корылмаларын, элемент техник чараларын, тышкы яктырту объектларын, кече архитектура формаларын, стационар булмаган объектларны, төзелеш эшләре алып бару урыннарын, жирләү урыннарын, автотранспорт чараларын озак һәм кыска сроклы саклау тукталышларын карап тоту буенча таләпләр. Жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү

Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен карап тоту буенча гомуми таләпләр

1. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен милекчеләре яки башка хокук ияләре мөстәкыйль рәвештә йә махсус оешмаларны үз акчалары хисабына жәлеп итү юлы белән тоталар.

2. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен карап тоту үз эченә ала, алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен төзекләндерү:

- биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту;
- жир кишәрлеген жыештыру һәм санитар-гигиеник чистарту;
- гражданныр, оешмалар һәм шәхси эшмәкәрләр эшчәнлегенә нәтижәсендә барлыкка килә торган житештерү һәм кулланыу калдыкларын жыю һәм чыгару;
- жир кишәрлегендә урнашкан яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм карау.

3. Фасад биналар, корылмалар булырга тиеш түгел ия видимых жәрәхәтләре төзелеш өлешендә, декоративные бизәкләү һәм инженерлык элементларын һәм сакларга тиеш.

Шәһәркүләм яшелләндерү объектлары (парклар, скверлар, ял зоналары, юлларның машиналар йөрү өлеше буендагы газоннар, бүлү полосаларының яшел зоналары, елга буенда су саклау зоналары) буенча - әлегә яшелләндерү объектлары булган махсус оешмаларга (аларга карап норматив-хокукый актлар белән беркетелгән яисә шәһәр жирлегенә администрациясә белән аларга хезмәт күрсәтү буенча контрактлар төзелгән. Аерым торучы реклама объектларына якын - тирә территорияләренә (урам ягыннан - юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) реклама конструкцияләреннән-реклама конструкцияләре хужаларыннан-5 м радиуста кулдан чистарткан өчен. Озак вакыт кулланылмый торган һәм үзләштерелми торган территорияләренә, корылмаларны сүткәннән соң территорияләренә, объектларны яки әлегә территориядән файдаланучыларны, әлегә территория бүлеп бирелгән заказчы оешмаларны, корылмаларны сүтү эшләрен башкаручы подрядчы оешмаларны жыештырган һәм карап тоткан өчен. Жыештыру, төзекләндерү, чисталык өчен.

Тротуарларда һәм яшел зоналарда урнашкан мачталар һәм тышкы яктырту баганалары тирәсендәге территорияләренә кулдан чистарткан өчен-әлегә территорияләр карамагында булган предприятияләр. Коймаларны, коймаларны карап тоту, аларны үз вакытында буяу һәм игъланнар, реклама, листовкалар һәм граффитидан чистарту өчен жаваплылык алар милкендә булган предприятияләр һәм оешмаларга йөкләнә. Шәһәр пассажир транспортының утырту мәйданчыкларын жыештырган өчен - алар карамагында булган предприятияләр. Якын - тирә территорияне "ракушка" һәм "пенал" тибындагы металл тентлар тирәсендә периметр буенча 5 метрдан да ким булмаган радиуста (урам ягыннан-юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) жыештырган өчен тент хужасы жавап бирә. Сәүдә предприятияләре, автостоянкалар, гаражлар, түләүле парковкалар һ.б. территорияләрдән көнкүреш чүп - чарын, карны чыгарган өчен-әлегә объектлардан файдаланучы баланс тотучыларга, хужаларга һәм вазыйфаи затларга, бер бинада кулланыучылар яки берничә кеше урнашкан очракта.

Кисәк 2. ТЕРРИТОРИЯНЕ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ЭЛЕМЕНТЛАРЫ

2.1. Территорияне инженерлык эзерләү һәм яклау элементлары

2.1.1. Авыл жирлегенә территориясен инженерлык эзерләү һәм яклау элементлары территориядән файдалануның иминлеген һәм уңайлылыгын, аны яңа төзелеш яки реконструкция белән бәйлә рәвештә табигый һәм техноген йогынты ясауның тискәре күренешләреннән яклауны тәмин итәләр. Территорияне инженерлык эзерләү һәм яклау элементларын проектлау рельефны һәм өске суларны агызуны оештыру чаралары составында башкарыла.

2.1.2. Авыл жирлегенә төзекләндергәндә рельефны оештыру бурычлары территориянең функциональ билгеләнешенә һәм аны үзгәртеп кору һәм реконструкцияләү максатларына бәйлә рәвештә билгеләнә. Реконструкцияләнгән территориянең рельефын оештыруны, рельефны, туфрак катламын, булган яшел үсентеләрне, гамәлдәге өслекле су бүлү шартларын, төзелеш мәйданчыгында кысрыклана торган грунтларны кулланыуны максат итеп куя.

2.1.3. Рельефны оештырганда 150-200 мм калыңлыктагы туфракның уңдырышлы катламын һәм урыннарны урнаштыруны күздә тоту

2.1.7. ГОСТ Р 52299, ГОСТ 26804 нигезендә, транспорт коммуникацияләрен урнаштырганда терәк диварларны һәм югары бровкаларны киртәләүне күздә тоту. Шулай ук әлегә корылмалар буенда урнашкан жәяүлеләр юлларын коймаларны - 1,0 м дан артык терәк стена биеклегендә, ә кабымлыклар-2 м дан артык биеклектә-0,9 м дан да ким булмаган биеклектә урнаштыруны күздә тоту.

кирәк - су бүлүләрөндө, яңгыр канализациясе системасы булганда, аны кимендө 4 промилле билгеләргә кирәк; яңгыр канализациясе системасы булмаганда-кимендө 5 промилле. Максималь тайпылышларны Транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте шартларына бәйле рәвештә билгеләргә кирәк.

2.3.5. Авыл жирлегенә жәмәгать киңлекләре территориясендә барлык киртәләр (юл биру, баскычлар, пандуслар, агачлар, яктырту, мөгълүмати һәм урам техник жиһазлары, шулай ук жәмәгать транспорты тукталышлары һәм урам аша чыгу юллары зоналарында тротуар кырые) тактиль өслек полосалары белән бүлеп бирергә кирәк. Тактиль өслекне кирегә кадәр 0,8 метрдан да ким булмаган

араны, урам кырыена, куркыныч участок башлануга, хәрәкәт юнәлешен үзгәртүгә һ. б. башларга киңәш ителә.

2.4. Өслекләр бәйләнеше

2.4.1. Өслекләрнең көчәнеше элементларына борт ташларының төрле төрләре, пандуслар, баскычлар, баскычлар керә.

2.4.2. Тротуар һәм машиналар йөрү өлешендә, кагыйдә буларак, юл борт ташлары куела. Борт ташлары машиналар йөрү өлешен нормативтан 150 мм да ким булмаган күләмдә арттыру белән билгеләнә, ул өслекләр ремонтланган очракта да сакланырга тиеш. Автотранспортны газонга чыгаруны булдырмау өчен шәһәр һәм район әһәмиятендәге урамнарда, Шулай ук зур хезмәт күрсәтү объектлары каршындагы автостоянкалар мәйданчыкларында артык борт ташын куллану киңәш ителә.

2.4.3. Жәяүлеләр коммуникацияләрен газон белән каплаган вакытта, газон дәрәжәсеннән кимендө 50 мм арада арткан бакча бортын урнаштырырга мөмкин, бу газонны якый һәм аның хезмәт итү вакытын арттырып, пычрак һәм үсемлек чүп-чарының өслеккә элэгүен булдырмый кала.

Баскычлар, баскычлар, пандуслар

2.4.4. Жәяүлеләр коммуникацияләреннән Тайпылганда 60тан артык промилле баскычлар урнаштыруны күздә тотарга кирәк. Сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм башка күпләп йөри торган объектлар, инвалидлар һәм картлар йортлары, баскычлар урнашкан урыннарда төп жәяүлеләр коммуникацияләрендә 50дән артык промилле, ничшиксез, аларны пандус белән озатып барырга кирәк. Төп жәяүлеләр коммуникацияләрен юллар белән кисешкән вакытта яки проекткага бирелгән башка очрактарда, тротуарны юл өслеге дәрәжәсенә каплатудан төшереп калдыруны тәэмин итү өчен; бордюрный пандусны күздә тотарга кирәк. 2.4.5. Рельеф баскычларын проекткаганда, баскычларның биеклеген - 120 мм, киңлеген-400 мм дан да ким түгел һәм 10-20 промилле югарыдагы баскычка таба авышырга киңәш ителә. Һәр 10-12 баскычтан соң, ким дигәндә, 1,5 м. м. баскычның беренче баскычларын, төшкәндә һәм күтәрелгәндә, полоны бүлеп бирергә киңәш ителә

2.5. Койма

2.5.1. Авыл жирлегә территориясендә төзекләндерү максатларында төрле төр коймалар куллану күздә тотыла, алар билгеләнеше буенча (декоратив, саклагыч, аларны яраштыру), биеклеген (түбәнә - 0,3 - 1,0 м, урта - 1,1 - 1,7 м, биеклеген - 1,8 - 3,0 м), материал төре (металл, тимер-бетон һ.б.), карашлары ягыннан аерылу дәрәжәсе (үтә күрәнмәле, саңгыраулар), стационарлык дәрәжәсе (даими, вакытлы, күчмә).

2.5.2. Киртәләрне проекткауны, аларның урнашуына һәм билгеләнүенә карап, ГОСТлар, сертификацияләнгән эшләнмәләр каталоглары, индивидуаль проекткау проектлары нигезендә башкарырга кирәк.

2.5.2.1. Шәһәрнең магистральләрен һәм транспорт корылмаларын коймаларны ГОСТ Р 52299, ГОСТ 26804, ГОСТ 2.1.7 пункты нигезендә террас – ны югары бровкалар белән проекткарга кирәк. бу кагыйдәләр.

2.5.2.2. Тарихи-мәдәни мирас һәйкәлләре территорияләрен коймаларны әлегә территорияләрен өчен билгеләнгән регламентлар нигезендә башкарырга кирәк

2.6. Кече архитектура формалары

2.6.1. Кече архитектура формаларына (МАФ) түбәндәгеләр керә: монументаль-декоратив бизәлеш элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү өчен жайланмалар, су жайланмалары, шәһәр жиһазлары, муниципаль берәмлек территориясендә коммуналь-көнкүреш һәм техник жайланмалар. Кече архитектура формаларын проекткаганда һәм сайлаганда сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларыннан файдаланырга киңәш ителә. Тарихи төзелеш зоналары, шәһәр күп функцияле үзәкләре һәм зоналары өчен кече архитектура формалары индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проекткарга тәкъдим ителә.

Яшелләндерү өчен жайланмалар

2.6.2. Мобиль һәм вертикаль яшелләндерү өчен түбәндәге жайланмалар кулланырга: арыш, шпалерлар, Пергола, чәчәк түтәлләре, вазоннар. Трельяж һәм шпалер - вьющимися яки таяна торган

2.6.2. Мобиль һәм вертикаль яшелләндерү өчен түбәндәге жайланмалар кулланырга: арыш, шпалерлар, Пергола, чәчәк түтәлләре, вазоннар. Трельяж һәм шпалер - вьющимися яки таяна торган үсемлекләр белән яшелләндерү өчен рәшәткәләр рәвешендәге жиңел агач яки металл конструкцияләр тынлы ял почмакларын оештыру, Кояштан яшерү, майданчыклар, техник жайланмалар һәм корылмалар өчен файдаланыла ала. Пергола-Агач Яки Металлдан беседка, галерея яки тирес рәвешендәге жиңел рәшәткә корылмасы, «Яшел тоннель», майданчыклар һәм архитектура объектлары арасындагы кичү кебек кулланыла. Чәчәклекләр, вазоннар - үсемлекләр җир белән кечкенә савытлар.

Су жайланмалары

2.6.3. Су корылмаларына фонтаннар, эчәргә яраклы фонтанчыклар, бюетлар, чишмәләр, декоратив сулыклар керә. Су жайланмалары декоратив-эстетик функция башкара, микроклиматны, һава һәм акустик мохитне яхшырта. Барлык төрдәге су жайланмаларын дренаж челтәренә артык суны һәм яңгыр канализациясен агызучы су сибү торбалары белән тәэмин итәргә кирәк.

2.6.3.1. Фонтаннар киңәш ителә проектировать нигезендә индивидуаль проект эшләнмәләре.

2.6.3.2. Эчәргә яраклы фонтанчыклар типик һәм махсус эшләнгән проект буенча башкарылган булырга мөмкин, аларны ял итү зоналарында урнаштырырга һәм спорт майданчыкларында урнаштырырга киңәш ителә. Эчәргә яраклы фонтанчык урнаштыру урыны һәм аңа якин килү каты өслек төре белән жиһазландырылырга тиеш, биеклегә өлкәннәр өчен 90 см һәм балалар өчен 70 см дан да артмаска тиеш.

2.6.3.3. Декоратив сулыкларны рельеф кулланып яки тигез өслектә газон, плитка өслеге, чәчәкләр белән бергә корырга кирәк

Муниципаль берәмлек жиһазлары

2.6.4. Авыл жирлегә жиһазларына жәмәгать кинлекләре, рекреация һәм ишегаллары территорияләрендә урнашкан ял скамейларының төрле төрләре, өстәл уеннары, жәйге кафе һ. б. керә.

2.6.4.1. Урнаштыру скамей күздә тоту каты төрләрен каплау яки фундамент. Ял итү зоналарында, урман паркларында, балалар майданчыкларында йомшак катламнарда эскәмияләр урнаштыру рөхсәт ителә. Булганда, фундамент аның өлешендә башкарырга түгел выступающими өстендә өслеге жир. Биеклегә өлкәннәр өчен ял итү өчен, өлкән кеше нче дәрәжәдәге каплау кадәр плоскости утыргычлар кабул итәргә чикләрендә 420-480 мм өслеге скамья өчен ял итәргә башкарырга килгән агач, белән төрле төрләре водоустойчивой эшкәртү (предпочтительно - пропиткой).

2.6.4.2. Жирле әһәмияттәге махсус сакланыла торган табигый территорияләр территориясендә агач жепләрдән, буралардан, бүрәнәләрдән һәм плахлардан эскәмияләр һәм өстәлләр башкарырга мөмкин.

2.6.4.3. Муниципаль жиһазларның саны

Урам коммуналь-көнкүреш жиһазлары

2.6.5. Урамдагы коммуналь-көнкүреш жиһазларына чүп-чар жыночылар-контейнерлар һәм чүп савытлары керә. Коммуналь-көнкүреш жиһазларының теге яки бу төрен сайлаганда төп таләпләр түбәндәгеләрдән гыйбарәт булырга мөмкин: экологик яктан чиста булу, куркынычсызлык (кискен почмаклар булмау), кулланду уңайлылык, чистарту жиңеллеге, тышкы кыяфәт.

2.6.5.1. Урамнарда, майданнарда, рекреация объектларында көнкүреш чүп-чарын жыю өчен аз габаритлы (кече) контейнерлар (0,5 куб.метрдан кимрәк) һәм (яки) чүп савытлары (аларны сәүдә һәм жәмәгать туклану объектларына, жәмәгать өчен билгеләнгән башка учреждениеләргә, жир асты кичүләре, торақ йортларга һәм транспорт корылмаларына (вокзал, шәһәр яны электричкасы станцияләренә) урнаштырырга кирәк. Кече контейнерлар һәм чүплекләр урнаштырганда (югарыда санап үтелгән объектларның мәжбүри урнаштырылуын исәпкә алмыйча) Интервал түбәндәгечә булырга мөмкин: төп жәяүлеләр коммуникацияләрендә-60 м дан артык түгел, муниципаль берәмлекнең башка территорияләрендә-100 м дан артык түгел.

Урам техник жиһазлары

2.6.6. Урамдагы техник жиһазларга таксофоннар каплау, почта тартмалары, су сату буенча автоматлар, сәүдә палаткалары, инженерлык жиһазлары элементлары (инвалид коляскалар өчен күтәрелеш майданчыклары, карау люклары, яңгыр кабул итү коелары рәшәткәләре, жир асты коммуникацияләренә вентиляция шахталары, телефон элементәсе шкафлары һ.б. керә.

2.6.6.1. Урамдагы техник жиһазларны урнаштыру жиһазларга уңайлы якин килүне тәэмин итәргә һәм СНиП 35-01 бүлегенә туры килергә тиеш.

2.6.6.2. Жәмәгать, торақ, рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә таксофон урнаштырганда аларны электр белән яктыртуны күздә тотарга кирәк. Таксофоннарны урнаштыру урыннарын канал (труба) телефон канализациясе һәм канал (труба) тоташтыру жайланмаларыннан электр яктырту өчен максимум якынайтуда проектларга кирәк.

2.6.7. Инженерлык жиһазларының элементларын рәсмиләштерү формалаштырыла торган мохитнең төзекләндрү дәрәжәсен бозмый торган, тирәлекне начарайта торган башкарылырга тиеш

2.7. Уен һәм спорт жиһазлары

2.7.1. Авыл жирлеге территориясендә уен һәм спорт жиһазлары уен, физкультура-сәламәтләндрү жайланмалары, Корылмалар һәм (яки) аларның комплекслары белән тәкъдим ителгән. Балалар һәм яшүсмерләр өчен уен һәм спорт жиһазларының составын сайлаганда жиһазларның төрле яшь төркемнәренән анатомио-физиологик үзенчәлекләренә туры килүен тәэмин итәргә кирәк (әлеге Кагыйдәләргә 13 нче кушымтаның 13 нче таблицасы).

Уен жиһазлары

2.7.2. Уен жиһазлары санитар-гигиена нормалары, баланың гомерен һәм сәламәтлеген саклау таләпләренә туры килергә, техник эксплуатациядә уңайлы булырга, эстетик яктан жәлеп итәргә тиеш. Элементларның ярашуы вариантын тәэмин итүче модульле жиһазларны куллану киңәш ителә.

2.7.3. Уен жиһазлары материалына һәм аны эшкәртү шартларына карата таләпләр:

- каты агач токымнарыннан ясалган махсус эшкәртелгән, черүне, корылуны, януны, сколны булдырмый торган агач жиһазлар; отолированное, кискен почмаклар әйләнә;

- металл күбесенчә жиһаз конструкцияләре өчен кулланырга, ышанычлы тоташмалар һәм тиешле эшкәртү (дымлы буяу, коррозиягә каршы катлам) булырга тиеш; металл пластикны кулланырга киңәш ителә (травмаламый, тугымый, тундырмый, суыкка чыдам).;

- жиһазларның бетон һәм тимер-бетон элементларын 300дән дә ким булмаган, тундырмалылык 150дән дә ким булмаган, гладкие өслеге булырга тиеш .

2.7.5. Уен жиһазларын балалар уен майданчыкларында урнаштырганда әлеге Кагыйдәләргә 2 нче кушымтаның 15 нче таблицасы нигезендә куркынычсызлыкның минималь арасын сакларга. Әлеге ераклык чикләрендә майданчык территориясендә уен жиһазларының башка төрләрән, эскәмияләренә, чүп савытларын, борт ташларын һәм каты өслек төрләрән, шулай ук ботакларны, кәүсәләренә, агач тамырларын урнаштыру рөхсәт ителми. Уен жиһазларының параметрларына һәм аның аерым өлешләренә карата таләпләр әлеге Кагыйдәләргә 14 нче кушымтаның 2 нче таблицасы нигезендә кабул ителә.

Спорт жиһазлары

2.7.6. Спорт жиһазлары спорт, физкультура майданчыкларында, йә рекреация составында махсус жиһазландырылган жәяүлеләр коммуникацияләрендә (Сәламәтлек сукмаклары) урнашкан барлык яшь төркемнәре өчен билгеләнгән. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары завод тарафыннан житештерелгән, шулай ук махсус эшкәртелгән өслектәге бүрәнәләрдән һәм борыслардан эшләнгән булырга мөмкин. Урнаштырганда сертификацияләнгән жиһаз каталогларына таянырга.

2.8. Яктырту һәм яктырту жиһазлары

2.8.1. Төрле шәһәр төзелеше шартларында утилитар, ут планлаштыру һәм яктылык-композицион бурычларны хәл итү, шул исәптән авыл жирлеге территорияләрен ут яктылыгы ягыннан зоналаштыру һәм яктылык тарату ансамбльләре системасын формалаштыру максатыннан, функциональ, архитектура һәм мәгълүмати яктыртуны күздә тотта.

2.8.2. Яктырту жайланмаларының төп өч төркемен (функциональ, архитектур яктырту, яктылык мәгълүматын) проектлаштырганда тәэмин итәргә кирәк:

- авыл территорияләрен ясалма яктырту һәм тышкы архитектура яктыртуның гамәлдәге нормаларында каралган Сан һәм сыйфат күрсәткечләре (СНиП 23-05);

- электр жайланмаларын урнаштыру кагыйдәләре буенча жайланмаларның ышанычлылыгы (ПУЭ), халыкның, хезмәт күрсәтүче персоналның иминлеге һәм, кирәкле очрақларда, вандализмнан саклану;

- кулланыла торган жайланмаларның экономияле һәм энергоэффективлыгы, рациональ бүленеше.

Функциональ яктырту

2.8.3. Функциональ яктырту (ФО) Транспорт һәм жәяүлеләр зоналарында юл катламнарын һәм киңлекләрен яктырту стационар жайланмалары белән гамәлгә ашырыла. ФО урнаштыру, кагыйдә буларак, разделяют бу гадәти, высокомачтовые, парасетные, газонные һәм встроенные.

2.8.3.1. Гадәти жайланмаларда яктырткычлар баганаларда (венчлаучы, консольле), асылмалы яки фасадларда (бра, плафоннар) 3-15 м биеклектә урнашкан.

2.8.3.2. Югары сыйфатлы яктырту приборлары (прожекторлар яки яктырткычлар) 20 һәм аннан да күбрәк метр биеклектәге Терәкләрдә урнашырга кирәк. Бу жайланмаларны кин кин кинлекләренә, транспорт чигелешләрен һәм магистральләренә, ачык паркингларны яктырту өчен кулланырга киңәш ителә.

2.8.3.3. Парапет жайланмаларында яктырткычларны 1,2 метр биеклектәге парпетка сызык яки пунктир итеп салалар, юлүткәргечләренә, күперләренә, эстакад, пандусларның, чигелешләренә машиналар йөрү өлешен, шулай ук тротуарларны һәм майданчыкларны койма белән әйләндереп алалар. Аларны куллануны техник-икътисадый һәм (яки) сәнгать аргументлары белән нигезләргә кирәк.

2.8.3.4. Газон яктырткычлары, гадәттә, газон, чәчәкләр, жәяүлеләр юллары һәм майданчыкларны яктырту өчен хезмәт итә. Алар жәмәгәт кинлекләре һәм рекреация объектлары территорияләрендә минималь вандализм зоналарында карала ала.

2.8.3.5. Баскычларда урнаштырылган яктырткычларны, терәк диварларны, коймаларны, биналарның һәм корылмаларның цоколларын, МАФЛАРНЫ жәмәгәт билгеләнешендәге территорияләренә жәяүлеләр зоналарын яктырту өчен кулланырга киңәш ителә.

Архитектура яктырту

2.8.4. Архитектура яктыртуы (АО) кичке шәһәрдә сәнгатьчә сәнгатьле визуаль мохит формалаштыру, архитектура, тарих һәм мәдәният, инженерлык һәм монументаль сәнгать, МАФ, доминант һәм истәлекле объектлар, Ландшафт композицияләре, яктылык ансамбльләре булдыру өчен кулланыла. Ул, гадәттә, стационар яки вакытлыча яктырту жайланмалары белән гамәлгә ашырыла, нигездә, аларның фасад өслекләрен тышкы яктан яктырту.

2.8.4.1. АЖнең вакытлы корылмаларына бәйрәм иллюминациясә керә: яктылык гирляндалары, сеткалар, контур элементлары, яктылык элементлары, накаливания лампаларынан панно һәм күләмле композицияләр, разрядлы, светодиодлы, световодлар, ут проекцияләре, лазерлы рәсемнәр һ. б.

2.8.5. Архитектур яктырту максатларында шулай ук биналар, корылмалар, яшел үсентеләр, иллюстрацияләр, утлар өчен ФО - монтажлау өчен дә файдаланырга мөмкин

Яктылык буенча мәгълүмат

2.8.6. Яктылык мәгълүматы (СИ), шул исәптән яктылык дигән реклама, жәяүлеләренә һәм автотранспортны йөртүчеләренә шәһәр кинлегендә юнәлдерергә һәм яктылык-композицион бурычларны хәл итүдә катнашырга тиеш. Мондый мәгълүмат элементларының урнашуын, габаритларын, формаларын һәм яктылык төстәге параметрларын исәпкә алырга, халыкның яшәү уңайлылыгын бозмый торган, гамәлдәге юл хәрәкәтә кагыйдәләренә каршы килми торган яктылык ансамбленә яктылык белән кабул ителүен һәм гармониялеләген тәмин итә.

Ут буенча чыганаclar

2.8.7. ФО һәм АЖ стационар жайланмаларында энергиянең нәтижәле чыганаclarын, эффектлы яктырту приборлары һәм системалары, дизайн һәм эксплуатация характеристикалары буенча сыйфатлы эшләнмәләр һәм материаллар: терәкләр, кронштейннар, саклагыч рәшәткәләр, экраннар һәм гамәлдәге милли стандартлар таләпләренә жавап бирә торган конструктив элементлар кулланырга.

2.8.8. Чыганаclarы света бу установках ФО сайларга исәпкә алып, таләпләрен, яхшырту, ориентация, формалаштыру уңай күрү шартларын, шулай ук, кирәк булган очракта, светоцветового зоналаштыру.

2.8.9. "СИ" АЖ жайланмаларында яктылык һәм төслә ут чыганаclarын, яктылык һәм төсләр адаптациясенә формалаштырыла торган шартларын исәпкә алып, кулланырга һәм барлык төркемнәренә яктырту жайланмаларының уртақ гамәлләре белән барлыкка килә торган, бигрәк тә торақ пунктның конкрет кинлегендә яки яктылык ансамбленә хроматик уты белән барлыкка килә торган суммар тамаша эффектты тәкъдим ителә.

Транспорт һәм жәяүлеләр зоналарын яктырту

2.8.10. Транспорт һәм жәяүлеләр зоналары ФО жайланмаларында турыдан-туры, таралган яки чагылдырылган утның аскы ярымферасына юнәлтелгән яктырту приборларын кулланырга. Цикләнмәгән яктылык бүлү (үтә күренмәле яки яктылыкны сибә торган материалдан шарлар тибындагы) яктырткычларны газон, фасадларда (бра һәм плафоннар тибындагы) һәм тәрәзә һәм консоль приборлары булган Терәкләрдә куллану рөхсәт ителә.

2.8.11. Урамнарның машиналар йөрү өлешен һәм аларга бәйле тротуарларны яктырту өчен төрле биеклектәге яктырткычлар белән ике консоль баганалар кулланырга кирәк.

2.8.12. Транспорт һәм жәяүлеләр зоналары ФО яктырткычларын урнаштыруның тибын, урынын һәм ысулын сайлау яктылык киндикләренә формалаштырыла торган масштабын исәпкә алып башкарыла. Урамнарның, юлларның һәм майданнарның машиналар йөрү өлеше өстендә яктырткычлар баганаларда кимендә 8 м биеклектә урнаштырыла.

Яктырту жайланмаларының эш режимнары

2.8.15. Яктырту жайланмаларын (ФО, АЖ, СИ) барлык өч төркемне проектлаганда, электр энергиясен рациональ куллану һәм тәүлекнең караңгы вакытында торак пункт тирәлегенә визуаль күптөрлеләгән тәэмин итү максатларында, аларның түбәндәге эш режимнарын күздә тотарга кирәк:

- ФО, АЖ һәм синың барлык стационар жайланмалары эшли торган кичке көндәлек режим, бәйрәм яктырту системаларынан тыш;

- ФО, АЖ һәм СИ жайланмаларында яктырту приборларының бер өлеше Олы Жәке авыл жирлегенә башкарма комитеты күрсәтмәләре һәм яктырту нормалары белән рөхсәт ителә торган өлешен өзәргә мөмкин булган төнгә дежур режимы;

- Олы Жәке авыл жирлегенә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән атна көннәрендә һәм тәүлеккә өч төркемнең барлык стационар һәм вакытлыча яктырту жайланмалары эшли торган бәйрәм режимы;

- ФО һәм АЖнең Стационар һәм вакытлыча жайланмалары өчен рекреацион зоналарда, нигездә, билгеләнгән срокларда рекреацион зоналарда каралган сезонлы режим

2.8.16. Яктырту жайланмаларының барлык төркемнәрен кертү, аларның ведомствога карамавына карамастан, кич белән табигый яктырту дәрәжәсе 20 лк га кадәр кимегәндә башкарылырга мөмкин.

Житештерү:

- ФО-иртән яктыртуны 10 лк. га кадәр арттырганда ФО-жайланмалар кую; кичке һәм төнгә режимга күчкәндә урам яктырткычларының бер өлешен өзәп тору вакыты Олы Жәке авыл жирлегенә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә, жәяүлеләр тоннельләрен көндәзгә һәм төнгә режимга күчерү, шулай ук төнгә һәм төнгә режимга күчерү, урам утларын кабызу һәм сүтү белән бер үк вакытта башкарырга кирәк.; АЖ жайланмаларын урнаштыру

-Олы Жәке авыл жирлегенә башкарма комитеты карары нигезендә, яктыртыла торган объектларның күпчелегә өчен кышкы һәм жәйге ярты еллыкта кичке режимны төнгә һәм төнгә кадәр билгели, ә кайбер объектларда (вокзал, шәһәр төзелеш доминантлары, шәһәргә керү һ. б.) АЖ жайланмалары эшли ала.

2.9. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары

2.9.1. Авыл жирлегенә территориясендә тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыруны ГОСТ Р 52044 нигезендә башкарырга кирәк.

2.9.2. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары техник яктан төзек һәм эстетик яктан чиста булырга тиеш. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары хужалары аларның тиешле торышын күзәтеп торырга, тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру урыннарын вакытында ремонтларга һәм жыештырырга тиеш.

2.9.3. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын бозылган сурәт яки сурәтсез куллану рөхсәт ителми. Реклама конструкциясендәге мәгълүматны бетергәндә, реклама кыры якты тоннарның баннер тукумасы белән алыштырылырга тиеш. Реклама конструкцияләрендә автотранспортны газоннарга алып керү белән Сурәтләрне (плакатлар) алыштыру тыела.

2.9.4. Реклама конструкциясен монтажлаганнан соң (демонтажлаганнан соң, реклама конструкциясе хужасы реклама урнаштыру урынын төзекләндерергә тиеш.

2.9.5. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын тиешенчә карап тотмаган, жир кишәрлеген һәм янәшәдәге территорияне жыештырган һәм санитар тоткан өчен тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары хужалары жаваплы.

2.9.6. Кибетләр, жәмәгать туклануы предприятиеләре, көнкүреш хезмәт күрсәтү һәм мәдәни-тамаша предприятиеләре өчен реклама элмә такталары урнаштыру Башкарма комитет органнары белән килештерелгән биремнәр һәм эскизлар буенча башкарыла.(гамәлдә булу срогы - 5 ел биргәннән соң).

2.9.7. Якты реклама һәм элмә такталардан файдаланучы предприятиеләр көн саен караңгылык башлану белән аларны кертәргә һәм янган газ-ут трубкаларын һәм электр

лампарын үз вакытында алыштыруны тээмин итэргэ тиеш. Биналарга, коймаларга, шәһәр пассажир транспорты тукталышларына, яктырту баганаларына, агачларга Нинди дә булса белдерүләр һәм башка мәгълүмат хәбәрләрен ябыштыру һәм урнаштыру тыела.

2.9.8. Үз белдегең белән урнаштырылган реклама яки башка игъланнар, язулар һәм сурәтләрне бетерү эшләрен оештыру .

2.10. Капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар

2.10.1. Жиңел конструкцияләрдән ясалган Корылмалар - ваклап сату, иярчен көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм туклану объектлары, тукталыш павильоннары, жир өсте бәдрәф кабиналары, бокс гаражлары, капитал булмаган башка объектлар, гадәттә, капитал булмаган стационар булмаган. Корылмаларның бизәкләү материаллары санитар-гигиена таләпләренә, янғын куркынычсызлыгы нормаларына, шәһәр дизайны һәм яктырту архитектур-сәнгать таләпләренә, шәһәр мохитенең характерына һәм озак вакытлы эксплуатацияләү шартларына җавап бирергә тиеш. Витрин остекленген вакытта тозсыз, ударостойклы материаллар, куп катламлы пленка капламнарын, поликарбонат пъялаларын куркынычсыз кулланырга кирек. Мини-маркетларны, мини-базарларны, сәүдә рәтләрен проектлаганда тиз төзелә торган модульле комплексларны кулланырга кирәк.

2.10.2. Авыл жирлеге территориясендә капитал булмаган стационар булмаган корылмаларны урнаштыру, жәяүлеләр хәрәкәтенә комачауламаска, янғынга каршы таләпләрне бозмаска, алар янәшәсендәге территорияләренә һәм биналарны инсоляцияләү шартларын бозмаска, торақ пункт тирәлеген визуаль кабул итүне начарайтырга, территорияне һәм төзелешне төзекләндерергә тиеш. Теркәлгән мәдәни мирас (табигать) саклана торган зоналар чикләрендә һәм жирле эһәмияттәге махсус сакланыла торган табигать территорияләре зоналарында корылмаларны урнаштырганда корылмаларның параметрлары (биеклеге, Киңлеге, Озынлыгы) функциональ билгеләнеше һәм аларны урнаштыруның башка шартлары һәйкәлләрне саклау, табигатьтән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау буенча вәкаләтле органнар белән килештерелергә тиеш.

2.10.2.1. Капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар вестибюль козыркалары астында, биналар аркаларында, газоннарда, майданчыкларда (балалар, ял итү, спорт, транспорт тукталышлары), шәһәр пассажир транспорты утырту майданчыкларында урнаштыру рөхсәт ителми.

2.10.2.1. Вестибюль козыркалары астында, биналар аркаларында, газоннарда, майданчыкларда (балалар, ял, спорт, транспорт стоянкалары), шәһәр пассажир транспортының утырту майданчыкларында, яңгыр сулары, канализация челтәрләренә сак зонасында, торбаүткәргечләрдә, шулай ук тукталыш павильоннарыннан 10 м якырак, вентиляция шахталарыннан 25 м

- вентиляция шахталарыннан, торақ бина тәрәзәләреннән 20 м

- сәүдә предприятелиәре витриналары каршында,

3 м - агач кәүсәсеннән.

2.10.2.2. Корылмаларны 4,5 м киңлектәге (гомумшәһәр эһәмиятендәге урамнар) һәм 3 м дан артык (район һәм жирле эһәмияттәге урамнар) тротуарларда урнаштыру мөмкин, чөнки "пик"сәгатенә жәяүлеләр хәрәкәтенә факттагы интенсивлыгы ике юнәлештә бара.

2.10.3. Ваклап сату, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм туклану предприятелиәре корылмаларын жәяүлеләр зоналары территорияләрендә, паркларда, торақ пунктның бакчаларында урнаштырырга киңәш ителә.

2.11. Биналарны һәм корылмаларны бизәү һәм жиһазлау

2.11.1. Бина һәм корылмаларның бизәлешен һәм жиһазларын проектлау түбәндәгеләрне үз эченә ала: диварларның тышкы өслекләрен колористик хәл итү, түбәне бизәү, бинаның конструктив элементларын (керү төркемнәре, цоколлар һ. б.) жиһазлауның кайбер мәсьәләләре, антенналар, су торбалары, отмоствалар, йорт билгеләре, саклау челтәрләре һ. б.

2.11.2. Биналарның һәм корылмаларның колористик чигелешен, муниципаль берәмлек урамнары һәм территорияләре төзелешенә гомуми төстә хәл итү концепциясен исәпкә алып, проектларга кирәк.

2.11.2.1. Лоджий һәм балконнарны туктату, рамнарны алыштыру, торақ пунктларның тарихи үзәкләрендә диварларны буяу мөмкинлеген шәһәр төзелешне регламенты составында урнаштырырга.

2.11.2.2. Торақ пунктның магистраль урамнары буенда урнашкан биналарда тышкы кондиционерлар һәм «тәлинка» антенналарын урнаштыруны ишегалды фасадлары ягыннан күздә тоту.

2.11.3. Шәһәр биналарында һәм корылымаларында түбәндәге йорт билгеләре куелырга тиеш.

2.11.4. Биналардан һәм корылымалардан өскә су бүлүнә тәмин итү өчен, алар периметры буенча ышанычлы гидроизоляциялә отмосткалар урнаштыру күздә тотыла. Уклон отмостки кабул итәргә кимендә 10 промилле ягына нче бина. Бина һәм корылымалар өчен отмостканың киндәге - 0,8 - 1,2 м, катлаулы геологик шартларда (карстлы грунт) - 1,5-3 м. бина жәяүлеләр коммуникацияләренә кушылган очракта, отмостка ролен, гадәттә, каты өслеклә тротуар башкара.

2.11.5. Оештырганда су агыш төшә белән скатных түбәләр аша водосточные торбалар: - бинаның стеналарында торбаларны урнаштырганда фасадларның пластикасын бозмаска, тоташтырылган катнашмаларның герметиклыгын һәм су агымының исәп-хисап күләменнән чыгыш, үткәрү сәләтен тәмин итәргә ;

- торбаның ял отверстиясеннән суны ирекле төшү биюлекләренә юл куймаска.;

- төп жәяүлеләр коммуникацияләренә су агу урыннарында 5 промилледан да ким булмаган каты өслек булуын күздә тотарга;

2.11.6.1. Керү төркемнәрендә каты өслеклә мәйданчыклар һәм төрле яшелләндерү алымнары каралган. Керү урыннары янындагы мәйданчыкларны оештыру участок территориясә чикләрендә дә, шулай ук торақ пунктның керү төркемнәре янәшәсендәге жәмәгать территорияләрендә дә каралырга мөмкин.

2.11.6.2. Жиңел транспортны вакытлыча паркировкалау өчен керү төркемнәрендәге мәйданчыкның бер өлешен жәяүлеләр агымын үткәрү өчен кирәкле үтү киндәге тәмин ителсә, бу исәп-хисап белән расланырга тиеш (әлеге Кагыйдәләргә 3 нче кушымта). Бу очракта аеру элементлары (стационар яки күчәрмә коймалар), контейнерлы яшелләндерүне күздә тотарга кирәк.

2.11.6.3. Керү төркемнәре урам-юл чөлтәре тротуарлары зонасында тротуарның минималь норматив киндәге булган керү төркеме элементлары (баскычлар, пандуслар, крыльцо, яшелләндерү) якындагы тротуарга 0,5 метрдан да артмаган күләмдә чыгарыла.

2.11.7. 2.11.7. Боз сөңгеләре барлыкка килүне булдырмау өчен түбәнен тышкы периметры буенча электр контурын куллану киңәш ителә.

2.12. Мәйданчык

2.12.1. Шәһәр территориясендә түбәндәге мәйданчыкларны проектларга киңәш ителә: балалар уеннары, олылар ялы, спорт белән шөгьльләнү, чүп-чар жыю урыннары урнаштыру, этләрне урамда йөртү һәм дрессировкалау, автомобильләр кую. Теркәлгән мәдәни мирас һәйкәлләренә һәм жирле эһәмиятгә махсус сакланыла торган табигать территорияләре зоналарының сак зоналары чикләрендә мәйданчыкларны урнаштыру һәйкәлләрне саклау, табигатьтән файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау буенча вәкәләтле органнар белән килештереләргә тиеш.

Балалар мәйданчыклары

2.12.2. Балалар мәйданчыклары төрле яшьтәге (3 яшькә кадәр), мәктәпкәчә яшьтәге (7 яшькә кадәр), кече һәм урта мәктәп яшендәге (7-12 яшь) балаларның актив ялы һәм уеннар өчен каралган. Мәйданчыклар төрле яшь төркемнәре өчен аерым мәйданчыклар рәвешендә яисә яшь кызыксынулары буенча зоналашып, комплекслы уен мәйданчыклары буларак оештырылырга мөмкин. Балалар һәм яшүсмерләр өчен (12-16 яшь) спорт - уен комплекслары (микро-скалодромнар, велодромнар һ.б.) һәм самокатларда, ролик такталарында һәм тимеракта шуу өчен махсус урыннар булдыру тәкъдим ителә.

2.12.3. Торақ йортлар һәм ижтимагый биналар тәрәзәләреннән мәктәпкәчә яшьтәге балалар мәйданчыклары чикләренә кадәр ераклык - 10 м, кече һәм урта мәктәп яшендәге - 20 м, комплекслы уен мәйданчыклары-40 м, спорт - уен комплекслары-100 м дан да ким түгел.

2.12.4.1. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар майданчыклары зур булмаган күләмдә булырга мөмкин (50 - 75 кв. м), аерым урнашырга яки өлкәннәр өчен тынлы ял итү майданчыклары белән бергә кушылырга мөмкин - бу очракта гомуми майданчыкның гомуми майданы 80 кв. м дан ким булмаска тиеш.

2.12.4.2. Уен майданчыкларының оптималь күләмен мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен - 70 - 150 кв.м, мәктәп яшендәге балалар өчен - 100 - 300 кв. м, комплекслы уен майданчыклары - 900 - 1600 кв. м. билгеләргә тәкъдим ителә. Янәшәдәге балалар һәм олылар майданчыкларын куе яшел үсентеләр һәм (яки) декоратив диварлар белән бүлүгә киңәш ителә.

2.12.4.3. Тарихи яки югары сыйфатлы төзелеш шартларында майданчыкларның күләме, муниципаль берәмлекнең якин-тирә территорияләрендә яки төзелеш составында норматив күрсәткечләрне компенсацияләү белән булган территориаль мөмкинлекләрдән чыгып, кабул ителергә мөмкин.

2.12.5. Балалар майданчыклары транзит жәяүлеләр хәрәкәтеннән, юллардан, борылыш майданчыкларынан, кунак тукталышларынан, чүп-чар жыю урыннарыннан, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участкаларынан изоляцияләнергә тиеш. Балалар майданчыкларына якин килүне юл һәм урамнардан оештырырга кирәк түгел. Балалар майданчыкларын яшел үсентеләр (агачлар, куаклар) изоляцияләгән очракта, балалар майданчыклары чикләреннән кунак тукталышларына һәм автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участкаларына кадәр Минималь ераклык СанПиН нигезендә, чүп - чар жыю майданнары 20 м. дан 100 м. га кадәр, шәһәр пассажир транспорты маршрутларының соңгы тукталышларындагы лаеклы-борылу майданчыклары 50 м. га кадәр кабул ителә.

2.12.6. Балалар майданчыкларын реконструкцияләгәндә, травма алу очракларын булдырмас өчен, майданчыкта жир өслегендә булган чыгыш ясаучы тамырлар яки асылмалы Түбән ботаклар, иске, киселгән жиһазлар (баганалар, фундаментлар) калдыклары булу-булмауга юл куймаска кирәк

2.12.7.1. Йомшак өслек (грунт нигезендә Комлы, тыгызланган комлы яки гравийлы крошка, йомшак резинлы яки йомшак синтетик) балалар майданчыгында уен жиһазларының урнашу урыннарында һәм балаларның егылу мөмкинлеге белән бәйлә башка төрләрне күздә тотта. Урнаштыру урыннары скамек киңәш ителә жиһазландырырга каты төр каплау яки фундамент нигезендә 2.6.4.1 пункты әлеге кагыйдәләр. Майданчыкларның үлән каплатылган вакытта каты, йомшак яки катнаш өслекле жиһазлар белән жиһазландырылган жәяүлеләр юлларын күз алдында тотта.

2.12.7.2. Өчен сопряжения поверхностей майданы һәм газон кулланырга садовы борт тырышучы белән скошенными яки закругленными крайлары.

2.12.7.3. Балалар майданчыкларын, инсоляцияләрен исәпкә алып, 5 сәгать дәвамында агач һәм куак утыртмалары белән яшелләндерергә. Майданчыкның Көнчыгыш һәм төньяк ягынан агачлар 3 метрдан да ким түгел, ә көньяк һәм Көнбатыш ягынан-майданнан алып агач төпләренә кадәр 1 метрдан да якынак булмаска тиеш. Мәктәпкәчә яшьтәге майданчыкларда рөхсәт ителми

Ял майданчыклары

2.12.8. Ял майданчыклары өлкәннәр өчен тынлы ял һәм өстәл уеннары өчен билгеләнгән, аларны торақ төзелеш участкаларында, торақ төркем һәм микрорайон территорияләрендә, паркларда һәм урман паркларында урнаштырырга кирәк. Ял итү майданчыгы чигеннән алып автомобильләрне саклау урыннарына кадәр булган араны СанПин 2.2.1/2.1.1.1200 нигезендә, шәһәр пассажир транспорты маршрутларының соңгы тукталышларындагы лаеклы-борылу майданчыклары - 50 м. торақ йорт тәрәзәләреннән тынлы ял итү майданчыклары чикләренә кадәр 10 м. дан да ким булмаган, тавышлы өстәл уеннары майданчыклары - 25 м. дан да ким булмаска тиеш.

2.12.9. Торақ территорияләрдә ял итү майданчыкларын бер кешегә 0,1-0,2 кв. м исәбеннән проектларга кирәк. Майданчыкның оптималь күләме-50-100 кв. м, ял майданчыгының минималь күләме-15-20 кв. м. әлеге Кагыйдәләренә

2.12.4.1 пункты нигезендә тыныч ял итү майданчыкларын балалар майданчыклары белән бергә кушу рөхсәт ителә. Түгел киңәш ителә берләштерү тихого ял һәм шумных өстәл уеннары бер майданда. Парклар территорияләрендә үлэндә ял итү өчен майданчыклар-лужайкалар оештыру киңәш ителә.

2.12.10. Ял майданчыгында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге гадәттә түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, майдан өслеген газон белән бәйләү элементлары, яшелләндерү, ял өчен эскәмияләр, эскәмияләр һәм өстәлләр, чүп савытлары (ким дигәндә, һәр скамьең берсе буенча), яктырту жиһазлары.

2.12.10.1. Майданчыкның өслеген плитка куәте рәвешендә проектларга кирәк. Ял итү майданчыкларын һәм балалар майданчыкларын бергә кушып, балалар уеннары зонасында каты өслек урнаштырырга киңәш ителми.

2.12.10.2. Периметраль яшелләндерү, ялгыз агачлар һәм куаклар утырту, чәчәкләр утырту, вертикаль һәм мобиль яшелләндерү кулланырга кирәк. Майданчыклар-лужайкалар агач һәм куаклар төркемнәре белән уратылган булырга тиеш, капламы-вытаптываниягә тотрыклы төр үләннәрдән. Ял майданчыкларын инсоляцияләү һәм кысуны әлеге Кагыйдәләрнең 2.12.7.3 пункты нигезендә тәэмин итәргә киңәш ителә. Агулы жиләк-жимешле үсемлекләр куллану рөхсәт ителми.

2.12.10.3. Яктырту жиһазларының эшләвен яктырту режимында тәэмин итәргә кирәк.

2.12.10.4. Өстәл уеннары өчен эскәмияләр белән бер өстәл урнаштырылган майданның минималь күләмен 12-15 кв. м. күләмендә билгеләргә киңәш ителә.

Спорт майданчыклары

2.12.11. Халыкның барлык яшь төркемнәрендә физкультура һәм спорт белән шөгылләнү өчен билгеләнгән спорт майданчыклары торак һәм рекреацион билгеләнештәге территорияләр, спорт корылмалары участкалары, гомуми белем бирү мәктәпләре участкалары составында проектларга кирәк. Спорт майданчыкларын проектлауны майданчыкның специальләшүенә карап алып барырга киңәш ителә. Майдан чикләреннән жиңел автомобильләр саклау урыннарына кадәр ераклыкны СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200 нигезендә кабул итәргә кирәк.

2.12.12. Гомуми белем бирү мәктәпләре участкалары территориясендә спорт үзәген урнаштыру һәм төзекләндерү эшләрен, халыкка якин-тирә торак төзелешенә хезмәт күрсәтүне исәпкә алып, алып барырга киңәш ителә. Спорт майданчыклары чикләреннән алып торак йорт тәрәзәләренә кадәр минималь ераклыкны майданчыкның тавыш характеристикасына карап 20дән 40 м га кадәр кабул итәргә киңәш ителә. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен (75 балага) комплекслы физкультура-спорт майданчыкларын 150дән дә ким булмаган майданда урнаштырырга киңәш ителә.

2.12.13. Кагыйдә буларак, спорт майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге: йомшак яки газон капламалары, спорт жиһазлары. Майданчыкны яшелләндерү һәм коймалар тәкъдим ителә.

2.12.13.1. Майданчыкның кырыеннан 2 метрдан да ким булмаган ераклыкта тиз үсүче агачлар утыртып, яшелләндерүне майданчык периметры буенча урнаштырырга кирәк. Майданчыкны коймалау өчен вертикаль яшелләндерү кулланырга мөмкин.

2.12.13.2. Майданчыкларны 2,5-3 м биеклектәге челтәрле коймалар белән жиһазландырырга кирәк, ә спорт майданчыклары янәшәсендәге урыннарда - 1,2 м биеклектә.

Чүп-чар жыю өчен майданчыклар

2.12.14. Чүп-чар жыю өчен майданчыклар-каты көнкүреш калдыкларын (каты көнкүреш калдыкларын) жыю өчен махсус жиһазландырылган урыннар. Мондый майданчыклар булу теләсә кайсы функциональ билгеләнештәге, каты көнкүреш калдыклары туплана торган территорияләр һәм участкалар составында күздә тотыла.

2.12.14.1. Авыл жирлеге территориясендә үз эшчәнлекләрен алып баручы юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, шәхси йорт хужалары, бакча ширкәтләре һәм башка хужалык итүче субъектлар, бурычлы:

- каты көнкүрөш калдыкларын махсус жиһазландырылган каты көнкүрөш калдыклары майданчыкларында урнаштырылган контейнерларга чыгарырга. Территориядә каты көнкүрөш калдыкларының контейнер майданчыгы булмаган очракта, Хокук иясе каты көнкүрөш-калдыклары контейнер майданчыгы, контейнер майданчыгын һәм каты көнкүрөш калдыклары контейнерын бирү, жыештыру, техник карап тоту өчен Башкаручы белән килешү төзөргә тиеш.;

- техник яктан төзөк хәлдә контейнер майданчыгы һәм каты көнкүрөш калдыклары контейнеры, буяулар тоту;

- контейнерлар булган майданчыкларга ирекле йөрүнә тәмин итәргә.

2.12.14.2. Калдыкларны чыгаручы затлар бурычлы: - муниципаль берәмлек территорияләреннән, торақ фонды территорияләреннән, оешмалардан, учреждениеләрдән, предприятиеләрдән, берләшмәләрдән һәм башка территорияләрдән калдыкларны һәм хужалык-фекаль агынтыларны үз вакытында чыгарырга (килешү нигезендә);

- хәрәкәт һәм тукталышлар схемасы белән һәр махсус машинага маршрут графикларын төзү;

- заказчы белән килештерелгән расланган маршрут графикларын мәжбүри үтәүнә тәмин итәргә

— житештерү һәм куллану калдыкларын махсус полигоннарда (санкцияләнган чүплекләр), ә агынты суларны чистарту станцияләренә чыгару. Житештерү һәм куллану калдыкларын тапу авария хәлләрен булдыруны, әйләнә-тирә мохиткә һәм кешеләр сәламәтлегенә зыян китерүне кисәтүче, махсус жиһазландырылган яисә жайлаштырылган (кузов полосын ябучы) транспортлау процессында аларны югалтуны булдырмый торган ысуллар белән гамәлгә ашырыла.

2.12.14.3. Ишегалды чүп-чар жыентыкларында (контейнерларда) калдыкларны вакытлыча саклаганда аларны чүп-чар белән күмү һәм урнаштыру мөмкинлеге бетерелгә тиеш. Елның салкын вакытында (температура -5 һәм түбән булганда) саклау вакыты контейнерлар тулып тормаганда, жылы вакытта (плюс температурасы +5) бер тәүлектән дә артмаска тиеш (көн саен чыгару).

2.12.14.4. Канализацияләнмәгән йортларда сыек калдыклар жыю өчен ишегалды юынтылыклары куела, алар су үткәрә торган пычрак һәм жир өлеше белән капка һәм каты фракцияләр бүлгә өчен төшерелә торган рәшәткә белән жиһазландырылырга тиеш. Наземная өлеше помойниц һәм ишегалды жыештыру булырга тиеш непроницаемой өчен кимерүчеләр. Пычраклар белән жир өслегенә кадәр 0,35 м дан югарырак туплану рөхсәт ителми. Ишегалды жыештырулары торақ биналардан, балалар учреждениеләреннән, ял итү урыннарыннан 20 метрдан да ким булмаган һәм 100 метрдан да артмаган, коедан 50 метрдан да ким булмаган ераклыктан ерак булмаска тиеш. Водонепроницаемый выгреб чистартырга тиеш.

2.12.14.5. Азык-төлек калдыкларын махсус билгеләнган жыентыкларга, махсуслаштырылган симертү хужалыклары белән килешүләрдә беркетелгән көн саен чыгарылып, «азык-төлек калдыклары» дип язылган жыентыкларга жыярга рөхсәт ителә. Махсуслаштырылган симертү хужалыклары белән килешүләр булмаганда, каты көнкүрөш калдыклары белән бергә азык-төлек калдыкларын жыю рөхсәт ителә. Сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектларында азык-төлек калдыкларын вакытлыча саклау, аларның милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, бары тик суытылган биналарда гына башкарылырга тиеш.

2.12.14.6. Жәйге чорда металл жыентыкларны (контейнерлар) юарга кирәк («алыштырылмый торган» система 10 көнгә бер тапкырдан да ким түгел, «алмаштырыла торган» система булганда — сакланганнан соң), агач жыентыкларны дезинфекцияләргә кирәк (һәр сакланыштан соң).

2.12.14.7. Контейнерларның, контейнер майданчыкларының, чүп-чар үткәргечләренң, чүп-чар кабул итү камераларының, ярылган чокырларның техник һәм санитар торышы, алар тирәсендәгә чисталык һәм тәртип өчен жаваплылык тотарга тиеш.

2.12.16. Контейнер һәм майдан төбә арасында - 1,0 м, контейнерлар арасында-0,35 м. торақ майдан территориясендә 1 кешегә 0,03 кв. м исәбеннән яки чүп үткәргечләре булган

торақ йортларның 6-8 подъездына 1 майданнан проектларга кирәк; әгәр подъездлар һәр йорт каршындагы бер майданчыкка азрак булса.

2.12.17. Чүп-чарны жыю өчен майданчыктагы территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, майдан өслеген яқын-тирә территорияләр белән бәйләү элементлары, каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен контейнерлар, яктырту жиһазлары. Майданчыкны яшелләндерүне проектларга киңәш ителә. Контейнер майданчыгында чүпне чыгару графигы куелырга тиеш. оешма исемнәре һәм элементә өчен телефон номерлары.

2.12.17.1. Майданчыкны транспорт юллары белән дә капларга кирәк. Капламаның капламасын су куюга һәм контейнерны катыруга юл куймас өчен, машиналар йөрү өлешенә 5-6 - 10% тәшкил итә торган итеп билгеләргә кирәк.

2.12.17.2. Яқын-тирә юл белән хәрәкәт итү, кагыйдә буларак, бордюрный таш жәюдән башка, газон - бакча борты яки 1,0 - 1,2 биеклектәге декоратив дивар белән бер дәрәжәдә башкарыла. 2.12.17.3. Яктырту жиһазларының эшләвен яктырту режимында, биеклегә 3 метрдан да ким булмаган терәк булган территорияне урнаштырырга.

2.12.17.4. Яшелләндерү киңәш ителә житештерергә агачлар белән югары дәрәжә фитонцидности, густой һәм тыгыз кроной. Майданчыкларны визуаль изоляцияләү өчен декоратив диварларны, арышларны яки периметраль тере бүлмәне жиләк-жимешләрдән башка куллану рөхсәт ителә.

Этләр өчен майданчыклар

2.12.18. Этләрне урамда йөртү өчен майданчыкларны микрорайон һәм авыл жирлегенә торақ районы территорияләрендә, яшеллекләрдән буш булган урыннарда, 1 класслы шәһәр магистральләренә техник зоналарында, көчәнешә 110 кВт артмаган электр линияләре астында, беренче һәм икенче поясны су белән тәмин итү чыганақларының санитар зонасынан читтә урнаштырырга киңәш ителә. Майданчыкны табиғый комплекс территорияләрендә урнаштыру табиғаттан файдалану һәм әйләнә-тирә мохитне саклау органнары белән килештерергә киңәш ителә.

2.12.19. Торақ билгеләнешендәге территорияләрдә урнашкан этләрне урамда йөртү өчен майданчыкларның күләме 400 - 600 кв. м, башка территорияләрдә - 800 кв. м. га кадәр, барлыкка килгән төзелеш шартларында, территориаль мөмкинлекләрдән чыгып, майданчыкларның киметелгән күләмен кабул итәргә мөмкин. Майданчыкларның һәркем өчен мөмкин булганлығы 400 м. дан артык булмаган торақ төзелешә булган микрорайоннар территориясендә тәмин итәргә киңәш ителә-шлю чигеннән 600 м. нан артык түгел.

2.12.20. Этләрне урамда йөртү өчен майданчык территориясендә төзекләндерү элементлары исемлегенә төрле капламалар, койма, эскәмияләр (ким дигәндә), чүп савытлары (ким дигәндә), яктырту һәм мәгълүмат жиһазлары керә. Периметраль яшелләндерүне күздә тотарга киңәш ителә.

2.12.20.1. Этләрне урамда йөртү өчен билгеләнгән майданчыкның өслеген каплау өчен яхшы дренажны тәмин итә торган тигез өслекне (газон, ком, ком-Жир), шулай ук даими чистарту һәм яңарту өчен уңайлықларны күздә тотарга киңәш ителә. Эт хужалары өчен билгеләнгән майданчыкның өслегә каты яки катнаш өслеккә өслек (газонга күмелгән плитка һ.б.) белән проектларга киңәш ителә. Майданчыкка яқын килүне каты өслек төре белән жиһазландырырга киңәш ителә.

2.12.20.2. Майданчыкны коймалау, кагыйдә буларак, биеклегә 1,5 метрдан да ким булмаган жиңел металл челтәреннән үтәргә кирәк.

Майданчыклар этләр дрессировкалау өчен

2.12.21. Этләрне дрессировкалау өчен майданчыкларны торақ һәм ижтимағый әһәмияттәге корылмалардан читтә урнаштырырга киңәш ителә.

2.12.22. Этләрне дрессировкалау майданындагы территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: йомшак яки газон капламалары, коймалар, эскәмияләр һәм урналар (майданчыкка кимендә 2 ел), мәгълүмат стенды, яктырту жиһазлары, махсус тренировка жиһазлары.

2.12.22.1. Майданчыкны тигез өслеккә ия булырга, яхшы дренажны тәмин итә торган, хайваннарның кул-аяқларын (газон, ком, ком-жир) имгәтми торган, шулай ук даими чистарту һәм яңарту өчен уңайлы булырга киңәш ителә.

2.12.22.2. Элементлар һәм киртэләр секцияләре, аның түбән ягы һәм жире арасында, хайванга майданчыкны ташлап китергә яки үзенә травма китерергә мөмкинлек бирми торган араны күздә тотарга киңәш ителә.

2.12.22.3. Этләрне дрессировкалау өчен майданчыкларны укуту, тренировка, спорт снарядлары һәм корылмалары, янгырдан ясалган Навес, инвентарьны саклау өчен жылытылган көнкүреш бүлмәсе, инструкторларның жиһазлары һәм ял итү өчен жиһазлар белән жиһазландырырга киңәш ителә.

Автостоянкалар майданчыклары

2.12.23. Авыл жирлегә территориясендә автомобильләрне кыска вакытлы һәм озак саклау өчен, урам (юл йөрү өлешендә билгеләнгән парковка рәвешендә), урамнан тыш («карман» һәм йөрү өлешеннән чигенү рәвешендә), кунак (торақ төзелеше участогында), халык автомобильләрен саклау өчен (микрорайон, район), сатып алу (объект яки объект яки объектлар Төркеме), башка (йөк, тоту һ.б.) тукталышларны күздә тотарга кирәк.

2.12.24. Шуны да исәпкә алырга кирәк, автостоянкалар чикләреннән торақ һәм жәмәгать биремнәре тәрәзәләренә кадәр ераклык 2.2.1/2.1.1.1200 СанПиН нигезендә кабул ителә. СНИП нигезендә, СНИП 35-01 нигезендә, СНИП нигезендә, ике яки аннан күбрәк урынны бүлүчеләрсез, ә бары ачык сары тамга ярдәмендә үтү чикләрен билгеләү белән генә проектларга кирәк.

2.12.25. Шөһәр пассажирлары тукталышлары зонасында автостоянкалар майданчыкларын урнаштыру рөхсәт ителми

2.12.26. Автостоянкалар майданчыкларында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегә түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, өслекләр бәйләнеше элементлары, бүлү элементлары, яктырту һәм мәгълүмат жиһазлары. Автомобильләрне озак саклау өчен майданчыклар навеслар, боксларның жиңел утыртмалары, карау эстакадалары белән жиһазландырылырга мөмкин.

2.12.26.1. Майданчыкларны транспорт юлларының шундый ук өслеген проектларга киңәш ителә.

2.12.26.2. Майданчыкның юл белән каплануы борт ташын жәюдән башка, газон белән - әлегә Кагыйдәләрнең 2.4.3 пункты нигезендә бер дәрәжәдә башкарыла.

2.12.26.3. Майданчыкларда аеру элементлары тамгалар (ак полосалар), яшелләндерелгән полосалар (газоннар), контейнерлы яшелләндерү рәвешендә башкарылырга мөмкин.

2.13. Жәяүлеләр коммуникацияләре

2.13.1. Жәяүлеләр коммуникацияләре жәяүлеләр элементсен һәм муниципаль берәмлек территориясендә хәрәкәт итүне тәмин итә. Жәяүлеләр коммуникацияләренә тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмаклар керә. Торақ пункт территориясендә жәяүлеләр коммуникацияләрен проектлаганда транспорт коммуникацияләре белән кисешүләрен минималь санын, жәяүлеләр коммуникацияләре системасының өзлексезлеген, кешеләрен, шул исәптән Инвалидларның һәм халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренә күрә куркынычсыз, каршылыксыз һәм уңайлы хәрәкәт итү мөмкинлеген тәмин итәргә кирәк. Жәяүлеләр коммуникацияләре системасында төп һәм икенче дәрәжәле жәяүлеләр элементләре бар.

2.13.2. Жәяүлеләр коммуникацияләрен проектлаштырганда, озынча тайпылышны 60 промилле, аркылыга борылуны (бер тапкыр яки ике тапкыр) - оптималь 20 промилле, минималь - 5 промилле, Максималь Дәрәжәдә 30 промилле кабул итәргә киңәш ителә. Инвалид коляскалар хәрәкәтен тәмин итүне исәпкә алып, жәяүлеләр коммуникацияләре төрләрен озынайтуны-50 промилле, аркылы-20 промилле күздә тотарга киңәш ителә. 30 - 60 промилле тайпылышлары булган жәяүлеләр коммуникацияләрендә, рельеф шартлары буенча югарыда күрсәтелгән уклоннарны тәмин итү мөмкин булмаган очракларда, 100 метрдан да ким булмаган горизонталь участкалар оештырырга киңәш ителә.

2.13.3. Тротуарларны киңәйтү кирәк булган очракта, янәшәдәге төзелеш составында жәяүлеләр галереяләре оештырырга мөмкин.

Төп жәяүлеләр коммуникацияләре

2.13.4. Төп жаяузелер коммуникациялэре торак, жәмәгать, житештерү һәм башка биналарның жәмәгать транспорты тукталышлары, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү учреждениеләре, рекреация территорияләре белән бәйләнешен, шулай ук ижтимагый зоналар һәм рекреация объектлары составында тартылуның төп пунктлары арасында элемтәне тәмин итә.

2.13.5. Төп жаяузелер коммуникацияләрен трассировкалау урамнар һәм юллар (тротуарлар) буенда яисә аларга бәйсез рәвештә башкарылырга мөмкин. Төп жаяузелер коммуникацияләренә киңлеген «пик» сәгатьләрендә жаяузелер хәрәкәте интенсивлыгына һәм әлегә Кагыйдәләргә 3 нче кушымта нигезендә бер хәрәкәт полосасының үткәрүчәнлегенә карап исәп тотарга кирәк. Жаяузелер коммуникацияләрен трассаны (рекреацион юллардан тыш) тартылу пунктлары арасында яисә бу юнәлешкә 30% тирәсе почмак астында кыска юнәлешләр буенча гамәлгә ашырырга.

2.13.6. Барлык очракларда да төп жаяузелер коммуникацияләрен транспорт юллары белән кисешкән очракта бордюр пандуслары урнаштыру киңәш ителә. Жаяузелер коммуникацияләрендә баскычлар, пандуслар, күперләр урнаштырганда әлегә элементларның үткәрүчәнлек сәләтен булдыруны тәмин итәргә киңәш ителә. Гамәлдәге жаяузелер коммуникацияләреннән һәм алар янәшәсендәге газоннардан автотранспорт чараларын туктату һәм туктату өчен файдалану рөхсәт ителми.

2.13.7. Төп жаяузелер коммуникацияләре киңлегендә 1,5 м киңлектә, һәр 30 метр саен инвалидларның каршы юнәлешләрдәге кресло-коляскаларда хәрәкәт итүен тәмин итү өчен киңәйтүне (разъезд майданчыклары) күздә тотарга киңәш ителә.

2.13.8. Анда капитал булмаган стационар булмаган корылмалар урнашкан очракта, жаяузелер коммуникациясенә гомуми киңлеге, кагыйдә буларак, жаяузелер өлеше киңлегеннән, корылманы урнаштыру өчен бүлеп бирелә торган участок киңлегеннән һәм буфер зонасы киңлегеннән (0,75 м дан да ким түгел) килеп чыга. Инвалидларның кресло-коляскаларда каршы хәрәкәт итү мөмкин булган участокларда жаяузелер коммуникацияләренә киңлеген 1,8 м дан да кимрәк итеп билгеләргә киңәш ителми.

2.13.9. Рекреация объектлары составында төп жаяузелер коммуникацияләре 100 кеше/га артык рекреацион йөкләнеш белән рекреация объектлары составында эскәмияләр һәм чүп савытлары урнаштыру өчен майданчыклар белән жиһазландырырга киңәш ителә, аларны һәр 100 м.дан да ким булмаган санда урнаштырырга кирәк. киңлеге кимендә 85 см янында эскәмиясе).

2.13.10. Кагыйдә буларак, төп жаяузелер коммуникацияләре территориясендә Территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, өслекләр бәйләнеше элементлары, чүп-чар өчен чүп-чар өчен чүп савытлары яки кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, эскәмияләр (рекреация территориясендә).

2.13.10.1. Төп жаяузелер коммуникацияләренә өслекләренә һәм конструкцияләренә карата таләпләрне аларны бөтенсезонлы эксплуатацияләү мөмкинлеге белән, ә 2,25 м киңлектәге һәм аннан да күбрәк булган очракта махсус транспорт чараларының эпизодик йөрү мөмкинлеге белән билгеләргә киңәш ителә. Киңәш ителә күздә тотарга егәрлек плиткой. Әлегә Кагыйдәләренә 2.1.7 пункты нигезендә, югары катламда урнашкан жаяузелер коммуникацияләре коймаларын проектлау.

2.13.10.2. Капитал булмаган стационар булмаган корылмалар урнаштыру мөмкин.

Икенче дәрәжәле жаяузелер коммуникацияләре

2.13.11. Икенче дәрәжәдәге жаяузелер коммуникацияләре, кагыйдә буларак, төзелеш һәм төзекләндерү элементлары (майданчыклар) арасындагы элемтәне, шулай ук рекреация объектлары территориясендә (сквер, бульвар, парк, урман паркы) хәрәкәт итүне тәмин итә. Икенче дәрәжәле жаяузелер коммуникацияләренә киңлеге гадәттә 1,0-1,5 м. кабул ителә.

2.13.12. Икенче дәрәжәле жаяузелер коммуникацияләре территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге, гадәттә, төрле катламнарны үз эченә ала.

2.13.12.1. Торак пунктның скверлар, бульварлар, бакчалары юлларындагы каты өслек элементлары белән каплануны күздә тотарга киңәш ителә.

2.13.12.2. Эре рекреация объектлары (парклар, урман парклары) юлларында йомшак яки катнаш катламнарның төрле төрләрән, табигый грунт өслекле жәяүлеләр сукмакларын күздә тотарга киңәш ителә.

2.14. Транспорт чаралары

2.14.1. Транспорт юллары-кварталлар, эре рекреация объектлары, житештерү һәм ижтимагый зоналар биналары һәм участоклары арасында транспорт элементәсен, шулай ук торақ пунктның урам-юл челтәре белән элементәне тәмин итүче транспорт коммуникацияләре системасы элементлары.

2.14.2. Транспорт юлларын проектлауны СНиП 2.05.02 исәпкә алып алып барырга. Юлларны проектлаганда тирә-юнь территорияләренә ландшафтын һәм экологик торышын саклауны яки яхшыртуны тәмин итәргә.

2.14.3. Велосипед юлларын комплекслы төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек тибы, велоюллар өслегенә яқын-тирә территорияләр белән бәйләнеше элементлары.

2.14.3.1. Урам һәм юллар буенда урнашкан велоюлларда яктыртуны, рекреацион территорияләрдә-велоюллар буенда яшелләндерүне күздә тотарга кирәк.

2.14.3.2. Юл буйларындагы агачлар юл габаритларын киметүгә китерергә тиеш түгел, Зур рекреацияләр составында велоюллар трассаларында техник хезмәт күрсәтү пункты урнаштыру киңәш ителә.

3. Кисәк ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ИЖТИМАГЫЙ БИЛГЕЛӘНЭШТӘГЕ

3.1. Гомуми нигезләмәләр

3.1.1. Ижтимагый әһәмияткә территорияләрдә төзекләндерү нормалаштыру объектлары булып түбәндәгеләр тора: торақ пунктның ижтимагый киңлекләре, участоклар һәм жәмәгать төзелеше зоналары, алар төрле кушымталарда авыл жирлегенә Ижтимагый территорияләрен формалаштыралар:

гомуми поселок һәм локаль әһәмияткә ия булган үзәкләр, муниципаль берәмлекнең күпфункцияле, магистраль һәм махсус ижтимагый зоналары.

3.1.2. Төзекләндерү буенча жәмәгать билгеләнешендәге территорияләрдә территорияләрен ачыклығын һәм үтә күренмәлелеген тәмин итәргә киңәш ителә: территорияләрен визуаль кабул итү өчен (чукраклар булмау), халыкның (аз хәрәкәтләнүче төркемнәрне дә кертеп) тоткарлыксыз хәрәкәт итү шартлары, тарихи барлыкка килгән планлаштыру структурасын һәм төзелеш масштабын яклау алымнары, торақ пунктның әйләнә-тирә мохите белән төзекләндерү элементларының стильле бердәмлегенә ирешү.

3.2. Ижтимагый киңлекләр

3.2.1. Авыл жирлегенә ижтимагый киңлекләрен жәяүлеләр коммуникацияләре, жәяүлеләр зоналары, актив йөри торган жәмәгать төзелеше участкалары, торақ пункт составында урнашкан яшелләндерү участкалары, магистраль һәм күп функцияле зоналар, гомумшәһәр һәм локаль әһәмияткә ия булган үзәкләр үз эченә ала.

3.2.1.1. Жәяүлеләр коммуникацияләре һәм жәяүлеләр зоналары торақ пункт территориясе буенча жәяүлеләр элементәсен һәм хәрәкәт итүне тәмин итә (әлеге Кагыйдәләренә 2.13, 7.2 һәм 7.3 пунктлары).

3.2.1.2. Жәмәгать төзелеше участкалары-сәүдә, мәдәният, сәнгать, мәгариф һ.б. шәһәр әһәмиятендәге объектлар; алар объект территориясен бүлеп бирү белән оештырыла ала, яисә аннан башка, бу очракта участок чикләре биналар һәм корылмаларның тышкы контурына туры килә торган табаннарын билгели ала.

3.2.1.3. Авыл жирлегенә ижтимагый киңлекләре территориясендә яшелләндерү участкаларын чәчәкләр, газон рәвешендә проектларга тиеш.

3.2.2. Кагыйдә буларак, муниципаль берәмлекнең жәмәгать киңлекләре территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: плитка куәте рәвешендә каты өслек төрләрән, өслекләренә бәйләү элементларын,

яшеллэндерү, эскәмияләр, чүп-чар өчен кече контейнерлар, урам техник жиһазлары, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жиһазлары, шәһәр мәгълүматын йөртүчеләр, яшеллэндерү участкаларын саклау элементлары (металл коймалар, махсус капламалар төрләре һ.б.).

3.2.2.1. Ижтимагый киңлекләр территориясендә декоратив-гамәли сәнгать эсәрләрен, декоратив су җайланмаларын урнаштыру тәкъдим ителә.

3.2.2.2. Жәяүлеләр зоналары һәм коммуникацияләр территорияләрендә тышкы реклама чараларын, капитал булмаган ваклап сату, көнкүреш хезмәте күрсәтү һәм туклану корылмаларын, тукталыш павильоннарын, бәдрәф кабиналарын урнаштыру мөмкин.

3.2.2.3. Ижтимагый төзелеш участкалары территориясендә (сатып алынган территорияләр булганда) коймалар һәм тышкы реклама чаралары урнаштырырга мөмкин. Тарихи, барлыкка килгән Төзелеш, муниципаль берәмлекнең ижтимагый үзәкләре составындагы жир кишәрлекләрен урнаштырганда стационар яшеллэндерүнең булмавы мөмкин.

3.3. Участоклар һәм махсус зоналар ижтимагый төзелеш

3.3.1. Жәмәгать төзелеше участкалары (әлеге Кагыйдәләренң 3.2.1.2 пунктында каралганнан тыш) - бу-хакимият һәм идарә органнары, хастаханәләр һ.б. объектлар. Алар объект территориясен бүлеп бирү белән оештырыла ала, яисә аннан башка-бу очракта участок чикләре биналар һәм корылмалар табанының тышкы контурына туры килә торган итеп билгеләнә. Жәмәгать төзелешенең махсус зоналары (хастаханә, студент шәһәрчекләре һ.б.), жир кишәрлекләре Төркеме рәвешендә формалаша.

3.3.1.1. Участокларны һәм ижтимагый төзелешнең махсулаштырылган зоналарын төзекләндерү, проектлау һәм тармак специализациясе буенча бирем нигезендә проектлаштырырга.

3.3.2. Жәмәгать төзелеше участкаларында (сатып алынган территорияләр булганда) һәм ижтимагый төзелешнең махсус зоналары территорияләрендә территорияләрне төзекләндерү элементларының мәҗбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, өслекләр бәйләнеше элементлары, яшеллэндерү, чүп-чар өчен контейнерлар, яктырту жиһазлары, учреждениеләрне мәгълүмати бизәүчеләр. Килүчеләрне кабул итү белән бәйле учреждениеләр өчен эскәмияләр урнаштыру мәҗбүри.

3.3.2.1. Коймаларны, тышкы реклама чараларын урнаштыру мөмкин; тарихи, барлыкка килгән төзелеш, торак пунктның ижтимагый үзәкләре составында участкаларны урнаштырганда стационар яшеллэндерүнең булмавы рөхсәт ителә.

Кисәк 4. ТОРАК БИЛГЕЛӘНЭШЕНДӘГЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘ ТӨЗЕКЛЭНДЕРҮ

4.1. Гомуми нигезләмәләр

4.1.1. Ижтимагый киңлекләр, торак төзелеше, балалар бакчалары, мәктәпләр, автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау, төрле кушымталарда торак төркемнәр, микрорайоннар, торак районнарны формалаштыра торган объектлар торак урыннарны нормалаштыру объектлары булып тора.

4.2. Ижтимагый киңлекләр

4.2.1. Торак билгеләнешендәге территорияләрдә жәмәгать пространствоаларын жәяүлеләр коммуникацияләре системасы, торак төркемнәр, микрорайоннар, торак районнар һәм гомуми файдаланудагы яшеллэндерелгән территорияләр булдыру тәкъдим ителә.

4.2.2. Торак төркемнәргә, микрорайоннарга, торак районнарга хезмәт күрсәтү учреждениеләрен керү урыннары белән жиһазландырырга киңәш ителә. Килүчеләр күп булган хезмәт күрсәтү учреждениеләре өчен (сәүдә үзәкләре, базарлар, сырхауханәләр, полиция бүлекләре) сатып алынган автостоянкалар урнаштыруны күздә тоту. Полиция бүлекчәсе, янғын деполары, ашыгыч ярдәм подстанцияләре, базарлар, шәһәр эһәмиятендәге объектлар участкаларында тиер коймалар биеклегә буенча төрле киртәләрне күздә тотарга мөмкин.

4.2.3. Жэяүлелэр коммуникацияләре һәм хезмэт күрсәтү учреждениеләре участкалары территориясендә төзекләндрү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, өслекләр бәйләнеше элементлары, чүп-чар өчен кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, мәгълүмат йөртүчеләр.

4.2.3.1. Киңәш ителә күздә тотарга каты төрләрен каплау рәвешендә плиточного мощения, шулай ук урнаштыру мобиль яшелләндрү, урам техник жиһазлар, эскәмияләр.

4.2.3.2. Тышкы реклама чараларын, капитал булмаган стационар булмаган корылмаларны урнаштыру мөмкин.

4.2.4. Гомуми файдаланудагы яшелләндрелгән территорияләр, гадәттә, торақ төркемнәр, микрорайоннар, торақ районнарны яшелләндрүнең бердәм системасы рәвешендә формалаша. Яшелләндрү системасы жэяүлеләр һәм транспорт коммуникацияләре буенда яшел үсентеләр (газоннар, агач һәм куаклар утырту), торақ төзелеше участкаларыннан читтә яшелләндрелгән майданчыклар (спорт, спорт-уен, этләрне урамда йөртү һ. б.), рекреация объектлары (скверлар, микрорайон бакчалары, парклар).

4.3. Торақ төзелеше участкалары

4.3.1. Торақ төзелеше участкаларын төзекләндрүне йорт яны территориясеннән күмәк яки индивидуаль файдалануны исәпкә алып башкарырга кирәк. Моннан тыш, аларны тарихи төзелешләр составында урнаштырганда, төзелешнең югары тыгызлыгы булган территорияләрдә, магистральләр буенда, реконструкцияләнгән торган территорияләрдә торақ төзелеше участкаларын төзекләндрү үзенчәлекләрен исәпкә алырга кирәк.

4.3.2. Йорт яны территориясеннән күмәк файдалану булган торақ төзелеше участогы территориясендә (күп фатирлы йорт) түбәндәгеләрне күздә тотарга кирәк: транспорт йөрү (йөрү), жэяүлеләр коммуникацияләре (төп, икенче дәрәжә), майданчыклар (мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен, олылар өчен уеннар, чүп-чар жыючылар, кунак автостоянкалары, керү төркемнәрендә), яңгыр канализацияләре урнаштыру, яшелләндрелгән территорияләр. Әгәр участок территориясенә күләме мөмкинлек бирсә, участок чикләрендә спорт майданчыклары һәм балалар уеннары өчен майданчыклар урнаштыру киңәш ителә.

4.3.3. Кагыйдә буларак, күмәк файдаланудагы торақ төзелеше участогы территориясендә төзекләндрү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: юл катламының каты төрләре, майданчыкларның төрле капламалары (әлеге Кагыйдәләрнең 2.12 бүлегә), өслекләренә бәйләнеше элементлары, майданчыкларның жиһазлары, яшелләндрү, яктырту жиһазлары, яңгыр сулары канализациясе булу.

4.3.3.1. Торақ участогны яшелләндрү торақ йортны отмостка белән юл (йорт яны полосалары) арасында, йөрү һәм участокның тышкы чикләре арасында: йорт яны полосаларында - чәчәк түтәлләр, газоннар, бөтерелә торган үсемлекләр, аерым торган агачларның компакт төркемнәре; участокның калган территориясендә - ирекле композицияләр һәм яшелләндрүнең төрле ысуллары.

4.3.3.2. Әгәр ул магистраль урамнар буенда торақ участкаларны урнаштыру шартларына каршы килмәсә, торақ төзелеше участогын киртәләү әлеге Кагыйдәләрнең 4.3.4.3 пункты нигезендә мөмкин.

4.3.4. Тарихи төзелеш составында урнашкан торақ урыннарны, төзелешнең югары тыгызлыгы булган территорияләрдә, магистральләр буенда, реконструкцияләнгән торган территорияләрдә шәһәр төзелеше шартларын һәм аларны урнаштыру таләпләрен исәпкә алып проектларга киңәш ителә.

4.3.4.1. һәйкәлләрне саклау зоналары территорияләрендә төзекләндрү проектларын саклау зоналары режимнары һәм төзелешнең типологик характеристикалары нигезендә алып барырга киңәш ителә. 4.3.4.2. Төзелеш тыгызлыгы югары булган торақ участкаларында (20 мең кв. м/га артык) төзекләндрү өчен компенсацияләүче ысулларны кулланырга кирәк, шул ук вакытта участок территориясенә норматив күрсәткечләре исәпкә тәэмин ителә:

- торақ төзелеше участогы территориясендә (өлкәннәр ялы, спорт һәм балалар уеннары, кунак стоянкалары), төзекләндрү элементларын (яшелләндрү һ.б.) торақ төзелеше составына күчерү.

- спорт, балалар майданчыклары (Кече уен җайланмалары) һәм яшелләндрү (газон, вак тамыр системалы куак) өчен жир асты һәм ярым жир асты корылмаларының түбәләрен

куллану - шул ук вакытта югарыда күрсәтелгән мәйданчыклардан гаражларга керү-чыгу һәм вентиляция шахталарына кадәр ара 15 метрдан да ким булмаска тиеш.

4.3.4.3. Магистраль урамнар буйлап торак урыннарны урнаштырганда урам ягыннан аларны тоташ койма белән әйләндереп алу һәм мәйданчыклар (балалар, спорт, чүп-чар жыю жайланмалары урнаштыру өчен) урнаштыру рөхсәт ителми.

4.3.4.4. Торак төзелешенң үзгәртеп корыла торган территорияләрендә авыруларны һәм зәгыйфь агачларны бетерүне, сәламәт агачларны саклау һәм декоратив рәвештә рәсмиләштерүне, планлы булмаган төзелешләрне (складларны, сарайларны, стихияле барлыкка килгән гаражларны (шул исәптән «Ракушка» тибындагы) бетерүне күздә тотып, төзекләндерүнең мораль һәм физик искергән элементларын алыштыруны күздә тотып.

4.4. Балалар бакчалары һәм мәктәпләр участкалары

4.4.1. Балалар бакчалары һәм мәктәпләр участкалары территориясендә транспорт йөрү (йөрү), жәяүлеләр коммуникацияләре (төп, икенче дәрәжә), керү урыннары (төп, хужалык), балалар уеннары өчен мәйданчыклар, спорт белән шөгыйльләнү (мәктәп - спортядро участкаларында), яшелләндерелгән һәм башка территорияләр һәм корылмалар каралган.

4.4.2. Балалар бакчасы һәм мәктәп территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: юллардагы каты өслек, төп жәяүлеләр коммуникацияләре, мәйданчыклар (балалар уеннарыннан тыш), өслекләрне бәйләү элементлары, яшелләндерү, коймалар, мәйданчыклар жиһазлары, эскәмияләр, чүп савытлары, яктырту жиһазлары, мәгълүмати бизәлеш йөртүчеләр, янгыр канализациясе урнаштыру.

4.4.2.1. Каты катлам сыйфатында цементобетон һәм плитка куәте кулланырга.

4.4.2.2. Балалар бакчалары һәм мәктәпләр территорияләрен яшелләндергәндә агулы жиләк-жимешле үсемлекләр кулланыу рөхсәт ителми.

4.4.3. Кварталның инженерлык коммуникацияләрен проектлаганда, аларны балалар бакчасы һәм мәктәп территориясә аша трассировкалау рөхсәт ителми. Балалар бакчасы һәм мәктәпнең үз инженерлык чөлтәрләрен, уен һәм спорт мәйданчыклары астында узудан тыш, су астында торган инженерлык чөлтәрләреннән бинага кадәр кыска ара буенча проектларга тәкъдим ителә (хужалык зонасы ягыннан салу киңәш ителә). Мәйданчыклар, юллар, үтү юллары территорияләрендә карау коеларын урнаштыру рөхсәт ителми. Аларның башка территорияләрдә урнашу урыннарын участок чикләрендә урнаштырырга яки куркының билгеләре турында кисәтүче билгеләр белән бүлеп бирергә киңәш ителә.

4.4.4. Балалар бакчалары һәм мәктәпләр биналарының яссы түбәсә, аларның тирә-юнендә күп катлы торак төзелешә урнашкан очракта, сөйкемле тышкы кыяфәтен күздә тоткан очракта, киңәш ителә.

4.5. Озак һәм кыска вакытлы саклау участкалары автотранспорт чаралары

4.5.1. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы Саклау участогында гараж корылмасын яки машина кую урынын, мәйданчыкны (жыелма), чыгу һәм керү юлларын, жәяүлеләр юлларын күздә тотарга кирәк. Автотранспорт чараларын даими һәм кыска вакытлы саклау участкаларына керү юлларын жәяүлеләр юлларының төп юнәлешләре белән кисешми торган итеп билгеләргә. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогы аша транзит юлларын оештыру рөхсәт ителми. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогын калган территориядән кимендә 3 м киңлектәге яшел үсентеләр белән изоляцияләргә кирәк.

4.5.2. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы Саклау участогында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслек төрләре, өслекләр бәйләнеше элементлары, киртәләр, чүп-чар өчен кече контейнерлар, яктырту жиһазлары, мәгълүмат жиһазлары (күрсәткечләр).

4.5.2.1. Жәяүлеләр сукмакларында юл - бордюрный пандус - юл дәрәжәсә (бер участоктан да ким булмаган) булу күздә тотыла.

4.5.2.2. Киңәш ителә формалаштырырга утырту густого высококорастущего куак белән югары дәрәжәдә фитонцидностей һәм агачлар утырту буенда участок чикләре.

4.5.3. Күп катлы торак һәм ижтимагый төзелештә урнашкан автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау корылмаларында түбәләрне яшелләндерү каралырга мөмкин.

Түбәне яшелләнדרүдә чәчәкләрне бизәү, аның майданы түбәне яшелләндрү, агач һәм куак утырту майданнарының кимендә 10% ын тәшкил итәргә тиеш.

4.5.4. Капиталь булмаган стационар булмаган гараж корылмаларында автомобильләрне саклау өчен билгеләнгән территорияне төзекләндерү юлларның һәм юлларның каты өслеге, яктырту жайланмалары белән тәкъдим ителә. Гараж корылмалары яки отсекларны унификацияләнгән, яшелләндрү элементлары һәм коймалар урнаштыру белән күздә тоту.

4.5.5. Парковкалар һәм стоянкалар территорияләрен карап тоту. Парковкаларны, тукталышларны һәм алар янәшәсендәге территорияләрен карап тоту СНиП 2.05.02 нигезендә башкарыла.-85, шулай ук чын кагыйдәләр. Парковкаларны һәм стоянкаларны оештыру, эксплуатацияләү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы затлар милек формаларына бәйсез рәвештә бурычлы:

- парковкаларның һәм стоянкаларның тиешле техник торышын, аларның чисталыгын, пычрактан, кардан, боздан, шулай ук мәгълүмати-басма продукциядән үз вакытында чистартылуын һәм башкаларны күзәтеп торырга.;

- материаллар туплау, комплектланган транспортны, парковка һәм стоянкалар территориясендә төрле конструкцияләрен саклауга юл куймаска.

- парковкалар һәм стоянкалар территориясен ут белән тигез бүлүнә тәмин итә торган тышкы яктырту белән жиһазландырырга, ул өслеге кагыйдәләргә туры килә торган СанПин 42-128-4690-88 таләпләренә туры килә.; - парковкалар һәм стоянкалар территориясендә башка капитал һәм вакытлыча биналар, корылмалар, сәүдә павильоннары, киосклар, элмәләр төзү рөхсәт ителми.;

- парковкалар һәм машина кую урыннары территориясендә ягулык-майлау материаллары булган автомобильләрне юдыртуга һәм автомобильләр тукталышына юл куймаска.;

- янгың куркынычсызлыгы кагыйдәләрен санитар нормаларны үтәп парковкалар һәм стоянкалар территориясен карап тоту. Әйләнә-тирә территорияне даими рәвештә санитар эшкәртү һәм чистарту, чүп контейнерлары (чүп савытлары) урнаштыру, каты көнкүреш калдыкларын, карны даими чыгаруны тәмин итү;

- билгеләнгән территориядәге корылмаларны вакытында ремонтларга һәм буярга;

- инвалидларның парковка һәм стоянкалар территорияләренә тоткарлыксыз үтәп керүен тәмин итәргә һәм урыннары башка транспорт чараларын биләмәскә тиешле инвалидларның махсус автотранспорт чараларын кую өчен кимендә 10 процент урын (эмма бер урын) бүлөп бирергә. Инвалидлар «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә махсус автотранспорт чараларын парковка өчен бушлай файдалана.

5 Кисәк. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛӘНЭШТӘГЕ

5.1. Гомуми нигезләмәләр

5.1.1. Рекреацион билгеләнәштәге территорияләрдә төзекләндерүне нормалаштыру объектлары булып, гадәттә, рекреация объектлары - жирле эһәмияттәге махсус сакланыла торган табигать территорияләренә бер өлеше: ял итү зоналары, парклар, бакчалар, бульварлар, скверлар тора. Рекреация объектларын төзекләндерүне проектлау жирле эһәмияттәге махсус сакланыла торган табигый территорияләре территорияләре өчен хужалык эшчәнлегенә билгеләнгән режимнары нигезендә башкарылырга тиеш.

5.1.2. Бакча-парк сәнгәте, тарих һәм архитектура һәйкәлләрен төзекләндерү, кагыйдә буларак, аларның тарихи йөзен, планировкасын, яшелләндрүне үз эченә ала, шул исәптән үсемлекләр ассортиментын да. Парк территориясен төзекләндерү элементлары белән жиһазлау һәм жиһазлау ул урнашкан территориянең тарихи-мәдәни регламенты нигезендә проектлаштырыла.

5.1.3. Рекреация объектларының планировкасы, кагыйдә буларак, территориянең шәһәр төзелеше, функциональ һәм табигый үзенчәлекләренә туры килергә тиеш. Төзекләндерүне проектлаганда табигать саклау факторларының өстенлеген тәмин итәргә: рекреациянең эре объектлары өчен-ландшафтның табигый, табигый характердагы бозылуы;

кече рекреация объектлары өчен (скверлар, бульварлар, бакчалар) - үсентеләрне актив карау; рекреация объектлары өчен - торак пунктның югары техноген һәм рекреацион йөкләмәләреннән саклау.

5.1.4. Рекреация объектларын реконструкцияләгәндә күздә тотарга:

- урман парклары өчен: тотрыклы эшләргә сәләтле экосистемалар булдыру, ландшафтларның һәм утыртмаларның кыйммәтенә карап, территорияне функциональ зоналаштыруны үткәру, урман паркының төрле зоналары өчен куллану режимнары һәм төзекләндерү чаралары;

- Парклар һәм бакчалар өчен: планлаштыру структурасын реконструкцияләү (мәсәлән, юл-тропик челтәренә тыгызлыгын үзгәртү), утыртмаларның тыгызлыгы югары булган участкаларны кисү, авыруларны, Иске, декоратив булмаган агачларны һәм аз кыйммәтле төрдәге үсемлекләргә бетерү, аларны агач һәм куакларның декоратив-яфраклы һәм матур чәчәк ата торган формаларына алыштыру, ял майданчыкларын, балалар майданчыкларын оештыру.;

- бульварлар һәм скверлар өчен: катлаулы вертикаль структуралы төркемнәр һәм куртиналар формалаштыру, авыруларны, иске һәм декоратив булмаган агачларны бетерү, крайлар арасында юл йөрү өлеше һәм якын-тирәдә агачлар утырту һәм утырту.

5.2. Ял итү зоналары

5.2.1. Ял итү зоналары - актив ял итү, коену һәм рекреация оештыру өчен билгеләнгән һәм жиһазландырылган территорияләр.

5.2.2. Сулыкларның яр буе өлешендә ял итү зоналарын проектлаганда Пляж майданы һәм пляжларның яр буе линиясенә озынлыгы килүчеләр санын исәпкә алып кабул ителә.

5.2.3. Ял зонасы территориясендә түбәндәгеләр урнаштырырга киңәш ителә: юл белән медицина хезмәте күрсәтү пункты, коткару станциясе, жәяүлеләр юллары, инженерлык жиһазлары (эчәргә яраклы су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу, сулыкка пычратылган өслек агып төшүдән саклау). Медицина пункты, гадәттә, коткару станциясе янында урнашкан һәм «Медпункт» язуы белән яки ак фонда Кызыл Хач рәсеме белән, шулай ук ашыгыч ярдәм машинасына тоткарлыксыз керү мөмкинлеге булган санитар транспортны кую урыны белән жиһазландырыла. Медпункт бинасын табигый һәм ясалма яктырткычларга, суүткәргечкә һәм бәдрәфкә ия булган 12 кв.метрдан да ким булмаган майданда урнаштырырга киңәш ителә.

5.2.4. Ял итү зонасы территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: каты өслекле юллар, катнаш юллар (плитка, газонга баткан), яшелләндерү, эчә торган фонтанчыклар, эскәмияләр, чүп - чар өчен кечкенә контейнерлар, Пляж жиһазлары (Кояштан элмәкләр, ятаклар, киенү кабиналары), бәдрәф кабиналары.

5.2.4.1. Проектлаштырганда яшелләндерү белән тәэмин итү: -үлән катламын, агач-куак һәм яр буе үсемлекләрен саклау, ял итү зонасының гомуми майданының 80% ыннан да ким булмаган күләмдә;; - сулык ярларын яшелләндерү һәм формалаштыру (тузанлы һәм эродирлана торган склоннарда яр ныгыту поясы, склонлы су тотучы билләр - баш дренаж h. б.); - ял итү зонасы территориясеннән башка максатларда (этләрне урамда йөртү, уен шәһәрчәкләре, аттракционнар урнаштыру h.б.) файдалануны булдырмау.

5.2.4.2. Коймаларны, урам-техник жиһазларны («су», «туңдырма»сәүдә арбаларын) урнаштыру мөмкин.

5.3. Парклар

5.3.1. Авыл жирлеге территориясендә паркларның түбәндәге төрләре проектлана: күп функцияле, махсулаштырылган, торак районнарның парклары. Паркны төзекләндерү проектын проектлау аның функциональ билгеләнешенә бәйле. Парк территориясендә 10 гектардан артык майданда тукталыш павильоннары белән жиһазландырылган мини-транспорт эшчәнлеге өчен жирле юллар системасын (яңгырдан элмә, эскәмия, урна, транспорт хәрәкәте расписаниесен) күздә тоту.

Күпфункцияле парк

5.3.2. Күпфункцияле парк массакуләм ял итү, күнел ачу, актив һәм тынлы ял итү, өлкәннәр һәм балалар өчен аттракционнар урнаштыру өчен билгеләнгән.

5.3.3. Күп функцияле парк территориясендә аллеялар, юллар һәм мәйданчыклар системасы, парк корылмалары (аттракционнар, беседкалар, павильоннар, бәдрәфләр һ.б.) каралган. Паркның төрле зоналарында юлларны төзекләндерү чаралары һәм тыгызлыгы рөхсәт ителгән рекреацион йөкләнешкә туры килергә тиеш (әлеге Кагыйдәләргә 2 нче кушымтаның 10, 11 нче таблицалары). Мәйданчыкларның билгеләнеше һәм күләме, парк корылмаларының сыйдырышлылыгы әлеге Кагыйдәләргә 5 нче кушымтаны исәпкә алып проектланьрга тиеш.

5.3.4. Күп функцияле парк территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: төп юллар һәм мәйданчыклардан тыш, каты өслек төрләре (плитка куәте), өслекләр бәйләнеше элементлары, яшелләндерү, декоратив-гамәли бизәлеш элементлары, су жайланмалары (сулыклар, фонтаннар), эскәмияләр, чүп-чар өчен чүп-чар өчен кече контейнерлар, коймалар (парк, аттракционнар, аерым мәйданчыклар), мәйданчыклар жиһазлары, урам техник жиһазлары («су» арбалары, «тундырма»), яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жайланмалары, мәгълүмат йөртүчеләр.парк зонасы яки Парк турында Тулаем алганда.

5.3.4.1. Яшелләндерүнең төрле төрләрен һәм алымнарын: вертикаль (Пергола, трельяжлар, шпалерлар), мобиль (контейнерлар, вазоннар) куллану, агач, куаклардан декоратив композицияләр ясау, чәчәк бизәү, үсемлекләрнең экзотик төрләрен куллану киңәш ителә.

5.3.4.2. Капиталь булмаган стационар булмаган урыннар урнаштыру мөмкин

Махсулаштырылган парклар

5.3.5. Муниципаль берәмлекнең махсус парклары ял итүнең махсус төрләрен оештыру өчен билгеләнгән. Парк корылмаларының составы һәм саны, төзекләндерү элементлары, кагыйдә буларак, паркның тематик юнәлешенә бәйле, проектлау һәм проект карары белән билгеләнә.

5.3.6. Кагыйдә буларак, махсулаштырылган парклар территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: төп юлларның каты өслеге, өслекләрнең бәйләнеше элементлары, эскәмияләр, чүплекләр, мәгълүмат жиһазлары (парк схемасы). Коймалар, бәдрәф кабиналары урнаштыру рөхсәт ителә.

Торак район паркы

5.3.7. Торак район паркы торак район халкының актив һәм тыныч ялын оештыру өчен билгеләнгән. Парк территориясендә аллея һәм юллар системасы, мәйданчыклар (балалар, тыныч һәм актив ял итү, спорт мәйданчыклары) каралган. Парк территориясе янәшәсендә яки аның составында торак районның спорт комплексы, балалар спорт-уен комплекслары, роликларда шуу урыннары булырга мөмкин.

5.3.8. Торак парк территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: төп юлларның каты өслеге, өслекләрнең бәйләнеше элементлары, яшелләндерү, эскәмияләр, чүплекләр, мәгълүмат жиһазлары, яктырту жиһазлары.

5.3.8.1. Торак район паркын яшелләндергәндә, әлеге климат зонасы өчен хас булган үсемлекләр төрләрен кулланып, чәчәк бизәүне күздә тоту.

5.3.8.2. Парк территориясен киртәләү, урам техник жиһазларын («су», «тундырма» сәүдә арбалары) һәм стационар булмаган туклану корылмаларын (жәйге кафе) урнаштыруны күздә тотарга мөмкин.

5.4. Бакча

5.4.1. Торак пункт территориясендә түбәндәге балалар бакчалары: ял һәм йөрү бакчалары, Корылмалар каршындагы бакчалар, балалар бакчалары, күргәзмәләр оештырырга киңәш ителә.

Ял һәм ял бакчасы.

5.4.2. Ял һәм йөрү бакчасы халыкның кыска вакытлы ялын оештыру өчен билгеләнгән. Бакча территориясе буенча транзит хәрәкәте рөхсәт ителә.

5.4.3. Ял һәм жәяү йөрү бакчасы территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: юлларның плитка куәте, өслекләрне бәйләү элементлары, яшелләндерү, эскәмияләр, чүплекләр, урам техник жиһазлары («су», «тундырма» арбалары), яктырту жиһазлары.

5.4.3.1. Капلامның колористик чишелешен, су жайланмаларын, декоратив-гамәли бизәлеш элементларын, архитектура-декоратив яктырту жиһазларын урнаштыруны, яшелләндерүнең пейзаж характерын формалаштыруны күздә тотарга киңәш ителә.

5.4.3.2. Коймаларны, капитал булмаган стационар булмаган туклану корылмаларын (жәйге кафе) урнаштыруны күздә тотарга мөмкин.

Бакчалары каршындагы биналарда һәм корылмаларда

5.4.4. Балалар бакчалары каршындагы биналарда һәм корылмаларда, гадәттә, формалаша биналарында жәмәгать оешмалары, тамаша учреждениеләре һәм башка биналар һәм корылмалар ижтимагый билгеләнештәге. Бакчаның планировка структурасы, кагыйдә буларак, объектка рациональ якин килүне һәм килүчеләрне тиз эвакуацияләүне тәмин итәргә тиеш.

5.4.5. 5.4.3 пункты нигезендә кабул ителә. Яшелләндерү һәм чәчәк бизәү алымнарын биналарның һәм корылмаларның функциональ билгеләнешенә карап кулланырга: партнер (репрезентатив, парад бакчасы), ял майданчыклары, кулислар, беседкалар, ландшафтлы чәчәкләр (тамаша учреждениеләре каршындагы балалар бакчасы) белән интерьерлар.

Мәжбүри, тәкъдим ителә торган һәм рөхсәт ителә торган төзекләндерү элементлары исемлеге әлеге Кагыйдәләрнең 5.4.3 пункты нигезендә кабул ителә. Яшелләндерү һәм чәчәк бизәү алымнарын биналарның һәм корылмаларның функциональ билгеләнешенә карап кулланырга:

партнер (репрезентатив, парад бакчасы), ял майданчыклары, кулислар, беседкалар, ландшафтлы чәчәкләр (тамаша учреждениеләре каршындагы балалар бакчасы) белән интерьерлар.

Бакча-күргәзмә

5.4.6. Бакча-күргәзмә (скульптуралар, чәчәкләр, декоратив-гамәли сәнгать эсәрләре һ.б.), кагыйдә буларак, - мөстәкыйль объект яки шәһәр паркының бер өлеше буларак эшли торган экспозиция территориясе. Күргәзмә-бакчаның планировкасы экспозицияне отышлы тәкъдим итүгә һәм аны караганда уңайлы хәрәкәт булдыруга юнәлтелергә тиеш.

5.4.7. Корылмаларда төзекләндерү элементларының мәжбүри, тәкъдим ителә һәм рөхсәт ителә торган исемлеген әлеге Кагыйдәләрнең

5.4.3 пункты нигезендә кабул итәргә киңәш ителә. Моннан тыш, оештыру схемасы һәм экспозициянең исеме белән мәгълүмати жиһазлар урнаштырырга киңәш ителә. Яшелләндерү алымнары экспозицияне карау өчен яхшы шартлар тудыруга юнәлдерелгән: газон партнерлары, Яшел кулислар һәм боскетлар.

5.5. Бульварлар, скверлар

5.5.1. Бульварлар һәм скверлар кыска вакытлы ял, жәяү йөрү, транзит жәяүлеләр өчен каралган.

5.5.2. Бульвар һәм скверлар территорияләрендәге төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: юллар һәм майданчыкларның каты өслеге, өслекләрне бәйләү элементлары, яшелләндерү, эскәмияләр, чүп-чар өчен кечкенә контейнерлар, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жиһазлары.

5.5.2.1. Юллар өслеге күбесенчә плитка куәте рәвешендә проектларга, капламның колористик чишелешен, декоратив-гамәли бизәлеш элементларын, Түбән декоратив коймалар урнаштыруны күздә тотарга.

5.5.2.2. Бульварларны яшелләндергәндә урамнардан бульварның эчке территорияләрен, эре жәмәгать биналары каршында фонтаннар урнаштыру һәм чәчәк түтәлләре ясау белән киң төрле өзеклекләр, яр бие бульварларында ял итү майданчыклары булдыру тәкъдим ителә.

Кисәк 6. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ЖИТЕШТЕРҮ БИЛГЕЛӘНЭШЕ

6.1. Гомуми нигезләмәләр

6.1.1. Житештерү билгеләнешендәге территорияләрдә төзекләнדרү проектлауга карата таләшләр ведомство нормативлары белән билгеләнә. Житештерү билгеләнешендәге территорияләрдә төзекләнדרү нормалаштыру объектлары булып, кагыйдә буларак, житештерү төзелеше зоналарында жәмәгать пространстволары һәм санитар-яклау зоналары территорияләре тора. Житештерүнең тармак юнәлешенә карап, төзекләнדרү һәм яшелләнדרү алымнарын әлегә Кагыйдәләргә 6 нчы кушымта нигезендә кулланырга кирәк.

6.2. Санитар-саклау зоналары территорияләре яшелләнדרелде

6.2.1. Житештерү билгеләнешендәге территорияләрне санитар-саклау зоналарын (СЗЗ) яшелләнדרүнең мәйданы СанПин 2.2.1/2.1.1.1.1200 таләпләренә туры китереп проект карары белән билгеләнергә тиеш.

6.2.2. СЗ яшелләнדרелгән территорияләрне төзекләнדרү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: тирә-юнь территорияләр белән яшелләнדרелгән кишәрлекне (борт ташы, терәк стенкалар һ.б.) бәйләү элементлары, үсентеләрне һәм яшелләнדרү участокларын саклау элементлары.

6.2.2.1. Яшелләнדרү бер төрлелек һәм монотонлыкны төшереп калдыручы матур композицияләр рәвешендә формалаштыра.

Кисәк 7. ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ ОБЪЕКТЛАРЫ ТРАНСПОРТ ҺӘМ ИНЖЕНЕРЛЫК КОММУНИКАЦИЯЛӘРЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРЕНДӘ МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕК БАШЛЫГЫ

7.1. Гомуми нигезләмәләр

7.1.1. Торак пунктның транспорт коммуникацияләре территорияләрендә төзекләнדרүне нормалаштыру объектлары булып кызыл линия чикләрендә торак пунктның урам-юл челтәре, төрле типтагы жәяүлеләр кичүе тора. Төзекләнדרү проектларын аерым категорияле урамнар челтәренә, аерым урамга яки мәйданга, урамның бер өлешенә яки мәйданына, транспорт корылмасына башкарырга мөмкин.

7.1.2. Инженерлык коммуникацияләре территорияләрендә төзекләнדרүне нормалаштыру объектлары булып магистраль челтәрләренң, инженерлык коммуникацияләренң саклау-эксплуатация зоналары тора. 7.1.3. 35-01, СНИП 2.05.02, ГОСТ Р 52290-2004, ГОСТ Р 52290-2004, ГОСТ Р 51256, тирә-юнь территорияләренң Транспорт һәм инженерлык коммуникацияләре йогынтысыннан саклануын тәмин итеп, шәһәр транспорт һәм инженерлык коммуникацияләре территорияләрендә комплекслы төзекләнדרү эшләрен алып барырга. Шәһәрнең жир асты инженерлык челтәрләрен УДС чикләрендә урнаштыру, нигездә, керү урыннарында алып барырга киңәш ителә

7.2. Урамнар һәм юллар

7.2.1. Торак пункт территориясендәге урамнар һәм юллар билгеләнеше һәм транспорт характеристикасы буенча шәһәр һәм район әһәмиятендәге магистраль урамнарга, урамнарга һәм жирле әһәмияттәге юлларга бүленә.

7.2.2. Урам һәм юллар территориясендә төзекләнדרү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала: юл катламының һәм тротуарларның каты өслеге, өслекләренә бәйләү элементлары, урам һәм юл буйларын яшелләнדרү, куркыныч урыннарны коймалау, яктырту жиһазлары, юл хәрәкәте мәгълүматын йөртүчеләр (юл билгеләре, тамгалар, светофор жайланмалары).

7.2.2.1. Юл өслеге төрләре һәм конструкцияләре урамның категориясен исәпкә алып һәм хәрәкәт иминлеген тәмин итү белән проектлана. Урамнарны һәм юлларны каплау өчен материаллар әлегә Кагыйдәләргә 7 нче кушымтада китерелгән.

7.2.2.2. Урамнарны һәм юлларны яшелләнדרүне проектлау өчен, СНИПлар нигезендә, жир асты коммуникацияләре челтәренә һәм урам-юл челтәренң башка корылмаларына кадәр минималь араны билгеләргә кирәк.

7.2.2.3. Транспорт коммуникацияләре территориясендәге коймалар, гадәттә, транспорт чаралары һәм жәяүлеләр хәрәкәте иминлеген оештыру өчен билгеләнгән. Урам-юл челтәре һәм ясалма корылмалар (эстакадалар, юлүткәргечләр, күперләр һ.б.) коймаларын ГОСТ Р 52299, ГОСТ 26804.

7.2.2.4. Магистраль урамнарны кисешүләр арасындагы участокларда, эстакадаларда, күперләрдә һәм юлүткәргечләрдә яктырту өчен ике яклы урнаштыру (симметрик яки шахмат тәртибендә), бүлү полосасының төп өлешендә, шулай ук трассаларда яктырткычлар эленгән. Терәкләр арасында араны яктырткычларның тибына, ут чыганаclarына һәм аларны урнаштыру биеклегенә карап билгеләргә, ләкин 50 м. дан артык түгел.

7.3. Мәйдан

7.3.1. Мәйданның функциональ билгеләнеше буенча, гадәттә, төп (хакимият органнары, ижтимагый оешмалар биналары янында), сатып алынган (һәйкәлләр, музейлар, сәүдә үзәкләре, стадионнар, парклар, базарлар һ.б.), ижтимагый-транспорт (вокзаллар янында, шәһәргә керү юлларында), мемориаль (истәлекле объектлар яки урыннар янында), транспорт чигелешләренә мәйданнары бүленә. Төзекләндерүне проектлаганда жәяүлеләр һәм транспорт хәрәкәтен, төп һәм жирле транспорт агымнарын Максималь Дәрәжәдә аеруны тәмин итәргә кирәк.

7.3.2. Мәйдан территорияләре: машиналар йөрү өлеше, жәяүлеләр өлеше, участоклар һәм яшелләндерү территорияләре. Киңлек киңлеген күп катлы оештырганда, жәяүлеләр өлеше өлешчә яки тулысынча көндөзгә өслек белән бергә, ә жир асты дәрәжәсендә жәяүлеләр кичүе зонасында шәһәр массакуләм транспорты тукталышлары һәм станцияләре, жиңел автомобильләр кую урыннары, инженерлык жиһазлары һәм коммуникацияләр, төяү-бушату мәйданчыклары һәм башкалар урнаштырылган.

7.3.3. Әлеге Кагыйдәләренә 7.2.2 пункты нигезендә мәйдан территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге кабул ителә. Мәйданның функциональ билгеләнешенә карап, түбәндәге өстәмә төзекләндерү элементларын урнаштырырга киңәш ителә: - төп, объект, мемориаль мәйданнарда - монументаль-декоратив сәнгать эсәрләре, су жайланмалары (фонтаннар); - ижтимагый-транспорт мәйданчыкларында-тукталыш павильоннары, капитал булмаган ваклап сату, туклану, көнкүреш хезмәте күрсәтү корылмалары, тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары.

7.3.3.1. Мәйданның жәяүлеләр өлешен каплау төрләре, гадәттә, махсус билгеләнештәге автомобильләр (янгын сүндерү, авария, урып-жыю һ. б.), жиңел автомобильләренә вакытлыча парковка мөмкинлеге булырга тиеш.

7.3.3.2. Мәйданның жәяүлеләр өлешендә автомобильләр өчен вакытлыча парковка урыннарын төс яки каплау фактурасы, мобиль яшелләндерү (контейнерлар, вазоннар), күчмә киртәләр белән бүлеп бирергә мөмкин. Узуның киңлегенә әлеге Кагыйдәләргә 3 нче кушымта нигезендә проектланырга тиеш.

7.3.3.3. Мәйданны яшелләндергәндә периметраль яшелләндерү, мәйдан үзәгендә (сквер яки куркынычсызлык утравы) утырту, шулай ук бу кабул итүләренә берләштерү. Торак пунктның тарихи тирәлегенә яки барлыкка килгән төзелеш шартларында яшелләндерүнең компактлы һәм (яки) мобиль алымнарын куллану киңәш ителә. Мәйдан үзәгендә куркынычсызлык утравын яшелләндерүне партнерлы яшелләндерү яки югары утыртмалар рәвешендә, машина йөртүчеләр өчен әлеге Кагыйдәләренә 7.4.2 пункты нигезендә кирәк булган почмакны исәпкә алып гамәлгә ашырырга.

7.4. Жәяүлеләр кичүе

7.4.1. Жәяүлеләр кичү урыннарын төп жәяүлеләр коммуникацияләре шәһәр урамнары һәм юллары белән кисешкән урыннарда урнаштырачаклар. Жәяүлеләр кичү юлларын урамның машиналар йөрү өлешен белән бер дәрәжәдә (жир өсте), йә урамның машиналар йөрү өлешен дәрәжәсеннән читтә (жир өсте һәм жир асты) проектларга кирәк.

7.4.2. Көйләнми торган хәрәкәт урамнарында жәяүлеләр өчен жир өсте кичүен урнаштырганда, зонада Корылмалар, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар, реклама щитлары, яшел үсентеләр урнаштыру рөхсәт ителми торган өчпочмакны тәмин итәргә киңәш ителә.

7.4.3. Жир өсте жэяүлелэр кичү юлларын төзеклэндерү элементларының мәжбүри исемлеге юл тамгасы, съезд өчен пандуслар, тротуар дэрэжэсеннэн машиналар йөрү өлеше дэрэжэсенэ, яктырту жиһазлары.

7.5. Транспорт, инженерлык зоналары коммуникациялэр, су саклау зоналары

7.5.1. Авыл жирлеге территориясендэ шәһәр төзелешен жайга салу линиялэре: магистраль коллекторлар һәм труба үткэргечлэр, югары һәм түбән көчәнешле кабельлэр, йомшак токлар, югары вольтлы тапшыру линиялэре, метрополитен, шул исэптэн вак салым салу линиялэре бүлөп бирелэ торган техник (саклау-эксплуатация) зоналарының түбэндэге төрлэрен күздэ тота.

7.5.2. Магистраль коллекторларының һәм труба үткэргечлэрнең техник (саклау) зоналары, югары, түбән көчәнештэге кабельлэр һәм начар токлар, югары вольтлы тапшырулар линиялэре территориялэрендэ, кагыйдэ буларак, каты өслекле транспорт-жэяүлелэр

коммуникациялэрен салу, яктырту жиһазларын, тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын урнаштыру, майданчыкларны (балалар, ял итү, автомобильлэр тукталышларын, чүп-чар жыю жайланмаларын урнаштыру) урнаштыру, телэсэ нинди төр корылмаларны, шул исэптэн, хезмэт күрсэтүгэ һәм хезмэт күрсэтүгэ карата техникадан тыш, капитал булмаган стационар булмаган корылмаларны төзү рөхсэт ителми.

7.5.3. 110 кВт кимрэк көчәнешле югары вольтлы тапшырулар линиялэре зонасында этлэрне урамда йөртү һәм дрессировкалау өчен майданчыклар урнаштыру мөмкин. Яшеллэндерү киңэш ителэ проектировать рэвешендэ цветников һәм газонов буенча тышкы крае зонасы, алга таба-утырту куак һәм төркөмнэре Түбән үсүче агачлар белән поверхностной (неглубокой) тамыр системасы.

7.5.4. Тимер юлга бүлөп бирелгән полосаны төзеклэндерү СНиП 32-01 исэбенэ алып проектлаштырыла.

7.5.5. Су саклау зоналары территориялэрен төзеклэндерү су законнары нигезендэ проектлаштырыла.

Кисэк 8. ТӨЗЕКЛЭНДЕРҮ ОБЪЕКТЛАРЫН ЭКСПЛУАТАЦИЯЛӘУ

8.1. Гомуми нигезлэмэлэр

8.1.1. Кагыйдэлэрнең элге бүлегендэ эксплуатация кагыйдэлэре структурасы һәм эчтэлге буенча төп принциплар һәм рекомендациялэр бар.

8.1.2. Төзеклэндерү объектларын эксплуатациялэу кагыйдэлэрендэ түбэндэге бүлеклэр бар: территориялэрне жыештыру, төзеклэндерү элементларын тоту тәртибе, территориялэрне яшеллэндерү һәм яшел үсентелэрне карап тоту, юлларны карап тоту һәм эксплуатациялэу, территориялэрне яктырту, коммуникациялэрне төзү, ремонтлау һәм реконструкциялэгэндэ эшлэр башкару, хайваннарны тоту, шәһәр мохитенэ карата аерым таләплэр, шәһэрне бэйрэмчэ бизэу, төзеклэндерү объектларын эксплуатациялэүне контрольдэ тоту турында төп нигезлэмэлэр.

8.1.3. Якын-тирэ территорияне беркетү һәм билгелэу тәртибе:

8.1.3.1. Авыл жирлегенэң бөтен территориясе, карап тоту һәм санитар чистарту өчен, жаваплы кешелэргэ беркетелэ.

8.1.3.2. Территорияне беркетү һәм аның чиклэрен билгелэу территориялэрне жыештыру һәм карап тоту буенча схематик карталар төзү нигезендэ башкарыла һәм Исполком житэкчесе тарафыннан раслана.

8.1.4. Якын-тирэ территория билгеләнэ:

8.1.4.1. Жир билэмэлэреннэн файдалану, шулай ук аерым торучы биналар, корылмалар һәм корылмалар өчен: - периметр буенча 50 метр киңлектэге (сүдэ павильоннары һәм киосклары өчен-периметр буенча 10 м киңлектэ);

- эгэр жирдэн файдалану территориясенэң периметр буенча — санитар-саклау зонасы чиклэрендэ-периметр буенча 50 метрдан артык булган санитар-саклау зонасы бар икэн;

- жирдән файдалануның күрше территориясе, яисә аерым төзелә торган биналар, корылмалар һәм корылмалар арасында 50 метрдан да ким булмаган ераклыкта-алар арасында урнашкан участокның уртасына кадәр.;

- күрше жирдән файдалану территориясе, яисә аерым торучы биналар, корылмалар һәм корылмалар арасында 50 метрдан артык-алар арасында урнашкан участокның уртасына кадәр, ләкин 55 метрдан да артмый ;

- аерым торучы биналарда, корылмаларда һәм корылмаларда-бинаның җаваплы зат биләгән озынлыгында, периметр буенча, киңлеге 10 м

8.1.4.2. Урамнарның машиналар йөрү өлеше буенча тоташ төзелеш урыннарында урнашкан биналар, корылмалар һәм биналар өчен: 1. ике яклы һәм бер яклы төзелеш эшләре булган урамнарда-җаваплы зат биләгән участокның озынлыгы буенча бина буенда һәм тротуар һәм яшел зона киңлегендә машиналар йөрү өлешенә кадәр.

8.2. Территорияне җыештыру

8.2.1. физик һәм юридик затларга, аларның оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, аларның милкендә яки бүтән эйбер хокукындагы жир кишәрлекләрен, шулай ук гамәлдәге законнар, житештерү һәм куллану калдыкларын җыю, чыгару һәм утильләштерү кагыйдәләренә 8 бүлгә һәм даими чисталыкны тәмин итүче башка муниципаль хокукый актлар нигезендә аларга беркетелгән территорияләргә вакытында һәм сыйфатлы чистартуны һәм җыюны тәмин итәргә.

8.2.1.1. Шәһәр жирлегә территориясендә үз эшчәнлекләрен алып баручы юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, шәхси эшмәкәрләр, бакча ширкәтләре һәм башка хужалык итүче субъектлар каты көнкүреш калдыкларын җыю, саклау һәм чыгару буенча шартнамәләр төзәргә һәм калдыкларны утильләштерү һәм зарарсызландыру белән шөгыйльләнгән махсуслаштырылган предприятиеләр белән килешүләрдә мөнәсәбәтләре булган чүп-чар ташучы оешмалар белән күрсәтелгән хезмәтләргә мөстәкыйль рәвештә түләргә тиеш

8.2.1.2. Территорияне, шул исәптән якин-тирә территорияне җыештыруга, чүп-чар һәм кар чыгаруга башкаручылар белән шартнамәләр төзегән җаваплы затлар башкаручылардан үз вакытында һәм сыйфатлы эш таләп итәргә тиеш.

8.2.1.3. Юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, шәхси йорт хужалары, бакча ширкәтләре һәм жирлек территориясендә үз эшчәнлекләрен алып баручы башка хужалык субъектлары үз бурычларын үтәргә тиеш:

-төзекләндерү өчен янәшәдәге чүп-чар, контейнерлар булуны тәмин итәргә кирәк каты көнкүреш калдыкларын җыю, контейнер майданчыклары, шулай ук канализацияләnmөгән биналарда, корылмаларда һәм корылмаларда сыек калдыклар өчен җыентыклар (греблар) булдыру; контейнерларга, контейнер майданчыкларына ирекле керү юлын

— тәмин итәргә; аларны төшереп калдыручы төзек хәлдә чүп савытларын, контейнерларны карап тотуны

— тәмин итәргә

— авыл территорияләрен пычрату һәм пычрату;

- үз вакытында, айга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә, чистартуны тәмин итәргә һәм башкалар.

чүп савытларын, контейнерларны, контейнер майданчыкларын үз вакытында буяу һәм юдыру

— КГМДА каты көнкүреш калдыкларын җыю, саклау һәм чыгару буенча Килешүне тормышка ашыру урынында сакларга һәм беренче таләп буенча, территориясендә юридик зат яки шәхси эшмәкәр булган ик, ТМШның язма таләбе буенча, кагыйдәләренә үтәлешен контрольдә тотучы затларга күрсәтәргә кирәк.

8.2.2. Сәнәгать оешмалары саклагыч яшел полосалар булдырырга; торак кварталларны житештерү корылмаларыннан коткарырга, оешма-төзелешләрдән магистральләргә һәм урамнарда чыгу юлларын төзекләндерәргә һәм чиста тотарга тиеш.

8.2.3. Муниципаль берәмлек территориясендә житештерү һәм куллану калдыкларын санкцияләnmөгән урыннарда туплау һәм урнаштыру, төзелеш материаллары, утын, печән, ашламалар һәм башкаларны туплау тыела . Санкцияләnmөгән урыннарда житештерү һәм куллану калдыкларын урнаштырган затлар үз хисабына әлеге территорияне җыештырырга

һәм чистартырга, ә кирәк булганда жир кишәрлеген рекультивацияләргә тиеш. Жир кишәрлекләре хужалары, кулланучылар яки милекчеләр алар территорияләрендә рөхсәтсез калдыклар ташламаска тиеш. Аларга калдыклар урнаштырырга рөхсәт ителгән очракта, аларны чыгару, күмү, эшкәртү буенча гамәлдәге таләпләр нигезендә чаралар күрергә, шулай ук бозылган жир участкаларын торгызырга тиеш.

8.2.4. Тьно:

8.2.4.1. контейнер майданчыкларына керү юлларын, чүп-чарны пычрату

8.2.4.2. сәнәгать һәм көнкүреш калдыклары, чүп-чар, яфраклар, агач кисү, шул исәптән контейнерларда һәм чүп савытларында яндыру, муниципаль берәмлек территориясендә, бу максат өчен махсус билгеләнгән урыннардан тыш, сәнәгать һәм көнкүреш калдыкларын күмү;

8.2.4.3. переполнять контейнерлар-жыентыклар белән көнкүреш калдыклары һәм территорияне пычратырга тирәсендә алар;

8.2.4.4. муниципаль берәмлек территориясендә чүп-чар һәм контейнерлардан тыш чүп-чар ташлау, санкцияләnmәгән чүплекләр һәм чүп-чар ташлау;

8.2.4.5. калдыклар, чүп-чар һәм башка пычраклар турыдан-туры кырларга, бакчаларга, урманнарга, сазлыкларга, паркларга, газоннарга, су объектларына һәм аларның яр буе саклау полосаларына һәм билгеләnmәгән башка жирләргә чыгарыла. Калдыкларны ташыган вакытта машина йөртүче үзе белән, хәрәкәт маршрутын һәм калдыкларны тапшыру урынын күрсәтеп, документлары булырга тиеш. Маршруттан тайпылу рөхсәт ителми.

8.2.4.6. азык-төлек калдыкларын һәм икенчел чималны (тукыма, банклар, шешәләр, кәгазь, полиэтилен пакетлар һ. б.) сайларга.

— 8.2.4.9. ишегалларында һәм урамнарда сыек калдыклар агызырга, шулай ук моның өчен кое һәм яңгыр сулары канализациясе сулары кушылмаларын кулланьрга;

— 8.2.4.10. бер ишегалдында бер үк төрле санитар жайланмалар (бәдрәфләр, выгребные чокырлар һ. б.) урнаштыру;

— 8.2.4.11. канализацияләnmәгән торак йортлардан һәм башка корылмалардан яңгыр канализациясенә, рельефка, кюветларга һәм су объектларына агынты һәм канализация суларын чыгаруны оештырырга. Йорт яны территориясендә яраклы чокыр урнаштыру тыела.

8.2.4.12. юл өлешенә һәм яңгыр канализациясе коеларына чүп-чар кайтарырга;

— 8.2.4.13. транспорт чараларына, башка механизмнарга яки башка ысул белән кышкы урып-жыю эшләрән үткәругә комачаулау.

— 8.2.4.14. Торак фондына хезмәт күрсәтү оешмалары тәэмин итәргә тиеш: хезмәт күрсәтелә торган территориядә каты калдыклар өчен жыентыклар урнаштыру, ә анализланмаган биналарда, моннан тыш, сыек калдыклар өчен жыентыклар (греблар) булырга тиеш; территорияне үз вакытында жыештыру һәм системалы күзәтү .

8.2.5. Авыл жирлеге территориясендә житештерү һәм куллану калдыкларын яндыру, махсус жайланмалар кулланмыйча яндыру тыела.

8.2.6. Торак йортлардан, сәүдә һәм жәмәгать туклануы оешмаларыннан, мәдәнияттән, балалар һәм дөвалау йортларыннан көнкүреш калдыкларын чыгару элге оешмалар һәм йорт хужалары, шулай ук житештерү һәм куллану калдыкларын башка житештерүчеләр тарафыннан каты көнкүреш калдыкларын чыгару буенча махсуслаштырылган оешма белән килешүләр нигезендә башкарыла.

8.2.7 ремонт вакытында барлыкка килгән калдыкларны чыгару гамәлгә ашырыла моның өчен махсус бүлеп бирелгән урыннар-каты көнкүреш калдыкларын чыгару буенча махсуслаштырылган оешма белән килешүләр нигезендә куллануны ремонтлаган затлар. Ремонт вакытында барлыкка килгән калдыкларны вакытлыча саклау урыннарына урнаштыру тыела.

8.2.8. Урамнарны, майданнарны, скверларны һәм башка жәмәгать урыннарын житештерү һәм куллану калдыклары белән чүпләүне булдырмау өчен кече күләмле савытларны (чүп савытларын, бакаларны) вакытлыча саклау өчен махсус билгеләнгән булырга тиеш. Житештерү һәм куллану калдыкларын вакытлыча саклау өчен савытлар урнаштыруны һәм аларны үз вакытында чистартуны

8.2.1 пункты нигезендә тиешле территорияләрне жыештыру өчен жаваплы затлар башкара. бу кагыйдәләр. Чүп савытларын (бакларны) төзек һәм пөхтә тотарга, чүп-чар

жыелган саен чистартырга кирэк. Чүп савытларын чүп-чар белән тутыру рөхсәт ителми, чүп савытыннан 3 метр радиуста территория чиста булырга тиеш.

8.2.9. Контейнер майданыннан һәм аның янәшәсендәге территориядән житештерү һәм куллану калдыкларыннан 1(бер) метр ераклыкта, коймадан, шулай ук контейнерлардан чүп-чар транспортына төшкәндә коелган чүп-чарны чыгаручы оешма хезмәткәрләре чыгара.

8.2.10. Калдыкларны чыгарырга тиеш.

8.2.11. Төнлә жыештырганда тавышларны кисәтүче чаралар күрергә кирәк.

8.2.12. Автобус тукталышларын жыештыру һәм чистарту эшләре бу тукталышлар урнашкан урамнар территорияләрен жыештыру бурычына кергән оешмалар тарафыннан башкарыла.

8.2.12.1. Соңгы автобус тукталышларын, диспетчерлык пунктлары территорияләрен жыештыруны һәм чистартуны элегә объектлардан файдаланучы оешмалар тәэмин итә. Сәүдә, туклану, көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары урнашкан тукталышларны жыештыру һәм чистартуны, эгәр объектны, жир кишәрлеген арендау, жир кишәрлегеннән түләүсез файдалану, гомерлек мирас биләмәсе килешүләрендә башкача билгеләнмәгән булса, күрсәтелгән объектларның хужалары башкара.

8.2.13. Автотранспорт чараларын бу максатка билгеләнмәгән урыннарда юу тыела.

8.2.14. Су жыю колонкаларын тиешле санитар-техник хәлдә тоту һәм эксплуатацияләү, шул исәптән аларны чүп-чардан, боздан һәм кардан чистарту, шулай ук аларга куркынычсыз якын килүне тәэмин итү.

8.2.15. Базарларны чистарту һәм жыештыру эшләрен оештыру гамәлдәге санитар нормалар һәм базарларда сәүдә кагыйдәләре нигезендә базарлар администрациясенә йөкләнә.

8.2.16. Скверларны һәм алар янәшәсендәге тротуарларны, юлларны һәм газоннарны карап тоту һәм жыештыру Олы Жәке авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан башкарыла ; шәһәр бюджетында элегә максатларга тиешле финанс елына каралган акчалар хисабына.

8.2.17. Сәүдә, жәмәгать туклануы, автозаправка станцияләре, автостоянкалар, автостоянкалар, автомобильләргә техник хезмәт күрсәтү станцияләре, коммуналь-көнкүреш объектлары хужалары, күпләп, вак-төяк, әйберләр, азык-төлек базарларын һәм складларны, объектлар, ял итү һәм пляжларны, ял итү зоналарын, мәдәният һәм ял парклары администрацияләре төзү чорында төзелеш майданчыкларын оештыручылар, мәдәният һәм ял паркларын оештыручылар бурычлы:

- хезмәткәрләр өчен дә, килүчеләр өчен дә стационар бәдрәфләр (канализация булмаганда биотуалетлар) булуны тәэмин итәргә.

- Элегә объектларда яраклы чокырлар урнаштыру тыела. Бәдрәфләр (биотуалетлар) жирле үзидарә органнары белән килешү буенча махсус жиһазландырылган биналарда яки бүлөп бирелгән майданчыкларда урнаштырыла.

- Биотуалетлар урнаштыру өчен майданчыклар тигез булырга, хезмәт күрсәтү максатларында махсус транспортка килү юллары булырга тиеш.

- Бәдрәфләр техник яктан төзек хәлдә булырга тиеш.

- Бәдрәфләрне жыештыру тәүлегенә кимендә бер тапкыр башкарыла, биотуалетларны чистарту атнага бер тапкыр башкарыла.

8.2.18. Күперләрен, юлүткәргечләрен, жәяүлеләр кичү юлларын жыештыру, шулай ук коллекторларны, торбаларны карап тоту яңгыр канализациясе һәм яңгыр кабул итү коелары элегә объектларга хезмәт күрсәтүче оешмалар тарафыннан житештерелә.

8.2.19. Канализацияләре булмаган торак биналарда бәдрәф һәм юын чистарткычларын бергә жыю өчен, зур предметларның чокырга элэгүенә комачаулаучы рәшәткәләр һәм диварлар белән бергә, жылытылган чокырлар каралырга тиеш. Йорт яны территориясендә су сибү, чокырлы чокырлар, юыну һәм чисталык урнаштыру, житештерү һәм куллану калдыкларын урам юлларына чыгару, бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда чыгару тыела.

8.2.20. Сыек чисталыкларны килешү яки бер тапкыр бирелә торган гаризалар буенча махсус транспорт булган оешмаларга чыгарырга. Сыек калдыкларны, агынты суларны алга таба утильләштерү өчен бары тик билгеләнгән тәртиптә жиһазландырылган чистарту станцияләренә генә чыгарыла. Файдалы чокырларны вакытында чистартмау өчен йорт хужалары һәм объект милекчеләре җаваплы.

8.2.21. Биналарның милекчеләре түбәндәгеләрне тәмин итәргә тиеш:

8.2.23. Суны тротуарларга, газоннарда, юлның машиналар йөрү өлешенә, урын рельефына агызырга рөхсәт ителми, ә авария хәлендә су агызганда бары тик махсус отводлар яки якындагы фекаль яки яңгыр канализациясе коеларына шланглар буенча гына рөхсәт ителә.

8.2.24. Житештерү һәм куллану калдыкларын санкцияләнгән саклау һәм утильләштерү урыннарын карап тоту һәм эксплуатацияләүне билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырырга.

8.2.25. Авыл жирлегенә чигендә үтүче тимер юллар элекке корылмалардан файдаланучы тимер юл оешмалары көче һәм чаралары белән жыештырылырга һәм аларны карап тотарга тиеш.

8.2.26. Электр тапшыру линияләрен, газ, су үткәргеч һәм жылылык челтәрләрен урнаштыру һәм эксплуатацияләү өчен бүлеп бирелгән территорияләренә чистарту һәм чистарту күрсәтелгән оешмаларның көче һәм чаралары белән башкарыла аның белән хужасыз мөлкәтнең сакланышын һәм эксплуатациясен тәмин итү турында килешү төзелгән.

8.2.27. Карау коеларын, жир асты коммуникацияләрен чистартканда грунт, чүп-чар, чисталык булганда, чистарту эшләре белән шөгъльләнүче оешмалар көче белән кичекмәстән чыгарыла торган махсус савытка салырга кирәк. Урамнарны, тротуарларны һәм газоннарны чистарту тыела.

8.2.28. Урамнарда ташланган эйберләренә жыю элекке объектларга хезмәт күрсәтүче оешмаларга йөкләнә.

8.2.29. Жирле үзидарә органнары гражданны муниципаль берәмлек территориясен жыештыру, төзекләндерү һәм яшелләндерү эшләрен башкару өчен иреккә рәвештә жәлеп итә алалар. Олы Жәке авыл жирлегенә башкарма комитеты карары нигезендә муниципаль берәмлек территориясен жыештыру, төзекләндерү һәм яшелләндерү буенча эшләрен башкаруга гражданны жәлеп итү тормышка ашырыла;

8.2.30. Күп катлы торак йорт яны территориясендә тыела:

- транспорт чараларын балалар майданчыкларында, газоннарда, бордюраларга, жәяүлеләр сукмакларына, жылылык камераларында, канализация люкларында, ел фасылына карамастан, яшел үсентеләр булган территорияләрдә, автомобильләр йөрүгә комачаулык тудыручы башка урыннарда, жәяүлеләр үтүгә, территорияне жыештыруга, ашыгыч хезмәтләр машиналарына, башка махсус транспортка, подъездларга чүп жыю машиналарына, чүп контейнерларына, чүп-чар контейнерларына кую;

- ташландык транспорт чарасы, автомобильләр узуга, жәяүлеләр үтүгә, территорияне жыештыруга комачаулаучы дип танылган, тиешле (төзек булмаган) транспорт чарасын саклау.;

- транспорт чараларын юу;

- яфракларны, теләсә нинди төр калдыкларны һәм чүп-чарны яндыру;

- сакларга йөк транспорт чаралары;

- контейнер майданчыкларына керү юлларын пычрату;

- вак хужалык һәм ярдәмче ишегалды корылмаларын (агач сарайлары, будкалар, гаражлар, Күгәрчен тавыклары, теплицалар, бәдрәфләр), Башкарма комитетның тиешле рөхсәтеннән башка һәм элекке йорт милекчеләренең гомуми жыелышы карарыннан башка, Россия Федерациясе Торак кодексы нигезендә, үз белдеге белән торгызырга;

- йорт яны территорияләрен металл лом, төзелеш һәм көнкүреш чүп-чары, йорт кирәк-яраклары, шлак, көл һәм башка житештерү һәм куллану калдыклары белән пычратырга . ;

- юынты суларны агызу, калдыкларны һәм чүп-чарны ташлау;

- савытларны һәм башка калдыкларны билгеләнмәгән урыннарда сакларга һәм сакларга;

- транспорт чараларын балалар, спорт һәм башка шундый ук майданчыкларда, газоннарда, вакыт-вакытка карамастан, яшел үсентеләр белән туктатып тору яки парковкалау;

- автотранспорт чараларын тиешле хокукый документлардан башка түләүле стоянкага куюны оештыру;

- тимер-бетон блоklar, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, объектлар, корылмалар һәм башка жайланмалар ярдәмендә квартал эчендәге юлларны үз белдегәң белән капларга; - ишегалды территорияләрен механик чистартуға һәм житештерү һәм куллану калдыкларын чыгаруға киртәләр тудырырга;

- эскәмияләрне пычратырга.

8.2.31. Шәхси торак төзелеш территорияләрендә тыела: комплектланган (төзек булмаган) транспорт чарасын йорт яны территориясә артында сакларга.

8.2.32. Сәүдә, туклану, көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары янында тыела:

- товарның савытын һәм запасларын сакларга, сакларга, складларга, якындагы территориядә, газонда, түбәдә монның өчен билгеләнмәгән урыннарда сәүдә жиһазлары;

- сәүдә чөлтәренәң стационар һәм стационар булмаган объектлары янында сәүдә-суыткыч жиһазларын урнаштыру.

8.3. Язгы-жәйге чорда территорияне жыештыру үзенчәлекләре

8.3.1. Язгы-жәйге территорияне жыештыру 15 апрельдән 15 октябрьгә кадәр башкарыла һәм урамнарны, тротуарларны, мәйданнарны юдырту, су сибү һәм юдыру күздә тотыла. Климат шартларына карап, Олы Жәке авыл жирлегә башкарма комитеты карары белән; язгы-жәйге урып-жыю чоры үзгәрергә мөмкин.

8.3.2. Урамнарның һәм мәйданнарның машиналар йөрү өлешенәң бөтен кингегә юылырга тиеш.

8.3.3. Лотоклар һәм бордюраларны ком, тузан, чүп-чар жыюны юдырганнан соң иртәнгә сәгать 7дә төгәлләргә кирәк.

8.3.4. Тротуарларны һәм ишегалды территорияләрен, яшел үсентеләрне һәм газоннарны юу һәм су сибү оешма һәм биналарның миләкчеләре көчә белән башкарыла.

8.3.5. Юл катламнарын һәм тротуарларны юарга, шулай ук тротуарларны 23 сәгатьтән иртәнгә 7 сәгатькә кадәр себерергә кирәк, ә урамнарның йөрү өлешен дымлы юарга иртәнгә 9дан 21 сәгатькә кадәр башкарырга кирәк.

8.4. Көзге-кышкы чорда территорияне жыештыру үзенчәлекләре

8.4.1. Территорияне көзге-кышкы жыештыру 15 октябрьдән 15 апрельгә кадәр бара һәм чүп-чар, кар һәм боз, пычрак, хлоридлар катнашлыгында ком сибүне күздә тотта. Климат шартларына карап, Олы Жәке авыл жирлегә башкарма комитеты карары белән; көзге-кышкы жыештыру чоры үзгәрергә мөмкин.

8.4.2. Түбәләргә, карнизларга һәм корылмаларга артык норматив йөкләнешне булдырмау өчен, шулай ук алып барыла торган конструкцияләренәң жимерелүенә юл куймас өчен, кар һәм барлыкка килгән боз нарастыклары, саклык чараларын үтәп, бу биналарның һәм корылмаларның хужалары тиз арада жыештырырга тиеш: дежурларны билгеләү, тротуарларны сигнал тасмасы белән коймалау, биеклектә эшләүчә затларның иминият жиһазлары белән тәмин итү.

8.4.2.1. Түбәләрне һәм козырекларны вакытында кардан һәм боздан чистарту, боз, кар һәм боз сөңгеләрен карнизлардан, балкон һәм лоджияләрдән арындыру зарур. Түбәне, кар катламы барлыкка килүгә юл куймыйча, вакыт-вакыт кардан арындырырга кирәк. Боз мәктәпләрен, боз сөңгеләрен юк итү, түбәләрне кардан чистарту йорт хужалары яки биналарга хезмәт күрсәтүчә идарәчә оешмалар тарафыннан башкарыла.

8.4.2.2. Биналарның түбәләрен кардан, боздан һәм боз сөңгеләреннән чистарту, куркыныч участокларны алдан киртәләп алу белән, алар барлыкка килгән саен башкарылырга тиеш.

8.4.2.3. Биналарның түбәсен кардан, боздан һәм боз сөңгеләреннән чистартып, аларны тротуарларга агызып, урам ягына әйләнгән түбәдән тәүлекнең якты вакытында гына арындырырга рөхсәт ителә. Калган түбәдән, шулай ук яксы түбәләрдән карны эчкә ишегалды территорияләренә ташлау зарур. Кар өю алдыннан кешеләрнең куркынычсызлыгын һәм агачларның тулы сакланышын тәмин итүчә сак чаралары үткәрергә кирәк.

8.4.2.4. Түбәдән яки оешма, төзелеш мәйданчыкларынан жыелган карны кичекмәстән чыгарырга кирәк. Оешма территорияләреннән карны аның чикләреннән чыгару

тыела. Махсус оешмалар жыештыра торган юлларда карны түбэдән кар чыгарганчы, юл катламнарыннан каймарганчы ташларга һәм алар белән уртақ идәнгә салырга кирәк.

8.4.2.5. Ишегалды территорияләреннән һәм квартал эчендәге юллардан чистартыла торган кар вакытлыча ишегаллар территориясендә автотранспортның ирекле йөрүенә һәм жәяүлеләр хәрәкәтенә комачауламый торган урыннарда урнаштырыла. Кар өелгән вакытта яшел үсентеләрне зарарлау рәхсәт ителми. Жыелган карны алга таба әлеге максатлар өчен билгеләнгән урыннарда чыгарырга кирәк;

8.4.2.6. Кышкы чорда юлларны чистарту һава шартларына карамастан, жәяүлеләрнең һәм транспорт чараларының нормаль хәрәкәтен тәмин итәргә тиеш.

8.4.2.7. Шәһәр юлларын кышкы чорда жыештыру үз эченә ала: 1) юл йөрү өлеше, тукталышлар һәм тукталыш платформаларын кардан һәм боздан чистарту;

2) шәһәр жир өсте транспортының юл йөрү өлешен, тротуарларны, тукталышларны һәм тукталыш платформаларын бозлавыкка каршы катнашмалар белән эшкәртү.

8.4.2.8. Юлларны, тротуарларны, парковкаларны (парковка кесәләрен), тукталышларны һәм шәһәр жир өсте транспортының тукталыш платформаларын кардан чистарту, жирдән файдаланучылар, юлларның ике ягы буенча урнашкан биналарны (участокларны) арендага алучылар белән килешүләр төзеп, даими рәвештә башкарылырга тиеш.

8.4.2.9. Беренче чиратта карны тукталыш пунктларыннан, жир өсте жәяүлеләр кичүләреннән, күперләрдән һәм юлүткәргечләрдән, халык күпләп йөри торган урыннардан, хастаханәләр территориясенә һәм башка социаль-мөһим объектларга керү юлларыннан чыгару кар явканнан соң 24 сәгать эчендә башкарыла.

8.4.2.10. Кар яву вакытында тротуарларда урнашкан шәһәр жир өсте транспортының тукталышларын һәм тукталыш платформаларын жыештыру тәүлегенә ике тапкыр башкарылырга тиеш.

8.4.2.12. Тротуарларны һәм жәяүлеләр юлларын (карны күтәрү һәм күтәрү) жыештыруны торақ фондын техник эксплуатацияләү кагыйдәләре һәм нормалары нигезендә башкарырга кирәк.

8.4.2.13. Карны теземнәргә салу эшләре I һәм II сыйныф тротуарларында кар яву тәмамланганнан соң 6 сәгатьтән дә соңга калмыйча, ә калган территорияләрдә 12 сәгатьтән дә соңга калмыйча төгәлләнергә тиеш.

8.4.2.14. Сколны жыештыру һәм жыештыру бер үк вакытта скалывания яки кичекмәстән аннан соң һәм складироваться белән бергә кар. Кар һәм өемнәргә жыелган чүп-чар махсус билгеләнгән урыннарда чыгарыла.

8.4.3. Лоток зонасын кышкы вакытта жыештыру күздә тотылырга тиеш:

1) Кар төягечне узу өчен бордюрного таш өслеген чистарту;

2) кар төягечне үткәннән соң метр зонасын бордюр ташына кадәр чистарту һәм Кар вальн формалаштыру;

3) даими спу белән тәмин итү өчен жылытыла башлагач, яңгыр канализациясе каршылыклары рәшәткәләрен кичекмәстән һәм даими чистарту.

8.4.3.2. Юлларның йөрү өлешеннән карны лотокларга яки бүлү полосасына жыеп, 2,0-2,5 метр киңлектәге аерма белән Кар талымнары рәвешендә формалаштырырга кирәк.

8.4.3.3. Кар яву вакытында юлларның машиналар йөрү өлешеннән кар беткәннән соң 6 сәгатьтән дә соңга калмыйча чыгарылырга тиеш.

8.4.3.4. Юлларны жыештырганда тышкы яктырту баганаларын, терәк щиткаларын, идарә шкафларын һәм башка корылмаларны, агачларны, куакларны, шулай ук машиналар йөрү өлеше буйлап карны механикалаштырып жыештырганда яшел үсентеләрнең сакланышын тәмин итәргә кирәк.

8.4.4. Ел саен карны вакытлыча тоту урыннары Олы Жәке авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә; Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенә Яшел Үзән районы һәм Яшел Үзән шәһәре территорияль бүлеге белән килешү буенча;

8.4.4.1. Карны вакытлыча тоту урыннары керү юллары, яктырту, көнкүреш бүлмәләре һәм коймалар белән жиһазландырылачак, төшне саклау өчен кирәкле механизмнар белән жиһазландырылачак.

2) техник тоз һәм сыек хлорлы кальций тротуарларда, шәһәр пассажир транспорты тукталышларының утырту мәйданчыкларында, паркларда, скверларда, ишегалларында һәм башка жәяүлеләр зоналарында һәм яшел үсентеләр булган территорияләрдә бозлавыкка каршы реагент сыйфатында кулланырга.;

3) ком-тоз катнашмалары белән пычранган карны, шулай ук сазлы бозны газоннарда, чәчәкләргә, куакларга һәм башка яшел үсентеләргә роторлы күчерү һәм күчерү.

8.4.5. Агымдагы елның 1 октябренә кадәр жирле үзидарә органнары һәм юл хезмәтләре тарафыннан Кар кабул итү урыннары (кар өю, кар эретү камералары, кар чыгару һәм вакытлыча тоту өчен мәйданчыклар), кышкы чорда эшләргә жыештыру техникасы эзерләнәргә тиеш.

8.4.6. Бозлавыкка каршы Материалларны саклау өчен базалар тулысынча жиһазландырылырга һәм ремонтланырга тиеш.

8.4.7. Тиешле объектларның тиешле торышын тәмин итү буенча йөкләнгән затлар, аларны чисталыкта һәм тәртиптә тоту максатыннан, әлеге объектларның торышын мониторинглауны гамәлгә ашырырга тиеш

8.4.8. Магистральләренә, юлларны, урамнарны һәм юлларны, шулай ук квартал эчендәге, ишегалды территорияләреннән, юридик һәм физик затларга караган территорияләрдән чистартыла торган тротуарларга роторлы кар ташлау һәм пычранган карны күчерү, шулай ук газон, чәчәкләкләр, куаклар һәм башка яшел үсентеләренә ташлау яки күчерү рөхсәт ителми.

8.4.9. Карны чыгару кар кабул итү өчен махсус эзерләнган урыннарда (кар өю, кар эретү камераларына, карны чыгару һәм вакытлыча тоту мәйданчыкларына) башкарылырга тиеш. Карны башка урыннарда чыгару тыела.

8.4.10. Кар өю урыннары Олы Жәке авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

8.4.11. Кардан соң кар кабул итү урыннары булырга тиеш

8.5. Төзекләндерү элементларын карап тоту тәртибе

8.5.1. Төзекләндерү элементларын карап тотуга карата гомуми таләпләр.

8.5.1.1. Төзекләндерү элементларын карап тоту, һәйкәлләренә, мемориалларны торгызу һәм ремонтлау эшләрен дә кертеп, физик һәм (яки), юридик затлар тарафыннан, аларның оештыру-хокукий рәвешләренә бәйсез рәвештә, милек хокукында, хужалык алып бару, оператив идарә хокукында, йә милекче яки милекче белән төзелгән килешүләр нигезендә башкарылырга тиеш. Башка төзекләндерү элементларын карап тотуны оештыру Олы Жәке авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан башкарыла; килешүләр (килешүләр, контрактлар) буенча, әлеге максатларга шәһәр бюджетында каралган акчалар чикләрендә.

8.5.1.2. Йорт яны территориясендә дә болдыр төзү һәм урнаштыру. павильоннар, киосклар, палаткалар һәм кече архитектура формалары яки тышкы төзекләндерү элементлары, газон киртәләре, сезонлы базарлар, жәйге кафе, коймалар, коймалар, павильоннар, транспорт тукталышларында, гаражларда, хужалык корылмаларында, сарайларда, тротуарларда, кече спорт корылмаларында, кварталларны, бакчаларны, паркларны, пляжларны төзекләндерү элементлары, реклама тумбалары, стендлар, газеталар өчен щитлар, афишалар һәм белдерүләр, ут рекламалары, элмә такталары, элмә такталар, биналарны һәм һәйкәлләренә декоратив яктырту жайланмалары, урам утлары фонарьлары, баганалар баганалар бары тик тиешле хезмәтләр һәм Олы Жәке авыл жирлегә башкарма комитеты белән килештерелгән проектлар буенча гына рөхсәт ителә;

Моннан тыш, павильоннар, киоск, палаткалар һәм жәйге кафелар төзүгә һәм урнаштыруга рөхсәт Олы Жәке авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан раслана;

8.5.1.3. Күчмә ваклап сату объектлары - лотоклар, арбалар, аттракционнар, шул исәптән уен, цирк, зоопарклар һ.б., чатырлар, өстәлләр, автоматлар урнаштыру, эксплуатацияләүгә рөхсәт Олы Жәке авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан бирелә.

8.5.1.4. Оешмалар, предприятиеләр, учреждениеләр, шәхси фирмалар һәм эшмәкәрләр үрнәк тәртиптә павильоннар, киосклар, палаткалар һәм кече архитектура формалары тотарга, аларны ремонтларга һәм буяуга, колер буяу белән архитектура органнары белән килештереп, бурычлы.

8.5.1.5. Киосклар, павильоннар, палаткалар, лотоклар, өстәлләр, коймалар, газон һәм тротуар киртәләре, транспорт көтү павильоннары, телефон кабиналары, кече спорт корылымалары, кварталларны, бакчаларны, паркларны төзекләндерү элементларын, реклама тумбаларын, стендларны, газеталар өчен щитларны, афишаларны һәм башкаларны буяу.

8.5.1.6. Таш, тимер - бетон һәм металл коймалар, урам утлары фонарьлары, терәкләр, трансформатор будкалар, металл капкалар, жәмәгать һәм сәнәгать биналары елына кимендә бер тапкыр, ә ремонт кирәк булганда гына эшләнәргә тиеш.

8.5.1.7. Милек формаларына, элмә такталарга һәм рекламаның башка төрләренә карамастан, барлык оешмалар житәкчеләре Олы Жәке авыл жирлегенә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә килешмәгән һәм архитектура-сәнәгать таләпләренә җавап бирми торган элмә такталарын, витрин яки рекламаны алыштыру яки төшерү турындагы таләпләргә үтәргә тиеш.

8.5.1.8. Витриналар махсус яктырткыч арматура белән җиһазландырылырга тиеш.

8.5.2. Элмә такталар, реклама һәм витриналар.

8.5.2.1. Төрле элмә такталар урнаштыру Олы Жәке авыл жирлегенә башкарма комитеты белән эскизлар килешкәннән соң гына рөхсәт ителәргә мөмкин.

8.5.2.2. Ут рекламаларын һәм элмә такталарын файдаланучы оешмаларга көн саен кертергә кирәк. Аерым

реклама билгеләре төзек булмаган очракта, аларны тулысынча сүндерергә кирәк.

8.5.2.3. Витриналар махсус яктырту приборлары белән җиһазландырылырга тиеш.

8.5.2.4. Газеталар, афишалар, плакатлар, төрле игъланнар һәм рекламалар таратып алу бары тик махсус урнаштырылган стендларда гына башкарылырга мөмкин.

8.5.2.5. Электр транспорты, урам утлары, биналарның, коймаларның һәм башка корылымаларның терәкләре игъланнарыннан чистартуны әлегә объектлардан файдаланучы оешмалар башкара.

8.5.2.6. Тышкы реклама чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

8.5.3. Кече архитектура формаларын төзү, урнаштыру һәм карап тоту.

8.5.3.1. Физик яки юридик затлар кече архитектура формаларын карап тотканда, аларны ремонтлау һәм буяу эшләрен башкарырга, чәчәк гаммасын Олы Жәке авыл жирлегенә башкарма комитеты белән килештерергә тиеш.

8.5.3.2. Киосклар, павильоннар, палаткалар, арбалар, лотоклар, өстәлләр, коймалар, газон киртәләре һәм тротуарларны, транспортны көтү павильоннарын, телефон кабиналарын, спорт корылымаларын, афишалар һәм игъланнар һәм башка стендлар өчен стендлар, реклама тумбалары, транспорт тукталышлары, эскәмияләр күрсәткечләрен, елга бер тапкырдан да ким булмаса тиеш түгел.

8.5.3.3. Урам утлары фонарьларының таш, тимер

- бетон һәм металл коймаларын, терәкләргә, трансформатор будкаларын һәм киоскларны, торак, ижтимагый һәм сәнәгать биналарының металл капкаларын ике елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә, ә ремонтны-кирәк булганда.

8.5.4. Биналарны һәм корылымаларны ремонтлау һәм карап тоту.

8.5.4.1. Биналарны һәм корылымаларны эксплуатацияләүне, аларны ремонтлауны техник эксплуатацияләү кагыйдәләре һәм нормалары нигезендә башкарырга кирәк.

8.5.4.2. Агымдагы һәм капитал ремонт, биналарның һәм корылымаларның фасадларын буяуны, аларның техник торышына карап башкарырга кирәк

- водостокларның, водосток торбаларның һәм сливларның төзек хәлдә булуын һәм карап тотылуын тәмин итү;

- түбәләргә һәм козырекларны вакытында кардан һәм боздан чистарту, боз, кар һәм боз сөңгеләрен карнизлардан, балконлардан һәм лоджияләрдән бетерү, агач ботакларын саклау чараларын тәмин итү, агач ботакларын һәм түбәләргә кар һәм боздан үз вакытында чистарту.;

- герметизация, тегү һәм тегү тегүләр, ярыклар һәм сайлау;

- отмосткаларны, цоколь тәрәзәләрен һәм подвалларга керү юлларын торгызу, ремонтлау һәм үз вакытында чистарту;

- фасадта урнаштырылган электр утларын төзек хэлдә тоту һәм караңгылык башлану белән аны кертү; - фасадларны, аларның торышына һәм эксплуатация шартларына бәйле рәвештә, вакытында чистарту һәм юдырту;

- тәрәзәләрне һәм витриналарны, элмә такталарны һәм күрсәткечләрне вакытында юу ;
- язулардан, рәсемнәрдән, граффити, игъланнар, плакатлар һәм башка мөгълүмати-басма продукциядән чистарту;

8.5.4.3. Аерым детальләрне юкка чыгару яки үзгәртү белән бәйле барлык үзгәрешләр, шулай ук яңа тәрәзәләр, ишек юлларын урнаштыру һәм реконструкцияләү, Болдыр, пандус, юллар урнаштыру һәм төзү, төрле техник җайланмаларны, реклама конструкцияләрен, элмә такталарны урнаштыру Олы Жәке авыл җирлегенә башкарма комитеты белән килешеп башкарыла;

8.5.4.4. Балкон, лоджийларның нинди дә булса үзгәрешләрен ясау, келәмнәр, киём-салым, балкон һәм урамга чыга торган биналарның тышкы фасад тәрәзәләрендә эчке киём-салымнар элү, шулай ук аларны Өй эйләнешенә төрле предметлары белән томалау тыела.

8.5.4.5. Ишегалды территорияләрен металл лом, төзелеш һәм көнкүреш чүп-чары, өй җиһазлары һәм башка материаллар белән пычрату һәм чүпләү тыела.

8.5.4.6. Биналарда урам исемнәре һәм йортларның номер билгеләрен, расланган үрнәктә, ә почмак йортларында кисешүче урам исемнәре күрсәтелгән күрсәткечләр куелырга тиеш.

8.5.5. Балалар һәм спорт мәйданчыкларында, паркларда, скверларда, ел фасылына карамастан, маневрлау (йөрү, борылыш), транспорт чараларын, тагылмаларны һәм башка хәрәкәт чараларын кую яки парковка, шул исәптән комплекланган (төзек булмаган) транспорт чарасын саклау тыела.

8.6. Территорияләрен яшелләндерү һәм карап тоту эшләре яшеллек

8.6.1. Территорияләрен яшелләндерү, паркларны, скверларны, яшел зоналарны карап тоту һәм торгызу эшләре Олы Жәке авыл җирлегенә башкарма комитеты тарафыннан башкарыла; килешүләр (контрактлар) буенча бу максатларга шәһәр бюджетында каралган акчалар чикләрендә. Бакчалар, скверлар, парклар, яшел үсентеләр, якин-тирә территориядә яки оешмалар, милекчеләр, биналарны арендаучылар милкендә булган газоннарны карап тоту һәм җыештыру өлеге оешмалар, биналарның милекчеләре көче һәм чаралары белән мөстәкыйль рәвештә яки килешүләр буенча башкарыла.

8.6.2. Билгеләнгән, якин-тирә территорияләрдә беркетелгән барлык оештыру-хокукий формадагы һәм милек рәвешләрендәге юридик һәм физик затлар гамәлдәге яшел утыртмаларның тулы сакланышын һәм агротехник кагыйдәләр нигезендә аларны квалификацияле карауны тәмин итәргә тиеш:

- санитар чистарту үткөрү;
- газоннарда, чәчәкләргә һәм үсентеләргә вакытында су сибү;
- чүп үләннәренә, корткычларга һәм авыруларга каршы көрәш үткөрү
- яшел үсентеләрне санитар һәм формалаштырып кисүне үткөрү. Яшел үсентеләрне санитар һәм формовкалау эшләрен үткөрү Олы Жәке авыл җирлегенә башкарма комитеты белән килештерелгән очракта гамәлгә ашырыла;

8.6.3. Урамнарны, мәйданнарны, паркларны, скверларны һәм күпкатлы йортлар кварталларын, скверларны һәм паркларны чәчәкләр белән бизәү, шулай ук ландшафт архитектурасы объектларын капитал ремонтлау һәм реконструкцияләү бары тик Олы Жәке авыл җирлегенә башкарма комитеты белән килештерелгән проектлар буенча гына башкарыла ала;

8.6.4. Әлеге Кагыйдәләренң 8.6.1 һәм 8.6.2 пунктларында күрсәтелгән затлар бурычлы:

- кирәкле барлык агротехник чараларны (утырту, су сибү, йомшарту, кисү, киптерү, кортлау, корткычларга һәм үсемлек авыруларына каршы көрәш, үлән чабу) вакытында үткөрүне тәмин итәргә;

- коры-сары һәм авария хәлендәге агачларны кисү һәм кисү, коры һәм ватылган ботакларны кисү һәм күрүчәнлекне чикләүче ботакларны кисү;

- яшел үсентеләр коймаларына вакытында ремонт ясарга.

8.6.5. Яшел үсентеләр утырту тыела: - газоннарда һәм яшь урман утыртмаларында йөрергә һәм ятарга;

- агачлар, куаклар, агачлар һәм ботаклар ватарга, яфракларны һәм чәчәкләрне өзәргә, жимешләрне жыярга һәм жыярга;

- палаткалар ясарга һәм учаклар үстерергә;

- газон, чәчәклекләр, юллар һәм сулыкларны чүпләргә.;

- скульптураларны, эскәмияләрне, коймаларны бозарга;

- агачлардан сок чыгару, кисем, язулар ясау, агачларга белдерүләр, номер билгеләрен, төрле күрсәткечләр, чыбык-чабык, гамак, таган, бау элү өчен агачларга крющкалар һәм кадаклар сугу, ботакларда эчке киёмнәрне киптерү, агач ботакларында киём-салым кертү.;

- велосипедларда, мотоциклларда, атларда, тракторларда һәм машиналарда йөрү;

- автотранспорт чараларын юарга, киём юарга, шулай ук яшел үсентеләр территориясендә урнашкан сулыкларда хайваннарны су коенырга;

- автотранспорт чараларын кую;

- мал көтү;

- боз шугалаклары һәм кар таулары оештырырга, чаңгыда, тимераякта, чанада шуарга, уеннар, биоләр оештырырга, бу максатларга бирелгән урыннардан тыш, уеннар, биоләр оештырырга;

- үсемлекләрне зыяннардан яклауны гарантияләүче щитлар белән киртәләрсез генә төзелеш һәм ремонт эшләре башкару;

- агачларның тамырларын кәүсәдән 1,5 метр ераклыкта ачыкларга һәм агач муенларын жир яки төзелеш чүп-чары белән күмәргә.;

- территорияләргә яшел үсентеләр утырту, шулай ук якын-тирә территорияләрдә яшел үсентеләрнең корткычлары таралуга ярдәм итә торган материаллар складларын урнаштырырга;

- агачларның сакланышын тәэмин итә торган чаралар күрмичә, чүп-чар, кар һәм боз чүплекләре оештырырга, яшел үсентеләр булган участокларда карны түбәләрдән арындырырга;

күчмә реклама конструкцияләрен, жайланмаларны, штендерларны урнаштыру һәм урнаштыру.

8.6.6. Гомуми файдаланудагы территориядә урнашкан агач һәм куакларны үз белдеге белән кисү тыела.

8.6.7. Олы Жәке авыл жирлегә Башкарма комитетының язма рөхсәте буенча гына муниципаль берәмлек чикләрендә зур күләмле агач һәм куакларны сүтү, югары вольтлы линияләр һәм башка корымалар урнаштыру.

8.6.8. Мәжбүри йоклаган өчен агач һәм куакларны сүтүгә рөхсәтләр торгызу бәясеннән соң башкарыла. Әгәр күрсәтелгән утыртмалар яңадан күчәләргә тиеш булса, рөхсәт бирү торгызу бәясен түләмичә башкарыла. Яшел утыртмаларның торгызу бәясе РФ табигый ресурслар һәм экология министрлыгы тарафыннан расланган такслар һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян күләмен исәпләү методикалары нигезендә, ә алар булмаганда, әйләнә-тирә мохитнең бозылган торышын торгызуга факттагы чыгымнардан чыгып, тотылган чыгымнарны, шул исәптән киметелгән табышны исәпкә алып түләнә. Утырту урыны Олы Жәке авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә. Яшел утыртмаларның торгызу бәясе шәһәр бюджетына күчәлә.

8.6.10. Яшел үсентеләрне теләсә нинди зыян яки үз белдеген белән кискән өчен, шулай ук сак чараларын күрмәгән һәм яшел үсентеләргә салкын каравы өчен гаепләрдән зарланган яки юк ителгән утыртмаларның торгызу бәясе алына,

агач һәм куакларны сүтүгә рөхсәтләр торгызу бәясеннән соң башкарыла. Әгәр күрсәтелгән утыртмалар яңадан күчәләргә тиеш булса, рөхсәт бирү торгызу бәясен түләмичә башкарыла. Яшел утыртмаларның торгызу бәясе РФ табигый ресурслар һәм экология министрлыгы тарафыннан расланган такслар һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян күләмен исәпләү методикалары нигезендә, ә алар булмаганда, әйләнә-тирә мохитнең бозылган торышын торгызуга факттагы чыгымнардан чыгып, тотылган чыгымнарны, шул исәптән киметелгән табышны исәпкә алып түләнә. Утырту урыны Олы Жәке авыл жирлегә

башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә. Яшел утыртмаларның торгызу бәясе шәһәр бюджетына күчерелә.

8.6.10. Яшел үсентеләрне теләсә нинди зыян яки үз белдеген белән кискән өчен, шулай ук сак чараларын күрмәгән һәм яшел үсентеләргә салкын карагы өчен гаеплеләрдән зарарланган яки юк ителгән утыртмаларның торгызу бәясе алына.

8.6.11. Торак һәм сәнэгать биналары төзү зонасына элэгә торган гражданның жиләк-жимеш агачлары һәм бакчалары бәясен бәяләү, расланган такслар һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян күләмен исәпләү методикалары нигезендә, ә алар булмаганда, әйләнә-тирә мохитнең бозылган торышын торгызуга факттагы чыгымнардан чыгыш, тотылган чыгымнарны, шул исәптән киметелгән табышны исәпкә алып, Олы Жәке авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан башкарыла.

8.6.12. Авыл жирлегә территориясендә агачларны законсыз кискән яки зыян күргән өчен гаепле затлар Россия Федерациясә Хөкүмәте Карары белән билгеләнгән зыяны капларга тиеш.

8.6.13. Күп катлы торак төзелешенә ишегалды территорияләрендә агач һәм куакларны тоту, сүтү, кисү, күчереп утырту торак-эксплуатация оешмалары көчә һәм чаралары белән башкарыла.

8.6.14. Агачларга зыян китерүнең билгеләрен ачыклаганда җаваплы затлар

Агачларны сүтү һәм кисүдән, гадәттән тыш хәл аркасында юкка чыккан агачларны кисүдән, коры-сарыдан, авария хәлендәгә агачлардан арындырудан, агачларны кисүдән һәм кисүдән, авария хәлендәгә агачлардан егылып төшкән агачларны юкка чыгарудан, коры-сарыдан, авария хәлендәгә агачлардан егылып төшкән агачларны кисүдән, коры-сарыдан, авария хәлендәгә агачлардан кисүдән соң калган көнне җиде календарь көненнән дә артмаска тиеш.

8.6.16. Шәхси төзелеш зонасында кыйммәтле агач токымнарыннан һәм куаклардан тыш, агачларны сүтү жир кишәрлекләре милекчеләренә үз акчалары хисабына мөстәкыйль башкарыла.

8.6.17. Беркетелгән территорияләрдә яшел үсентеләр һәм газоннар булган предприятие, оешма җитәкчеләре, шәхси торак йорт хужалары бурычлы:

- яшел утыртмаларның сакланышын тәмин итү;
- яшел үсентеләрне квалификацияле карау тәмин итәргә;
- төзелеш калдыкларын, Материалларны, зур габаритлы көнкүреш калдыкларын һ. б. җыюга юл куймаска.;
- корткычларга һәм авыруларга каршы көрәш чараларын күрергә, коры-сары җыештырырга, коры һәм ватылган ботакларны кисәргә, Яраларны дөваларга, агачларда юл алырга;
- җәйге вакытта һәм коры һавада газоннар, чәчәкләр, агачлар һәм куаклар сибәргә кирәк;
- газоннарны таптатыш, аларга материаллар, ком, чүп-чар, кар, боз мөйданчыклары һ. б. туплауга юл куймаска.;
- юллар челтәрен үзгөртү һәм җиһазлар урнаштыру белән яңадан планлаштыруны бары тик билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проектлар буенча гына башкарырга кирәк;

8.7. Юлларны карап тоту һәм эксплуатацияләү

8.7.1. Муниципаль берәмлек территориясендә юл катламнарын саклап калу максатларында тыела:

- йөк ташу җепселләр;
- рельслар, бүрәнәләр, тимер балоклар, торбалар, кирпеч урамнарында төяү-бушату эшләре вакытында башка авыр әйберләр ташлау һәм аларны туплау.;
- каты өслегә булган шәһәр урамнары буйлап узышу, чапкыч барышында машиналар;
- зур йөк транспорты хәрәкәте һәм квартал эчендәгә җөяүлеләр юлларында, тротуарларда туктау.

8.7.2. Оешмалар 8.2.1 пункттында күрсәтелгән затлар белән килешүләр нигезендә муниципаль берәмлек территорияләрен җыештыралар. бу кагыйдәләр.

8.7.3. Муниципаль берәмлек чикләрендә гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын, күперләрне, тротуарларны һәм башка транспорт инженерлык корылмаларын (гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан, күперләрдән һәм федераль һәм региональ әһәмияттәге башка транспорт инженерлык корылмаларыннан тыш) агымдагы һәм капитал ремонт, карап тоту, төзү һәм реконструкцияләү

8.7.5. Жир асты челтәрләре карамагында булган оешмалар коммуникацияләрнең Люк капкачлары һәрвакыт юл өслеге дәрәжәсендә булсын, гел төзек һәм ябык булсын өчен даими рәвештә күзәтеп торырга тиеш. Урам һәм тротуарларның машиналар йөрү өлешендә урнашкан Люк, кое капкачларын жимергән яки жимерелгән очракта, кичекмәстән огородить итәргә һәм 6 сәгать эчендә коммуникацияләр булган оешмаларны торгызырга кирәк.

8.8. Авыл жирлеге территориясен яктырту

8.8.1. Урамнар, юллар, майданнар, яр бие, күперләр, бульварлар һәм жәяүлеләр аллеялары, жәмәгать һәм рекреацион территорияләр, торақ кварталлар, микрорайоннар, торақ йортлар, сәнәгать һәм коммуналь оешмалар территорияләре, шулай ук керү юллары аркалары, юл билгеләре һәм күрсәткечләре, торақ пунктлар турында мәгълүмат элементлары тәүлекнең караңгы вакытында Олы Жәке авыл жирлеге башкарма комитеты раслаган расписание буенча яктыртылырга тиеш; Әлеге объектларны яктырту бурычы аларның милекчеләренә яки вәкаләтле милекчеләренә йөкләнә.

8.8.2. Муниципаль берәмлек территориясен яктырту, оештыру-хокукый формаларына бәйсез рәвештә, физик һәм юридик затлар белән килешүләр буенча, билгеләнгән тәртиптә бирелгән жир кишәрлекләренә милекчеләре булган энергия белән тәэмин итүче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8.8.3. Урамнарны яктырту челтәрләрен төзү, эксплуатацияләү, агымдагы һәм капитал ремонтлау оешмалар тарафыннан башкарыгыз " килешүләре буенча башкарыла.

Жир, төзелеш һәм ремонт эшләрен оештыру һәм үткәру

8.9.1. Заказ бирүченең бурычлары

8.9.1.1. Заказ бирүче бурычлы:

8.9.1.1.1. Эшләр башланыр алдыннан аларны житештерүгә рөхсәт (ордер) рәсмиләштерергә кирәк. Эшләр башланыр алдыннан объектны карап тоту һәм техник эксплуатацияләү белән шөгыйльләнүче оешмага эш башлану турында хәбәр итәргә кирәк. Заказ бирүче эшләр житештерүчесен эшләр башкаруга ордер рәсмиләштерергә хокуклы.

8.9.1.1.2. Эшләрен башкарган очракта, подрядчы оешма аңа жир эшләрен башкаруга ордерның оригиналын тапшырырга тиеш.

8.9.1.1.3. Эш житештерүче алышынган очракта (башка оешма объектны тапшыру) кичекмәстән ордерны башка хезмәткәргә яки оешмага яңадан рәсмиләштерергә.

8.9.1.1.4. Башкарма комитетның автомобиль юлларында транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) турындагы күрсәтмәсен мондый чикләү (туктату) кирәк булганда алырга. Бу очракта вакытлыча чикләүләр.

8.9.1.1.5. Ордерда күрсәтелгән эшләрен башкару срокларын үтәүне контрольдә тоту.

8.9.1.1.6. Ордерда күрсәтелгән эшләрен билгеләнгән срокта тәмамларга мөмкинлек бирми торган сәбәпләр барлыкка килгән очракта, ордерда күрсәтелгән эшләрен башкару вакыты чыкканчы биш календарь көннән дә соңга калмыйча башкару срокларын озайту турында үтенеч белән Башкарма комитетка мөрәжәгать итәргә.

8.9.1.1.7. Бозылган юл өслеген, яшел үсентеләрен һәм башка төзекләндерү элементларын торгызу өчен үз акчалары хисабына җаваплылык хисе. Асфальт-бетон түшәмне яңадан торгызу машиналар йөрү өлешенә яки тротуарның бөтен кинлегендә һәм комплекста, шул исәптән, машиналар йөрү өлеше, борт ташы, тротуарлар, яшелләндерелгән территорияләрдә сыйфатлы һәм сыйфатлы башкарылырга тиеш.

8.9.1.1.8. Муниципаль ихтыяжлар өчен объектны файдалануга кайтару турындагы актка кул куелганнан соң билгеләнгән срок (биш ел) дэвамында утыртулар һәм деформацияләр барлыкка килгәндә торгызу эшләрен башкаруның гарантия срогын тәэмин итәргә.

8.9.1.1.9. Ордерда күрсәтелгән эш вакыты чыккан көннән соң өч көн эчендә объектны Тышкы төзекләндерү элементларын бозу белән бәйле эшләрне башкарганнан соң төзекләндерү эшләрне һәм эшләрне кабул итү акты белән тапшырырга кирәк.

8.9.1.1.10. Кышкы чорда (1 ноябрьдән 31 мартка кадәр) эшләр башкарылган очракта, ордерда күрсәтелгән эш вакыты чыккан көннән соң өч көн эчендә төзекләндерү һәм юлларның жимерелгән элементларын торгызу буенча эшләрне арадаш кабул итү актын рәсмиләштерергә. Төзекләндерү һәм юлларның жимерелгән элементларын ахыргы торгызу 8.9.8.6 пункттың билгеләнгән тәртиптә башкарыла, һәм төзекләндерү элементларын һәм юлларны тулысынча торгызу эшләр тәмамланганнан соң өч көн эчендә кабул итү акты белән тапшырыла. Элек бирелгән ордерларны ябу срокларын һәм тәртибен системалы (ике тапкырдан артык) бозу очрагында заказ бирүчегә жир эшләрне башкаруга рөхсәт алудан баш тартырга мөмкин.

8.9.1.1.1. Эшләр башланыр алдыннан аларны житештерүгә рөхсәт (ордер) рәсмиләштерергә кирәк. Эшләр башланыр алдыннан объектны карап тоту һәм техник эксплуатацияләү белән шөгьльләнүче оешмага эш башлану турында хәбәр итәргә кирәк. Заказ бирүче эшләр житештерүчесен эшләр башкаруга ордер рәсмиләштерергә хокуклы.

Гамәлдәге ордерга үзгәрешләр һәм өстәмәләр бары тик аны бирү урыны буенча гына кертелә. Ордерның гамәлдә булуы очракларда туктатылырга мөмкин: ордерны рәсмиләштерүнең билгеләнгән тәртибен бозу очраklarын ачыклау, рөхсәтнамәнең, килешүләрнең гамәлдә булуын вакытлыча туктату өчен ул бирелгән рөхсәтнамә;

- төзелеш майданчыгы янында урнашкан биналар һәм корымаларның конструкцияләре һәм элементлары деформациясә барлыкка килү. Ордерның гамәлдә булуын туктатып тору кызыксынучы затларның хәбәрләре нигезендә башкарыла, шул ук вакытта ордер алына, алмашка эшләрне туктату турында күрсәтмәләр бирелә. Ордерда аның гамәлдә булуын туктатып тору вакыты турында билге ясала. Ордерның гамәлен торгызу житешсезлекләренә бетерү турында язмача мөрәжәгать буенча башкарыла.

8.9.1.1.12. Ордерда күрсәтелгән эш башланган көннән соң 10 көн эчендә, әгәр дә аның гамәлдә булу вакыты дәвамында эш башланмаган булса, ордерны гамәлдән чыгару турында гариза белән мөрәжәгать итәргә кирәк. Гамәлдән чыгару ордеры житештерелә, шулай ук очракларда:

- төзелеш объекттың кешеләрнең тормышына яки сәламәтлегенә яисә транспорт хәрәкәтенә куркыныч янаулар барлыкка килү, аларны бетерү өчен башка подрядчы оешмаларны яки хезмәтләрне жәлеп итү таләп ителә.; ордерның гамәлдә булуын туктатып торганнан соң, эшләрне алып бару яки аны туктатуга китергән сәбәпләрне бетермәү;

- ордерны рәсмиләштерүнең билгеләнгән тәртибен тупас бозуларны ачыклау, рөхсәтнамәләр (Документлар, килешүләр) гамәлен туктату, алар нигезендә ул бирелгән.

8.9.2. Эшләр житештерүче бурычлары

Эшләр ордер алган оешма (заказ бирүче), яки ордерда күрсәтелгән подрядчы һәм субподрядчы оешмалар тарафыннан башкарыла ала.

8.9.2.1. Эшләр житештерүче бурычлыгы:

8.9.2.2. Объектта эшләр башкарыла торган жир кишәрлегенә хокук билгели торган ордер ордерның оригиналлары, автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) турында Башкарма Комитет боерыгы белән расланган проект документлары, шулай ук автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) турында Башкарма комитет күрсәтмәсе һәм юл хәрәкәтен оештыру схемасы булырга һәм аларны эшләр башкаруны контрольдә тотучы оешма вәкилләренә, шул исәптән башкарма комитетның административ-техник инспекция идарәсе хезмәткәрләренә күрсәтергә.

8.9.2.3. Эш урынында эш төрөн, заказ бирүченең, эш башкаручының һәм аның подрядчыларының исемнән (субподряд шартнамәләре булган очракта), эшләрне башлау һәм тәмамлау срокларын, транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләүне яисә вакытлыча туктатып торуны күрсәтеп мәгълүмати щит урнаштыру (

8.9.2.5. Барлык вакытлыча билгеләрнең, шулай ук житештерү зонасында булган юл хәрәкәтен жайга салуның техник чараларының төзеклеге һәм сакланышын тәмин итәргә.

8.9.2.6. Вакытлы керү-шәһәр урамнары белән төзелеш мәйданчыгын (житештерү зонасын) тоташтыручы чыгу юлларын урнаштыру, аларны каты өслек һәм автомойка белән тәмин итү зарур.

8.9.2.7. Эшләрне башкаруны контрольдә тотучы органнар вәкилләренә, шул исәптән Яшел Үзән муниципаль районы Башкарма комитетының Административ-техник инспекция идарәсе хезмәткәрләренә төзелеш мәйданчыгына (эшләр башкару зонасына) керү мөмкинлеген тәмин итәргә.

8.9.2.8. Транспорт һәм жәяүлеләрнең имин хәрәкәтен тәмин итә торган эшләр зонасын киртәләүне оештырырга, житештерү зонасына керүче объектларның сакланышын тәмин итәргә, юл хәрәкәтен оештыруның килешенгән схемасы нигезендә юл хәрәкәтен оештыруның техник чараларын урнаштырырга, коймалар һәм юллар белән тәмин итүче жайланмалар, жәяүлеләр өчен техник чаралар урнаштырырга.

Урамның ике ягында да жәяүлеләр хәрәкәтен оештыру өчен 1,5 м киңлектәге тротуар өчен полосалар калырга тиеш, шул ук вакытта алар бөтен киңлектә, һичшиксез, перил урнаштырылган булырга тиеш.

8.9.2.9. Эшләр башкарганда ишегалларга (кварталларга) һәм корылмаларга траншея һәм жәяүлеләр күперләре аша чыгу юлларын урнаштыру юлы белән керү юлларын тәмин итәргә. Кыш көне алар кар һәм боздан даими чистартылып торырга, ком сибәргә тиеш.

8.9.2.10. Материалларны туплау, техниканы вакытлыча саклау һәм көнкүреш шәһәр урнаштыру, ордерны рәсмиләштергәндә, килештерүче оешмалар белән килештерелгән проект (төзелеш, эшләр башкару) нигезендә, мондый Материалларны, техниканы эш урынына китерүне һәм ордерда күрсәтелгән оешмаларда ордер теркәгәннән һәм гамәлдәге объектларның сак зоналарына рөхсәт алганнан соң гына башкарырга (кирәк булган объектларның сак зоналарында территорияне вакытлыча алырга).

8.9.2.11. Төзелеш мәйданчыгын (эшләр башкару зонасын) һәм якындагы территорияне (бөтен периметр буенча биш метрлы зона) тиешле хәлдә тотарга. Жиһазлар, төзелеш материаллары, чүп-чар, грунт, кар, төзелеш калдыклары, шулай ук төзелеш мәйданчыгы территориясеннән көнкүреш вагоннары урнаштыру.

8.9.2.13. Төзелеш мәйданыннан каты көнкүреш калдыкларын, зур габаритлы һәм төзелеш калдыкларын, шулай ук житештерү һәм куллану калдыкларын билгеләнгән тәртиптә чыгаруны оештыруны тәмин итәргә.

8.9.2.14. Төзелеш мәйданчыклары, төзелеш материаллары житештерү объектлары (ЖБИ заводлары, эретмә төеннәре һ.б.) мәжбүри тәртиптә автотранспорт тәгәрмәчләрен чистарту пунктлары белән жиһазландырылырга тиеш. Шәһәр жирлеге территориясенә грунт һәм автотранспорт тәгәрмәчләре белән пычрану тыела. Объект чигеннән (урам ягыннан-юлның машиналар йөрү өлешенә кадәр) 10 метрлы зона чикләрендә территорияләрне жыештыру һәм карап тоту өчен, объектның 50 метрлы зонадан чыгу чигеннән төзелеш оешмаларына йөкләнә. Төзелеш мәйданчыгының биеклеге, аның коймаларының биеклегеннән артып киткән территориясендә грунт салу тыела.

8.9.2.15. Генераль Подрядчы төзелеш оешмасы подъезд юлларын, юлларны карап тотуны, төзекләндерүне тәмин итәргә бурычлы

Эшләр тәмамланганнан соң, урман һәм коймалар бер атна эчендә сүтелергә һәм чыгарылган булырга тиеш.

8.9.2.16. Ордер шартларын үтәү, шул исәптән топосъемкада күрсәтелгән эшләрне башкару зонасы чикләрен үтәү буенча, шулай ук эшләрне башкару вакыты буенча (срогы чыккан ордер буенча эшләр ордерсыз эшләргә тинләштерелә).

8.9.2.17. Башкарма комитет күрсәтмәсе нигезендә автомобиль юллары буенча транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) тәртибен һәм срокларын сакларга.

8.9.2.18. Юл хәрәкәтен оештыруның гамәлдәге схемасын вакытлыча бозып эшләр тәмамланганнан соң, әгәр проектта башкасы каралмаган булса, юл хәрәкәтен жайга салуның техник чараларының даими дислокациясен тулысынча торгызуны башкарырга кирәк.

8.9.2.19. Төп эшләр тәмамланганнан соң, бозылган төзекләндерү эшләрен торгызырга һәм

материалларны, конструкцияларне, төзелеш чүп-чарын, киртэләрне вакытында жыеп алырга кирәк.

8.9.3. төзелеш объектлары

8.9.3.1. Заказчы-төзүчегә заказ бирелгән төзелеш объекттын карап тоту өчен жаваплылык йөкләнә.

8.9.4. Эш, житештерү, алар рәсмиләштерелә ордера. Башкарма комитет тарафыннан бирелә торган ордер нигезендә түбәндәге эш төрләрән башкару рөхсәт ителә: 8.9.4.1. чыгару (алу), грунтны ачу һәм эшкәртү, шул исәптән аны алдагы эшләр өчен планлаштыру;

8.9.4.2. юл киёмнәрән, тротуарларны, юл кырыйларын, бүлү полосаларын, яшел үсентеләр зоналарын ачу;

8.9.4.3. әлеге бүлекнең 5 пунктында күрсәтелгәннәрдән тыш, юл эшләрәнәң барлык төрләрә;

8.9.4.4. инженерлык коммуникацияларән төзү, реконструкцияләү, ремонтлау (капиталь ремонт) вакытында, аларны салу ысулына карамастан, жир эшләрән житештерү, шул исәптән инженер коммуникацияларән биш төзелештән чыгару буенча жир эшләрә; инженерлык коммуникацияларән төзү, реконструкцияләү, ремонтлау (капиталь ремонт) вакытында жир эшләрә житештерү;

8.9.4.5. электр тапшыру, элементә линияләрә, электротранспортның контакт челтәрә, ут баганалары урнаштыру (алмаштыру) ; 8.9.4.6. шпунтка сугу, свай урнаштыру (шул исәптән проект-эзләнү эшләрә стадиясендә сынау свайлары);

8.9.4.7. инженерлык эзләнүләрә, геодезик билгеләр кую вакытында жир эшләрә житештерү;

8.9.4.8. вакытлыча коймаларны һәм киртэләрне урнаштыру (алмаштыру) һәм урнаштыру, шул исәптән вакытлыча төзелеш майданчыкларының киртэләрән, төзелеш зоналарын урнаштыру, әгәр алыштырыла торган койма Башкарма комитет тарафыннан бирелгән ордер нигезендә билгеләнсә, вакытлыча киртэләрне алыштырудан тыш, шулай ук даими коймаларны һәм киртэләрне урнаштыру һәм алыштыру да күздә тотыла.;

8.9.4.9. стационар юл коймалары һәм жибәрүче җайланмалар урнаштыру;

8.9.4.10. биналар һәм корымаларның фасадларын реконструкцияләгәндә, капитал һәм агымдагы ремонтлаганда, шулай ук биһаларның (корымаларның)фасадларын тикшергәндә төзелеш урманнарын һәм стационар каланчаларны урнаштыру;

8.9.4.11. территорияларне төзекләндерү һәм яшелләндерүдә, шул исәптән ағач утыртуда (күчереп утыртуда), бозылган төзеклекне локаль һәм комплекслы торгытуда жир, юл эшләрә житештерү;

8.9.4.12. стационар булмаган һәм капитал булмаган вакытлыча кулланылыштагы объектлар, күмәк күп катлы гаражлар, ачык автостоянкалар, жәмәгать бәдрәфләрә, спорт майданчыклары һәм өченче категорияле башка объектлар төзегәндә жир эшләрә житештерү;

8.9.4.13. шәһәр инфраструктурасы элементларын, шул исәптән 0,3 метрдан артык тирәнлектә аерым торучы реклама конструкцияларән, шулай ук 0,3 м артык тирәнлектә булган сәүдә, тукталыш һәм башка павильоннарны яки 10 кв. метрдан артык майданлы павильоннарны урнаштыру;

8.9.4.14. теләсә нинди төр материалларны, конструкцияларне, җайланмаларны саклау;

8.9.4.15. авария хәлендәге эшләр житештерү.

8.9.4.12. стационар булмаган һәм капитал булмаган вакытлыча кулланылыштагы объектлар, күмәк күп катлы гаражлар, ачык автостоянкалар, жәмәгать бәдрәфләрә, спорт майданчыклары һәм өченче категорияле башка объектлар төзегәндә жир эшләрә житештерү;

8.9.4.13. шәһәр инфраструктурасы элементларын, шул исәптән 0,3 метрдан артык тирәнлектә аерым торучы реклама конструкцияларән, шулай ук 0,3 м артык тирәнлектә булган сәүдә, тукталыш һәм башка павильоннарны яки 10 кв. метрдан артык майданлы павильоннарны урнаштыру;

8.9.4.14. теләсә нинди төр материалларны, конструкцияларне, җайланмаларны саклау;

8.9.4.15. авария хәлендәге эшләр житештерү.

8.9.5. Ордерсыз житештерү рөхсәт ителгән эшләр Башкарма комитетта ордер алу түбәндәге эш төрләрән башкару өчен таләп ителми:

- 8.9.5.1. ярыкларны, юл катламының деформацион швларын эшләү;
- 8.9.5.2. юл өслеген эшкәртү;
- 8.9.5.3. колодецларның, реперларның капкачларын алыштыру һәм көйләү,
- 8.9.5.7. яшел үсентеләрне (сүтелгән куаклар утыртуны да кертеп), парклар, бакчалар, скверларның жәяүлеләр юллары белән карау;
- 8.9.5.8. жир эшләрән башкармыйча гына майданы 10 кв. м. булган павильоннар урнаштыру;

8.9.6. Авария хәлендәге эшләрне башкару тәртибе

8.9.6.1. Инженерлык коммуникацияләре хужалары авария турында сигнал алганда, аларга караган коммуникацияләрдә кичекмәстән авария бригадасын жибәрергә тиеш, ул жаваплы зат житәкчелегендә юл хәрәкәте иминлеген, якин-тирәдә урнашкан инженерлык коммуникацияләрен һәм башка объектларның сакланышын тәмин итеп, аварияне бетерүгә керешергә тиеш.

8.9.6.2. Авария-торгызу эшләрән (шул исәптән ачу) инженерлык коммуникацияләрендә һәм корылмаларда житештерү, аларны эксплуатацияләгәндә яки төзелеш эшләрән башкарган булган аварияләрне бетерү максатларында, житештерү урынының жентекле географик (адреслы) бәйләмәсе булган авария телефонограммалары (факсограммалар) нигезендә рөхсәт ителә.

Авария хәлендәге телефонограммасын (факсограммалар) жибәрү белән бер үк вакытта, аварияне бетерүче оешма бер тәүлек эчендә Башкарма комитетта аварияле эшләр башкаруга ордер рәсмиләштерергә тиеш. Кичке һәм төнге сәгатьләрдә, ял һәм бәйрәм көннәрендә, башкарма комитетта ордер рәсмиләштергән очракта, авария хәлендәге эшләрне башкарырга рөхсәт ителә.

8.9.6.3. Авария зонасында жир асты коммуникацияләре булган оешмалар, телефонограммасы алганда, һәлакәт булган урынга, үз карамагындагы коммуникацияләрнен (корылмаларның) урнашуын ачыклау һәм эш ысулын килештерү өчен, кичекмәстән башкарма чертежлы вәкилле жибәрергә тиеш. Юл йөрү өлешендә авария хәлендәге эшләрне башкару тәртибе шулай ук ЗМР буенча Россия Эчке эшләр министрлығының ЮХИДИ бүлегә белән дә килештерелергә тиеш. Әгәр аварияне бетерү эшләре юлны тулысынча яки өлешчә ябуны таләп итсә, Россия Эчке эшләр министрлығының ЗМР буенча ЮХИДИ идарәсе органнары башкарма комитет белән берлектә вакытлыча ябу турында оператив карар кабул ителәр.

Авария хәлендәге телефонограммасын (факсограммалар) жибәрү белән бер үк вакытта, аварияне бетерүче оешма бер тәүлек эчендә Башкарма комитетта аварияле эшләр башкаруга ордер рәсмиләштерергә тиеш. Кичке һәм төнге сәгатьләрдә, ял һәм бәйрәм көннәрендә, башкарма комитетта ордер рәсмиләштергән очракта, авария хәлендәге эшләрне башкарырга рөхсәт ителә.

8.9.6.4. Аварияне бетерү буенча эш урынында даими рәвештә авария хәлендәге эшләрне башкаручы оешманың жаваплы вәкиле булырга тиеш, ул үзе белән Башкарма комитет тарафыннан бирелгән хезмәт таныклыгы һәм ордery, яки Башкарма комитетка жибәрелгән эшләрне жентекләп географик (адреслы) бәйләве белән телефонограмманың (факсограмманың) күчәрмәсе.

8.9.6.5. Авария урынында төрле материаллар һәм жиһазлар туплаган яки грунт яки төзелеш чүп-чары өелгән оешмалар, әгәр бу авария хәленә комачауласа, аварияне бетерү буенча эш башкаручы оешма таләбе буенча, кичекмәстән һәм үз хисабына эш зонасын азат итәргә бурычлы.

8.9.6.6. Коммуникация (Корылмалар) тибына карамастан, авария хәлендәге урыннардагы төзекләндерү эшләре тулы торгызылган аварияләр биш тәүлек эчендә бетерелергә тиеш. Эшләрне башкаручы оешма аварияне вакытында бетермәгән һәм төзекләндерүне торгызган өчен жаваплы.

8.9.6.7. Аварияне бетергәннән, траншея (котлован) һәм чүп-чарны жыештырганнан соң эшләрне башкаручы оешма әлегә эшләрне башкару өчен төзекләндерү турында килешү төзегән оешма объектын тапшыра.

8.9.6.8. Төзеклэндерү һәм яшеллэндерү эшләрә махсус оешмалар тарафыннан башкарылырга тиеш. Шул ук вакытта машиналар йөрү өлешенә һәм тротуарларның капламасын торгызу эшләрә, ел фасылына карамастан, 24 сәгать эчендә башкарылырга тиеш (автотранспортның авариясез хәрәкәтен тәмин итү һәм жыештыру өчен).

8.9.6.9. Кышкы чорда (1 ноябрьдән 31 мартка кадәр) эшләр башкарганда, кече архитектура формаларын, яшел үсентеләрне яңадан торгызу мөмкинлегә булмаган һәм асфальт өслеген яңадан ясау зарурилыгы булган очракта (1 апрельдән 31 майга кадәр) эшләр башкаручы 25 апрельдән 31 майга кадәр төзеклэндерү эшләрән башкарырга тиеш.

8.9.6.10. Авария-торгызу эшләрән үткөрү объекты төзеклэндерү һәм юл-ремонт эшләрәнәң фактик башкарылышын тикшергәннән соң контрольдән төшерелә.

8.9.6.12. Авария хәлендә дип табылган планлы эшләр башкару тыела.

8.9.6.13. Трассаның гомуми озынлыгы (траншеялар) 10 м дан артык булган инженер коммуникацияләрендә авария эшләрән башкару зарурлыгы булганда, эшләр башкаруга ордер план эшләрән башкаруга ордер рәсмиләштерү өчен каралган тәртиптә рәсмиләштерелә.

8.9.7. Бозылган төзеклэндерү эшләрән торгызу

8.9.7.1. Объектларны төзү, реконструкцияләү һәм ремонтлау (капиталь ремонт) буенча эшләр башкарганнан соң, бозылган төзеклэндерү эшләрә Башкарма комитет тарафыннан бирелгән ордерда күрсәтелгән срокларда торгызыла.

8.9.7.2. Траншея (котлован) салып куйганнан соң урамнарның аркылы чыга торган урыннарында һәм рельс юллары чикләрендә юл киemen торгызу эшләрә кичекмәстән башланьрга һәм 24 сәгать дэвамьнда төгэллэнэргэ тиеш, э калган очракларда - өч тэүлек эчендэ башкарылган. Аны ачканнан соң юл киеме "автомобиль юллары" СНиП 2.05.02-85 талэплэрэнэ туры китереп торгызылырга тиеш.

- төзелеш калдыклары белән эш итү буенча технологик регламент нигезендә калган материалларны, артык грунт, төзелеш чүп-чарын чыгару;

- ремонт эшләрән башкару чиклэрэ артында барган эшлэр барышында юл катламына механик зыян килгэн очракта, торгызу күлэмэ объектны карап тоту һәм техник эксплуатацияләү белән шөгьльлэнүчэ оешма вэкиле һәм эш башкаручы катнашында зыян күрү актын төзү белән комиссия тарафыннан билгелэнэ.

8.9.7.4. Машиналар йөрү өлешендэ һәм тротуарларда траншеяларны (котлованнарны) торгызу срокларын үтэу ЗМР Башкарма комитетының Административ-техник инспекциясэ идарэсэ тарафыннан контрольдэ тотыла.

8.9.7.5. Асфальт-бетон катнашмаларын жэю алдыннан катнаш полосаларны тоташтыруның тотрыксызлыгын тэмин итү өчен эшлэр житештерүчэ аларны түбэндэгэ талэплэрне исэпкэ алып башкарырга тиеш: а) гамэлдэгэ асфальттан тыш горизонталь һәм вертикальдэн башка очкынсыз булырга тиеш;

- төзелеш калдыклары белән эш итү буенча технологик регламент нигезендэ калган материалларны, артык грунт, төзелеш чүп-чарын чыгару;

- ремонт эшлэрэн башкару чиклэрэ артында барган эшлэр барышында юл катламына механик зыян килгэн очракта, торгызу күлэмэ объектны карап тоту һәм техник эксплуатацияләү белән шөгьльлэнүчэ оешма вэкиле һәм эш башкаручы катнашында зыян күрү актын төзү белән комиссия тарафыннан билгелэнэ.

8.9.7.4. Машиналар йөрү өлешендэ һәм тротуарларда траншеяларны (котлованнарны) торгызу срокларын үтэу ЗМР Башкарма комитетының Административ-техник инспекциясэ идарэсэ тарафыннан контрольдэ тотыла.

8.9.7.5. Асфальт-бетон катнашмаларын жэю алдыннан катнаш полосаларны тоташтыруның тотрыксызлыгын тэмин итү өчен эшлэр житештерүчэ аларны түбэндэгэ талэплэрне исэпкэ алып башкарырга тиеш:

а) гамэлдэгэ асфальттан тыш горизонталь һәм вертикальдэн башка очкынсыз булырга тиеш;

б) асфальт-бетон өслеклэрэнэ нигезлэр коры һәм чистартылган булырга тиеш.-

в) нигезлэр ябылган яки сыек битум яисэ битум эмульсиясэ белән 0,5 л/кв. м исэбэннэн эшкэртелэргэ тиеш. Шул рэвешлэ эзерлэнгэн урынга кайнар асфальт-бетон катнашмасы жэелэ. Яңа жэелгэн һәм иске асфальтның бэйлэнэш урыннарын жентеклэп

коялар. Өслеге покpытий булырга тиеш тигез, башка плавов һәм ачык швов. Асфальт өслеген торгызу юл һәм тротуарның бөтен киңлеге буенча башкарыла. Юл катламының гамәлдәге катламын торгызу ел әйләнәсе алып барыла. Кышкы чорда (1 ноябрьдән 31 мартка кадәр) эшләр башкарылган очракта (1 ноябрьдән 31 мартка кадәр) зыян күргән урынны кардан һәм боздан тулысынча чистартырга, эш урыннарын грунт белән күмәргә, ком һәм вак таштан тиешле коэффициентка кадәр катлам белән тыгызланган нигезләр эзерләргә, бу участка юл киеме конструкциясе нигезендә тиешле коэффициентка кадәр тыгызланырга, алга таба тыгызланган расклинцовка ясарга, сыек асфальтобетон яки бетон катнашмасыннан бер үк вакытта ком һәм вак таш түшәргә кирәк.

8.9.7.6. Төзекләндерү эшләре 25 апрельдән 31 майга кадәр дәвам итә. Асфальт-бетон катламнарны технологик эзлеклелектә торгызу тышкы һава температурасы көздән - 10° дан да ким булмаган һәм язын-5° дан да ким булмашка тиеш.

8.9.7.7. Яшел зонаны торгызуны үсемлек грунты (кар һәм боздан башка) белән генә торгызуны исәпкә алып башкарырга кирәк. Калыңлыгы катлам үсемлек грунт урыннарда аның расстилки булырга тиеш кимендә 30 см Тикшерү башкарыла юлы белән отрывки шурфов. Яшел зонаны планлаштыру нәкъ горизонталь һәм вертикаль буенча башкарылырга тиеш.

8.9.7.8. Эш урынында утырту эшләре тәмамланганнан соң биш ел эчендә барлыкка килгән очракта, заказ бирүче аларны бетерүне тәмин итәргә тиеш. 8.9.7.9 оешма житәкчеләре, прораблар, мастерлар һәм башка вазыйфай затлар эшләргә сыйфатлы итеп башкармау, юлларны һәм тротуарларны, яшел үсентеләргә, газоннарны торгызу өчен җаваплы.

8.9.8.2. Машиналар йөрү өлешендә, тротуарларда, юл кырында, бүлү полосаларында, урам газоннарында(яшел үсентеләр булган территорияләрдә) эш тәртибе һәм вакыты бу эшләр чорында юл хәрәкәтен оештыру схемасы белән билгеләнә.

8.9.8.3. Юл хәрәкәтен оештыру схемасы проект документлары составында эшләнергә тиеш.

8.9.8.4. Эшләр башкару урыны билгеләнгән үрнәктәге щит-заставкалар (вакытлыча юл бүлгечләре белән су салу блоклары) белән бүләкләнә. Урамнарның (магистральләргә) йөрү өлешендә, киртәдән тыш, Кызыл габарит фонарьлары, юл билгеләре, транспорт, жәяүлеләр узу күрсәткечләре һ. б. урнаштырыла. Жәяүлеләр хәрәкәте зоналарындагы эш урыннары тышкы яктыртылар булмаганда яктырткычлар белән жиһазландырылачак.

8.9.8.5. Эшләр башкарыла торган вазыйфай затлар коймалар булу һәм аларның торышы, яктырту һәм габарит фонарьлар эше, юл билгеләрен һәм эшләргә тулысынча тәмамлауга кадәр саклап калу өчен җаваплы.

8.9.8.6. Эшләр башкарганدا биналар янына ирекле үтү һәм аларга траншеялар (эшләр башкару зонасы) аша жәяүлеләр күперләрен урнаштыру юлы белән керү, шулай ук янгынга каршы хезмәт органнары, Россия Эчке эшләр министрлыгының ЗМР буенча ЮХИДИ бүлгә белән килештерелгән эш тәртибе нигезендә ишегалларына ирекле керү тәмин ителәргә тиеш.

8.9.8.7. Расланган проект (төзелеш, эшләр башкару) нигезендә эшләр зонасын тулысынча төзекләндерүгә кадәр эшләргә башларга, объектта механизмнар, техника, материаллар, инвентарьлар, вагоннар-көнкүреш техникасы урнаштырырга ярамый.

8.9.8.8. Урамның ике ягы буенча да жәяүлеләр хәрәкәте иминлеген тәмин итү өчен, 1,5 м киңлектәге, аерым очракларда тротуар булырга тиеш

8.9.8.9. Бина һәм корымаларның фасадлары өчен киртәләр әлеге максатлар өчен махсус каралган Материаллардан үзләренә декоратив, ныклы һәм янгын куркынычсызлыгы характеристикалары буенча башкарыла. Шулай ук вакытта урамнарда чыга торган фасадлар коймаларының Түбән ярус мәнжүри рәвештә тоташ тузган Материаллардан үтәргә тиеш. 8.9.8.10. Житештерү зонасы жәяүлеләр зонасына якин урнашкан урыннарда жәяүлеләргә иминлеген тәмин итү максатыннан, койма өстендә саклагыч козырек, ә тротуарда - транспорт хәрәкәте ягыннан периламалар белән жиһазландырылган жәяүлеләр өчен настил куела.

8.9.8.11. Инвентарь киртәләргә гамәлдәге дөүләт стандартлары таләпләренә җавап бирергә тиеш.

8.9.8.12. Урамнарның машиналар йөрү өлешендә эшлэгәндә, моның өчен махсус билгеләнгән полимер материаллардан блоклар кулланылырга мөмкин. Куллану бетон блоклар һәм тимер

8.9.8.13. Житештерү зонасы коймаларын урнаштырганда (урнаштырганда) эшләр башкаручы ГОСТ 23407-78 "инвентарь төзелеш майданчыкларын һәм төзелеш-монтаж эшләр башкару участкаларын коймалау" таләпләрен үтәргә тиеш. Техник шартлар" дигән темага семинар узды, алар аның өчен мәжбүри. Эш зонасының киртәләр төгәл тышкы кыяфәтенә ия булырга тиеш: буялган, чистартылган, пычрактан чистартылган, юылган, юылган участкалар, вертикальдән читкә тайпылышлар, чит наклейкалар, белдерүләр, язулар булырга тиеш түгел.

8.9.8.14. Киртәләр һәм аларның элементлары яктылыкны чагылдыручы материаллар кулланып башкарылырга һәм начар һава шартларына бирешми торган буяулар белән буялган булырга тиеш.

8.9.8.15. Эшләрне житештерүче траншеялар аша жәяүлеләр корылмаларын тиешенчә карап тотуны тәмин итәргә бурычлы.

8.9.8.16. Урамнарның машиналар йөрү өлешендә һәм тротуарларда эшләрне башкаручы эшләр житештерүче юл хәрәкәте иминлегенә кирәкле техник чаралары, яктылык техникасы яхшыртылган юл билгеләре белән жиһазландырылырга тиеш.

Юл билгеләрен урнаштыру урыннары һәм саны Юл хәрәкәтен оештыруның расланган схемасына туры килергә тиеш. Стандарт булмаган һәм кулдан ясалган юл билгеләрен һәм киртәләрне яктылык кайтармый торган үзлекләрдән башка куллану тыела. Импульслы атучылары булырга тиеш кертелгән булу-булмауга карамастан, тәүлек. Юл хәрәкәтен оештыруның техник чаралары һәм башка куркынычсызлык чаралары гамәлдәге дүлэт стандартлары һәм әлегә продукция житештерүченә техник шартлары нигезендә үтәлгә тиеш.

8.9.8.17. Автомобиль транспорты һәм жәяүлеләр хәрәкәте урыннарында коелар түбәләрен ачарга кирәк булганда, люклар сигнализация чаралары һәм вакытлыча кисәтү билгеләре белән жиһазландырыла, юл хәрәкәтен оештыруның Башкарма комитетның Тышкы төзекләндерү комитеты һәм Россия Эчке эшләр министрлыгының ЗМР буенча ЮХИДИ идарәсе белән килештерелгән типлаштырылган схемалары нигезендә урап узу яки әйләнәп чыгу юнәлешен билгели.

8.10. Шәһәрнең һәркем өчен мөмкинлегенә аерым таләпләр

8.10.1. Торак тирәлеген, урамнарны һәм юлларны төзекләндерү объектларын, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын проектлаганда әлегә объектларны картлар һәм инвалидлар хәрәкәтенә ярдәм итүче элементлар һәм техник чаралар белән тәмин итүне күздә тотарга кирәк.

8.10.2. Өлкән яшьтәге кешеләрне һәм инвалидларны йөртүгә ярдәм итә торган техник чараларны һәм жиһазларны проектлау, төзү, урнаштыру заказчы тарафыннан расланган проект документациясе нигезендә яңа төзелештә гамәлгә ашырыла.

8.11. Территорияне бәйрәмчә бизәү

8.11.1. Авыл жирлегә территориясен бәйрәмчә бизәү авыл жирлегә башкарма комитеты карары белән дүлэт һәм шәһәр бәйрәмнәре, истәлекле вакыйгалар белән бәйле чаралар үткәру чорында башкарыла. Биналар, корылмалар рәсмиләштерү муниципаль берәмлек территориясен бәйрәмчә бизәү концепциясе кысаларында аларның хужалары тарафыннан башкарыла.

8.11.2. Гомумшәһәр тантаналы һәм бәйрәм чараларын үткәругә бәйле эшләр оешмалар тарафыннан мөстәкыйль рәвештә үз акчалары хисабына, шулай ук авыл жирлегә башкарма комитеты белән шушы максатларга каралган акчалар чикләрендә башкарыла.

8.11.3. Бәйрәм бизәлеше флаглар, лозунглар, гирляндалар, паннолар элү, декоратив

элементлар һәм композицияләр, стендлар, киосклар, трибуналар, эстрада урнаштыру, шулай ук бэйрәм иллюминациясе урнаштыру.

8.11.4. Бэйрәм бизэлеше концепциясе авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан расланган чаралар программасы һәм объектларны һәм бэйрәм бизэлеше элементларын урнаштыру схемасы белән билгеләнә.

8.11.5. Бэйрәм бизэлеше элементларын эзерлэгәндә һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен көйләүнең техник чараларын төшерү, зыян китерү һәм начарайту тыела.

8.12. Биналарның (бүлмэләрнен), төзелмэләрнең һәм корылмаларның милекчеләрнең катнашу тәртибе якын-тирә территорияләрне төзекләндерү турында.

8.12.1. Якын-тирә территорияләрне төзекләндерү аларда урнашкан биналар (биналар), корылмалар һәм корылмалар милекчеләре тарафыннан үз акчалары хисабына башкарыла.

8.12.2. Биналарның (урыннарның), корылмаларның һәм корылмаларның милекчеләре якын-тирә территорияләрне төзекләндерү буенча йөкләмәләрне башка жаваплы затларга, шартнамәләр буенча, шулай ук законнарда каралган башка нигезләр нигезендә тапшырырга хокуклы.

8.12.3. Биналарның (биналарның), корылмаларның һәм корылмаларның милекчеләре элге кагыйдәләрнең үтәлешен, якын-тирә һәм беркетелгән территорияләрдә төзекләндерү эшләре исемлеген системалы рәвештә башкаруны тәмин итәргә тиеш. 8.12.4. Якын-тирәдә яки беркетелгән территориядә берничә бина милекчесе булса аларны төзекләндерү буенча йөкләмәләр яklarның килешүләре арасында бүленергә мөмкин.

8.12.5. Якын-тирә территорияләрдә төзекләндерү элементларын проектлау һәм урнаштыру буенча чаралар комплексын башкаручы оешмалар, тиешле территорияләрдә территорияль ижтимагый үзидарә органнары белән үзара хезмәттәшлек итәләр, авыл жирлегендә яшәүчеләрнең уңайлы яшәү мөхите булдыру, авыл жирлеге территориясенен санитар һәм эстетик торышын саклау һәм яхшырту максатларында.

Кисәк 9. Коммуналь челтәрләрне карап тоту

9.1. Жир асты һәм жир өсте инженерлык коммуникацияләре булган оешмалар (жылылык, су, газ, телекоммуникация һәм канализация челтәрләре) бурычлы:

9.1.1. Биналарны һәм корылмаларны, күп фатирлы торак йортларны жир асты элементәсе челтәренә тоташтыруны, асылмалы элементә яинияләрен кулланмыйча башкарырга;

9.1.2. Милекчеләр, шулай ук кызыксынучылар белән килешү буенча торак йортлар, биналар һәм корылмалар эчендә абонент элементә челтәрләре төзүне башкарырга

9.2.1. Элементә кабелен ныгыту сыйфатында түбә, биналарның алгы яklarын, шулай ук башка корылмалар һәм конструкцияләрне (төтен юллары, вентиляция конструкцияләре, фронтоннар, козыреклар, ишекләр, тәрәзәләр, коллектив теле - һәм радио кабул итү антенналары, элементә антенналары, биналарда урнашкан антенналар урнаштыру өчен мачталар) куллану (2 каттагы һәм аннан да кимрәк катлы биналарга элементә кабельләрен беркетүдән тыш).

9.2.2. Элементә чыбыкларын һәм элементә элементә элементларын, элементә линияләрен, урам яктырту системаларына караган урам яктырту баганаларын һәм конструкцияләрне, Электротранспорт элементә челтәрләренең, реклама щитларының һәм башка реклама конструкцияләренең элементларын беркетү сыйфатында куллану.

9.2.3. Юл билгеләрен, светофорларны, мәгълүмати панельләрен урнаштыру өчен билгеләнгән элементә кабелен һәм корылмаларны һәм конструкцияләрне, светофорлар белән идарә итү өчен билгеләнгән элементә кабельләреннән тыш, куллану.

Кисәк 10. Элеге кагыйдәләрнең үтәлешен контрольдә тоту һәм аларны бозган өчен жаваплылык

10.1. Элеге кагыйдәләрне үтәмәгән өчен жаваплылык муниципаль бэрәмлек территориясендә даими яисә вакытлыча яшәүче яисә үз эшчәнлеген башкаручы барлык юридик, физик һәм вазыйфаи затларга йөкләнә.

10.2. Гражданнарны һәм вазыйфаи затларны элеге кагыйдәләрне бозган өчен жаваплылыкка тарту административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе Кодексы, административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы һәм Россия

Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының башка закон һәм норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

10.3. Әлеге кагыйдәләргә бозган өчен административ хокук бозулар турында беркетмәләр төзү хокукыннан Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Административ хокук бозулар кодекслары нигезендә дәүләт инспекциясе, контрольлек итүче, күзәтчелек һәм башка органнар хезмәткәрләре файдалана.

10.4. Административ хокук бозу турында беркетмәләр нигезендә әлеге кагыйдә бозучыларны административ җаваплылыкка тарту турындагы карарларны административ комиссия, шулай ук РФ һәм ТР Административ хокук бозулар кодексында билгеләнгән компетенция чикләрендә органнар һәм вазыйфаи затлар кабул итә.

10.5. Административ җәза билгеләү вазифа башкарудан азат итми, аны үтәмәгән өчен административ җәза билгеләнгән, шулай ук аларга китерелгән матди зыянны каплату бурычы куелган.

11. БИНАЛАРНЫҢ, КОРЫЛМАЛАРНЫҢ ФАСАДЛАРЫН КАРАП ТОТУ

11.1 биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту:

11.1.1 конструктив элементларны һәм фасадларны, шул исәптән керү ишекләрен һәм козырекларын, балкон һәм лоджий коймаларын, карнизов, Крылья һәм аерым баскычларны, спусклар һәм баскычлар коймаларын, витрин, декоратив детальләргә һәм башка конструктив элементларны үз вакытында ремонтлау һәм торгызу, аларны буяу һәм буяу.;

11.1.2. Тәмин итү булу һәм карап тоту исправном торышы водостоков, водосточные торбалар һәм сливыва;

11.1.3 жөйләр, ярыклар һәм сайлаулар герметизациясе, бизәү һәм чигү;

11.1.4. Отмосткаларны, цоколь тәрәзәләрен һәм подвалларга керү юлларын торгызу, ремонтлау һәм үз вакытында чистарту;

11.1.5. Фасадта урнаштырылган электр утларын төзек хәлдә тоту һәм аны караңгылык башлану белән кертү;

11.1.6. Фасадларны, аларның торышы һәм куллану шартларына бәйле рәвештә, үз вакытында чистарту һәм юдырту;

11.1.7. Вакытында юу тәрәзәләр һәм витрина, элмә такталар һәм күрсәткечләр;

11.1.8. Язулардан, рәсемнәрдән, игъланнардан чистарту;

1.2. Биналарның, корылмаларның һәм корылмаларның фасадлары элементлары составына түбәндәгеләр керә:

1) кабул итү, подвал бүлмәләренә керү һәм чүп-чар камералары;

2) керү төркемнәре (баскычлар, мәйданчыклар, перила, керү өстендә козыреклар, коймалар, стеналар, ишекләр һ. б.);

3) цоколь һәм отмостка;

4) диварлар яссылыгы;

5) чыгыш ясаучы фасад элементлары (балконнар, лоджия, эркера, карнизы һ. б.);

6) түбә, шул исәптән жилләтү һәм төтен торбалары, рәшәткәләр, түбәгә чыгу юллары һ. б.; 7) архитектура детальләргә һәм тышлау (колонналар, пилястрлар, розеткалар, капительләр, фризлар, пояслар һ. б.);

8) водосточные торбалар, шул исәптән воронки;

9) парапет һәм тәрәзә коймалары, рәшәткәләр;

10) тәрәзәләргә, балконнарны, пояскларны, чыгышларны цоколь, свесларны металл бизәкләү һ. б.;

11) элмә металл конструкцияләр (флагодержатели, анкералар, янгын баскычлары, вентиляция жиһазлары һ. б.);

12) панельләр һәм блоклар арасында горизонталь һәм Вертикаль жөйләр (зур панельле һәм эре блоклы биналарның фасадлары);

13) пыяла, рамнар, балкон ишекләргә;

11.3.1. Кирәк булган саен, эмма елына бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә, махсус техника һәм методика буенча смывкалар кулланып, фасадларны чистартырга һәм юарга кирәк;

11.3.2. Кирәк булганда, елга ике тапкыр, язын (жылыту системаларын сүндергәннән

соң) һәм көзен (ягып жылыту сезоны башланганчы) чистарту һәм юдыру, кагыйдә буларак, химик чаралар, тәрәзәләрне, балкон һәм лоджияләрне, подъездлардагы керү ишекләрен эчке һәм тышкы өслекләрен чистарту һәм юдыру;

11.3.3. Фасадның фактик торышын исәпкә алып, 5 - 6 ел эчендә фасадны буяу, шул исәптән фасадны буяу эшләре алып бару;

11.3.4. Фасадның аерым элементларын (цоколей, канат, баскыч, приямклар, керү ишекләре, капка, цоколь тәрәзәләре, балконнар һәм лоджийлар, су торбалары, тәрәзә агымнары, линия ачышлары һәм башка конструктив элементларны) хуплый торган ремонт ясау. Ярдәм итүче ремонт өч елга бер тапкырдан да ким булмаса тиеш. Конструктив элементлар һәм фасадларны бизәкләү эшләре нормаль дәрәжәдә торгызылырга тиеш.

11.3.5. Фасад конструкцияләре жимерелү куркынычы янаган очракта (коймалар, сеткалар урнаштыру, элементның жимерелә торган өлешен демонтажлау һ.б.) саклау-кисәтү чараларын башкарырга.

11.4. Фасадларны эксплуатацияләгәндә рөхсәт ителми:

11.4.1 биналарның һәм корылмаларның фасадлары өслегенә зыян китерү (пычрату): су агып китү, буяуларны каплау, ярыклар, киселгән штукатурка, тышлау, кирпеч кладкасына зыян китерү, тимер-бетон конструкцияләренен саклагыч катламын каплау һ. б.;

11.4.2. Биналарның һәм корылмаларның архитектура һәм сәнгать-скульптура детальләре: капительләр, фризлар, тяг, барельефлар, эвэл бизәкләре, орнаментлар, мозаика, сәнгать рәсемнәре һ. б. булган очракларда зыян китерү (булмау).;

11.4.3. Панельара бәрелешләрнең герметизациясен бозу;

11.4.4. Штукатурка, тышлау, фасадларның, биналарның һәм корылмаларның буяу катламына, шул исәптән ок конструкциясенен төзек булмавына (бушатылуына, пычрануына) зыян китерү (бушатылуына, пычрануына).

11.4.8. Проспект, урам, тыкрык, майдан, бина номерлары, Корылмалар, корпус номерлары яки корылманың исеме күрсәткечләрен вәкаләтле орган белән килештермичә урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

11.4.9. Бина фасадында һәм (яки) түбәсендә, флаг хужалары корылмаларында, флагштокларда вәкаләтле орган белән килештерелгән проект булмаса, урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

11.4.10. Яңа архитектур детальләренә төшерү, алыштыру яки урнаштыру, яңа яки гамәлдәге проемларны ясау, тәрәзәләрне алыштыру, яңадан жиһазландыру, яңа балконнар һәм лоджийлар, эркерлар урнаштыру, балконнар арасында рөхсәт алмыйча һәм килешмичә генә килек төзү;

11.4.11. Биналарның, корылмаларның (житештерү, склад, индивидуаль торак төзелешенән тыш) фасадларын тышлау өчен профнастил, сайдинг, металл профильләр, металл листлар һәм башка шундый материаллардан файдалану, гомуми файдаланудагы территорияләрдәге (шул исәптән майданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми кулланылыштагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар), мәдәни мирас объектларыннан тыш, территорияләренә (төзелеш) койма, корылмалар өчен (төзелеш) койма;

11.4.12. Раскраски фасадлар кадәр торгызу разрушенных яки поврежденных архитектура детальләрен;

11.4.13. Фасадларны өлешчә буяу (бинаның беренче катларын тулысынча буяу искәrmә булып тора);

11.4.14. Төс чишелешенен, рәсемнен, переплетларның калынлыгы һәм фасад жиһазларының, шул исәптән тәрәзәләр һәм витрин, ишекләр, балконнар һәм лоджияләренен, фасадның гомуми архитектура карарына туры килми торган башка элементларын, шул исәптән тәрәзәләр һәм витрин, ишекләр, балконнар һәм лоджияләренә ирекле үзгәртү.;

11.4.15. Гамәлдәге козырекларны һәм навесларны өстәмә элементлар һәм биналарның һәм корылмаларның фасадларын урнаштыру, аларның декоратив чишелешен һәм тышкы кыяфәтен бозучы жайланмалар белән жиһазландыру;

11.4.16. Гомуми файдаланудагы территорияләрдән чыга һәм карый торган фасадлар булган биналарда һәм корылмаларда чукрак металл полотеналар урнаштыру, фасадның архитектур хәл ителешенә, фасадка башка керүүләрнен төсләренә һәм төсләренә туры килми

торган ишек тутырмалары урнаштыру;

11.4.17. Үзгәртү урнаштыру ишек блогы проемасында карата плоскости фасады;
11.4.18. Некачественное карар швов арасында тәрзә һәм ишек тартмасы һәм проемом, ухудшающее тышкы кыяфәте фасады;

11.4.19. Ирекле үзгәртү прозрачности, буяу һәм каплау декоративными пленками өслеге пыяла, алыштыру стеклоблоками;

11.4.20. Фасадлар, түбәләр, биналар һәм корылмалар элементлары (төтен юллары, вентиляция, телевидение һәм радио коллектив кабул итү системаларының антенналары, чыбык үткәргечле радиотапшыру челтәрләре баганалары,

11.4.21. Тиешле рөхсәтәнән башка балконнар, лоджияләр, келәмнәр, киём-салым, балконнарның тышкы ягыннан эчке киём-салым, лоджияләр һәм урамга чыга торган биналарның төп фасадлары тәрзәләрендә ниндидер үзгәрешләр, шулай ук аларны йорт әйләнешенә төрле предметлары белән томалау. ;

11.4.22. Тышкы кондиционерларны һәм антенналарны архитектура детальләрендә, декор элементларында, кыйммәтле архитектур бизәкләү белән өслекләрдә урнаштыру, шулай ук архитектура өслекләренә зыян китерүгә алып баручы крепление;

11.4.23. Фасадның гамәлдәге декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, керү төркемнәрен урнаштырганда яңа бизәү һәм реклама белән ябарга;
11.4.24. Биналарның, корылмаларның тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары диварларына үз белдеге белән (законсыз) беркетү; 1

1.4.25. Афишалар, белдерүләр, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукцияне элү һәм жәю, шулай ук биналар, корылмалар фасадларына граффити төшерү.

11.5. Антенналарны урнаштыру рөхсәт ителми:

11.5.1. Төп фасадларда;

11.5.2. Түбәдә, ишегалды фасадларында һәм урамнан каралган брендмауэрларда;

11.5.3. Биналарның түбәсендә, биналарның һәм корылмаларның (башня, гөмбәзләр) силуэт тәмамлануында, парпетларда, түбә коймаларында, вентиляция торбаларында.

11.6. Телевизион антенналар урнаштыру баланс тотучы, идарәче оешма (МКД) белән килешенеп башкарылырга тиеш.

11.7. Тышкы күзәтү видеокамералары элмә, козырек, балкон, эркерлар астында, фасад участкаларында, архитектура детальләренән буш булган урыннарда, декор, бизәүнең кыйммәтле элементларында урнаштырыла. Колонналарда, фронтоналарда, карнизларда, пилястрларда, порталларда, козырекларда, балконнар беркетмәсендә тышкы күзәтү видеокамераларын урнаштыру рөхсәт ителми.

11.8. Кертү:

11.8.1. Подъездларга кергәндә мәгълүмати стендлар урнаштыру;

11.8.2. Тышкы кондиционерлар һәм антенналар шәһәр урамнары ягыннан урнашкан биналарда урнаштыру.

Кисәк 12. Вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять бирү Вәкаләтле органның яисә аларның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү турында гариза Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә каралырга тиеш.

Кисәк 13. Йомгаклау нигезләмәләре

Өлеге Кагыйдәләргә барлык үзгәрешләр һәм өстәмәләр Олы Жәке авыл жирлегә Советы карары белән кертелә.

1 нче кушымта

ТӨП ТЕРМИННАР ҺӘМ БИЛГЕЛӘМӘЛӘР

Ассимиляция потенциалы (сыйдырышлык) - экосистеманың үз-үзен чистарта алу сәләте,вакыт берәмлеге эчендә тушланган пычраткыч матдәләренәң максималъ сыйдырышлылыгы күрсәткече, аның нормаль эшчәнлеген бозмыйча, экосистемадан читкә

чыгарылган. Бордюрный пандус - жэяүлелэр юлыннан төшү юлын киметелгэн яки түшәмгэ баткан бордюрный таш аша узуны тээмин итүче корылма. Вертикаль яшеллөндөрү-биналарның һәм корылмаларның фасад өслеклэрен, шул исәптән балконнар, лоджиялэр, галереялэр, терэк диварлар һ.б. куллану, аларда стационар һәм мобиль яшел үсентелэр урнаштыру өчен. Зональлек (типик зона) - территориянең табиғый-географик шартларына бэйле рәвештә үсемлеклэр структурасын тасвирлау. Түбэлэрне яшеллөндөрү - биналар һәм корылмаларның түбэлэрен, аларда архитектура-Ландшафт объектларын (газон, чөчөк түтәллэре, бакчалар, агачлар һәм куаклар булган майданчыкларны) булдыру өчен куллану.

Жэяүлелэр зоналары-халык жэяү йөрү һәм мәдәни-көнкүреш максатларында хэрәкэт итэ торган торак пункт территориясе, билгеле бер характеристикаларга ия: тиз йөрешле урамнан һәм жир өсте жәмәгатъ транспорты тукталышлары булу, хезмэт күрсөтү объектларының югары концентрациясе, тарих һәм мәдәният һэйкәллэренен, рекреациялэрнең югары булуы һ.б., жэяүлелэр агымының зур суммар тыгызлыгы. Жэяүлелэр зоналары эспланадларда, жэяүлелэр урамнарында, торак пункт майданнарының жэяүлелэр өлешлэрэндө формалашырга мөмкин. Жэяүлелэр урамнары-ул, кагыйдә буларак, төрле территория һәм торак пункт районнары арасындагы элемтә, транспорт хэрәкәте өчен ябык һәм жэяүлелэр өчен жайлаштырылган. Жэяүлелэр урамнарының оптималь озынлыгы 800 - 1200 м киңлеген, объектларны ике яклы кабул итүдөн чыгыш, 10 м һәм 30 метрдан да ким булмаган (оптималь 12 - 20 м) билгелэргә киңәш ителә.

Майданның жэяүлелэр өлеше-жэяүлелэр хэрәкәте өчен билгелэнгән участоклар һәм киңлеклэр майданы майданның бөтен территориясе (вэкиллек һәм мемориаль) яки аның бер өлеше (объектлар) белән тэкъдим ителергә мөмкин. Рекреацион потенциал-территориянең ял итүчелэр санын психофизиологик комфорт һәм табиғатъ тирэлеген деградацияләмичә ял итү (спорт-ныгыту) мөмкинлеге белән тээмин итү мөмкинлеге. Майданы берәмлегенә кешелэр саны (яки кеше-көн) белән чагыштырыла. Утыртмаларның сомкалылыгы-асфальталь (вертикаль) проекциясе майданының барлык идәннең горизонталь (вертикаль) проекциясе майданына агартылмыйча гына нисбәте берәмлекнең унынчы өлешендә чагыла. Тактиль өслек-өслек катламы фактурасының сизелерлек үзгэрүе белән каплау. Эспланадлар-магистральлэр буйлап киң жэяүлелэр уза торган юллар, ул халык йөрүе, аеруча эһәмиятле объектларга якин килүне оештыру өчен билгелэнгән. Эспланаданың киңлеге 1,5-2 тапкырдан артмаска тиеш.

Терминнар һәм әлеге Кагыйдэлэргә 4 нче кушымтага билгеләмэлэр Туфракның биологик пычрануы-туфракның пычрану төре һәм дэрәжәсе, шул ук вакытта ул үсемлеклэрнең нормаль эшлэвен тээмин итү сэләтен югалта. Грунт-табиғый һәм антропоген матдэлэрдән торган субстрат. Минималь туфрак бүлеп бирелгән өч үлчәмле фрагмент туфрак тээмин итә ала торган тулы кыйммәтле тормыш циклы агач. Ундырышлы катлам-табиғый туфракта бу ГУМУС горизонты. Урбоконструктураларда-20 см. га кадэр егэрлекле ундырышлы грунттан торган катлам (горизонт). Ундырышлы грунт-минераль һәм органик материалдан ясалма формалаштырыла торган һәм бирелгән физик, химик һәм биологик үзенчәлеклэрненә ия булган, табиғый ГУМУС горизонтларының бозылган субстратыннан торган грунт. Ундырышлы грутта көнкүреш һәм төзелеш чүп-чары кертелергә тиеш түгел. Физик балчык микъдары (фракция < 0,01 мм) - кимендә 30-40

2 нче кушымта ТЭКЪДИМ ИТЕЛГЭН ПАРАМЕТРЛАР 1 нче Таблица. Рекомендуемое урнаштыру дождеприемных кое урам һәм юл йөрү өлешлэре лотокларында

| Урамның машиналар йөри торган өлеше авышлыгы, яңгыр кабул итэ торган кое арасындагы ераклык , м. | промилле |

До 4	50
5 - 10	60 - 70
10 - 30	70 - 80
30 дан биек	60 артмаска

| Искәрмә 1 - бер горизонталь Су кабул итү жайланмасының үткәрүчәнлек сәләте рәшәткән озынлығы түбәндәге формула буенча билгеләнә: $\leq 1,33 W/I Q = 1/5 IH$ куб. м/с, $H | = = 1,33 W/I Q = 2W H$ куб. м/с, кайда: H-тулы басым, тигез. $| H + V/2$; H-су агымының тирәнлегә рәшәткәгә, м; V-тизлек. $| 1 1 |$ | алымын су, м/с; W-мәйданы барлык отворстий решетки, кв. м; I-озынлығы. | су сиптерү фронты, без, рәшәткәләр периметрына тигез, ә кушылганда. | лотка бортигына бер чит ил рәшәткәләре - аның өч якларының озынлығы. | | | | 2-яңгырлы климатлы торак пунктларда. алар жирле метеокүзәтүләр мәгълүматлары нигезендә аныкланырга мөмкин.

Таблица 2. Күләме комов, чокырлар, траншея өчен утырту агач һәм куаклар

ИСЕМЕ	Күләме кома, куб. м	Ед. изм.	Размер чокырлар размерлары, м	ОбъемКүләме		Чыгымнар	
				куб. м	кв. м	чокыр	үсемлекләр
						50%	100%
Үсентеләр							
Башка ылыслы агачлар							
0,8 x 0,8 x 0,5	0,25	шт.	1,5 x 1,5 x 0,85	1,50	1,76	0,48	1,08
1,0 x 1,0 x 0,6	0,6	шт.	1,9 x 1,9 x 0,85	3,07	3,61	0,99	2,23
1,3 x 1,3 x 0,6	1,01	шт.	2,2 x 2,2 x 0,85	4,11	4,84	1,24	2,97
1,5 x 1,5 x 0,6	1,46	шт.	2,4 x 2,4 x 0,85	5,18	5,76	1,49	3,35
1,7 x 1,7 x 0,6	1,88	шт.	2,6 x 2,6 x 0,85	6,08	6,76	1,68	3,79
2,0 x 2,0 x 0,6	3,20	шт.	2,9 x 2,9 x 1,05	8,83	8,41	2,25	5,06
Куаклар :							
берүяклы, Ике яклы киртә	п. м.		0,7 x 0,7	0,35	0,7	0,14	0,315
Кауклыклар куаклыклар ком белән							
Д - 0,5 Н - 0,4	0,08	шт.	1,0 x 0,65	0,51	0,79	0,17	0,39
Д - 0,8 Н - 0,5	0,25	шт.	1,5 x 0,85	1,50	1,76	0,48	1,08
Д - 1,0 Н - 0,6	0,6	шт.	1,9 x 1,9 x 0,85	3,07	3,61	0,99	2,23

Таблица 3. Агач һәм куакларның максималь саны 1 га яшелләнделерелгән территориядә

Данә

Төрләре	Агачлар	Куаклыклар
Гомуми кулланылыштагы яшелләнделерелгән территорияләр		
Шөһәр һәм район парклары	120 - 170	800 - 1000
Скверлар	100 - 130	1000 - 1300
Бульварлар	200 - 300	1200 - 1300
Төзелеш участкаларында яшелләнделерелгән территорияләр		
төрләре	Агачлар	Куаклыклар
Төзелеш участкаларында	100 - 120	400 - 480
балалар бакчалары участкалары	160 - 200	640 - 800
мәктәп участкалары	140 - 180	560 - 720
спорт комплексы	100 - 130	400 - 520
Больница һәм дәвалану Учреждениеләре	180 - 250	720 - 1000
сәнагать предприятиеләре		
Махсус билгеләнештәге яшелләнделерелгән территорияләр		
урамнар елга буйлары <*>	150 - 180	600 - 720

Санитар-саклау зоналары,
яшеллендерүнең процентына карап,

<***>

1 км га. | <*> Предприятиенен профиленә карап. | Насаждений <***> рөхсәт ителгән очракта, нигезендә СанПиН 2.2.1/2.1.1.1.1.1.

Таблица 4. Яшеллендерелгән территорияләрдә чәчәк түтәлләре өлеше рекреация объектлары

Рекреация объектлары төрләре	Чәчәкләрнең чагыштырма авырлыгы <*> майданнан объектларны яшеллендерү	Процент
Парклар	2,0 - 2,5	
Садлар	2,5 - 3,0	
Скверлар	4,0 - 5,0	
Бульварлар	3,0 - 4,0	
<*> Шул исәптән чәчәкле майданының яртысынан да ким булмаган өлеше кирәк күпеллек үләннәрдән формалаштырырга.		

Таблица 5. Яшеллендерелгән территорияләр белән тәмин итү жәмәгать, торак, житештерү төзелеше участкалары

Участок территорияләре ижтимагый, торак, житештерү төзелеше	Яшеллендерү майданы	Процент
Ясле балалар бакчалары участкалары	50 ким	
Мәктәп участкалары	40 ким	
Хастаханәләр участкалары	50 - 65	
Мәдәни-агарту участкалары учреждениеләр	20 - 30	
Югары уку йортлары территориясе участкалары	30 - 40	
Техникум участкалары	40 ким	
Профучилище участкалары	40 ким	
Торак төзелеше участкалары	40 - 60	
Житештерү төзелеше участкалары	10 - 15 <*>	
<*> Житештерүнең тармак юнәлешенә карап..		

Таблица 6. һаваны пычратуның рөхсәт ителгән чик күләме торак пункт территориясендә яшел үсентеләр утырту

Куб. метрга миллиграммада

Ингредиент	Фитотоксичные ПДК	
	Максимальные разовые	Среднесуточные
Күкерт диоксида	0,100	0,05
Азот Диоксида	0,09	0,05
Аммиак	0,35	0,17
Озон	0,47	0,24
Углерод	0,65	0,14
Угарный газ	6,7	3,3
Бенз(а)пирен	0,0002	0,0001
Бензол	0,1	0,05
Үлчәнгән матдәләр (пром. тузан, цемент)	0,2	0,05
Сероводород	0,008	0,008
Формальдегид	0,02	0,003
Хлор	0,025	0,015

Таблица 7. Тавышның кимү көтелә Полосасы яшеллек Киңлеге полосалар, м кимү тавыш дәрәжәсе L Азел бу дБА

Яшеллек полосасы	полоса кинлеге, м	Тавыш кимү дәрәжәсе L Азел в дБА
Бер яки шахмат утырту	10 - 15	4 - 5
Шундый ук	16 - 20	5 - 8
Ике яки өч төрле арада рәттә 3 м; рәтләр охшаш однорядной утырту	21 - 25	8 - 10
Ике яки өч төрле арада рәттә 3 м; рәтләр охшаш однорядной утырту	26 - 30	10 - 12
Искәрмә - тавыш саклау утыртмаларында сайлау кинәш ителә ярашуы түбәндәге агачлар һәм куаклар: клен остролистный, связь гади, вак яфраклы юкә, тополь бальзамик, клен., спирея калинолистная, майлылыгы татар, каен ак, акция сары, Себер сугышчысы		

Таблица 8. Үсемлекләр төрләре төрле категорияләрендә

Үсемлекләр исемлеге	Түбәндәге категорияләрдә куллану буенча тәкъдимнәр үсентеләр				
	сад, парклар	скверлар, бульварлар	Урамнар, юллар	квартал эчендәге	специальный
1	2	3	4	5	6
Агачлар					
Чыршы	+	+	-	-	+
Карагай Көнбатыш	+	+	-	+	+
Туя	+	+	+ только ул., с огр.	+	+
Ак акация	+	+	-	+	+
Каен	+	+	+ только ул., с огр.	+	+
Дүләнә даур	+	+	+	+	-
Боярышник колючий	+	+	+	+	+
Дүләнә кызыл	+	+	+	-	-
Дүләнә	+	+	-	-	-
Дүләнә ярымайлы	+	+	+	+	+
Дүләнә приречный	+	+	+	+	+
Гади чия	+	+	-	+	-
Шома Вяз	+	+	+	+	+
Вяз приземистый	+	+	-	+	+
Гади Груша	+	+	+ маг. с огр.	+	+
Груша уссурийская	+	+	-	+	+
Имән кызыл (северный)	+	+	-	+	+
Имән черешчатый	+	+	-	+ с огр.	+
Жостер слабительный	+	+	-	+	+
Ива ак	+	+ бульв. с огр.	+ только ул.	+	+
Ива ломкая	+	+ с огр.	-	-	-
Ива ломкая (ф. шаровидная)	+	+	+	+	+
Клен Гиннала	+	+	+ с огр.	+	+
Клен остролистный и его формы	+	+ с огр.	+ с огр.	+	+

		огр.			
Клен серебристый					
Клен татарский	+	+	+	+	+
Каштан обыкновенный	+	+ с огр.	+ с огр.	+	+
Юкэ голландская	+	+	+	+	+
Юкэ мелколистная	+	+ с огр.	+ с огр.	+	+
Юкэ крупнолистная	+	+ с огр.	+ с огр.	+	+
Лох узколистный	+	+ с огр.	-	+	+
Чиклэвекманьчжурский	+	+ бульв. с огр.	-	+	+
Милэш гибридная	+	+ с огр.	-	+	+
Милэш обыкновенная	+	+ огр.	+ с огр.	+	+
Милэш обыкновенная (ф. плакучая)	+	+ с огр.	+ (только для улиц)	+	+
Тополь бальзамический	-	+ с огр.	+ с огр.	+	+ с огр.
Тополь белый	+	+ бульв. с огр.	+ только ул., с огр.	+	+
Тополь берлинский	+	+	+	+	+
Тополь канадский	+	+	+	+	+
Тополь китайский	+	+ бульв. с огр.	+ только ул.	+	+
Тополь советский (ф. пирамидальный)	+	+	+	+	+
Тупыл кара	+ с огр.	-	-	+ с огр.	+ с огр.
Шомырт Маака	+	+ с огр.	-	+	+
Шомырт обыкновенная	+	+	-	+ с огр.	+ с огр.
Алмагач домашняя	-	+ с огр.	-	-	-
Алмагач Недзведского	+	+	-	-	-
Алмагач ягодная	+	+	-	-	-
Корычагач пенсильванский	+	+	+	+	+
Корычагач обыкновенный	+	+	+ с огр.	+	+
Куак					
Барбарис гади	+	+ с огр.	-	+	+
Барбарис гади	+	+	+ с огр.	+	+
Барбарис Тунберг	+	+	+	+	+
Бирючин гади	+	+	-	+	+
Чия войлочная	+	+	+ с огр.	+	+
Дерен ак	+	+	-	+	+
Караган агачсыман	+	-	-	+	+
Карагана куак	+	+	+	+	+
Кизильник гади	+	+		+	+
Жимолость (различные виды)	+	+ с огр.	+ с огр.	+	+
Ирга (различные виды)	+	+ с огр.	-	+	+
Балан гордовина	+	+ с огр.	+ с огр.	+	+
Балан гади	+	+ бульв. с огр.	-	+	+
Кизильник блестящий	+	+	+	+	+

Пузыреплодник калинолистный				+	+
Роза (различные виды)	+	+	-	+ с огр.	+
Сирень венгерская	+	+ с огр.	+ с огр.	+	+
Сирень гади	+	+ с огр.	+ с огр.	+	+
Карлыган альпийская	+	+	+	+	+
Карлыган золотистая	+	+ с огр.	-	+	+
Снежногодник белый	+	+ с огр.	+ с огр.	+	+
Спирея (торлелэр	+	+	+ с огр.	+	+
Форзичия	+	+ с огр.	+ с огр.	+	+
Чубушник венечный	+	+ с огр.	-	+	+
Лианы					
Кызлар винограды	+	+	-	+	+
Искәрмә - кыскарту таблицасында: белән огр. - чикләү белән; скв. - сквер, урам-урам, бульвар-бульвар.					

Таблица 9. Параметрлар һәм таләпләр сортировкалау зур агач

Исеме	Таләпләр	сортларга аеру
-------	----------	----------------

Зур Диңгез Ярлары | д. алдан Сортировка булырга тиеш |
 агачлар <*>пересаженны ике тапкыр яки булырга тормышка ашырыла по
 (Кр. | Д), кәүсәсеннән (см) элэктереп алу белән тигез халәткә китерелгән: |
 тиешле агроприемлар ярдәмендә яңадан утыртылган. | | |
 ике тапкыр нинди чараларга карамастан алар мероприяти | 8 - 10 <*>, |
 (2 x Пер) "күчере утыртылган ике кеше-10 <*> - 12 |
 тапкыр". | | Алар туры килергә тиеш | |
 берсе сорт, ия турыдан-туры ствол үсемлек саны |
 транспортлаштырганда белдерелгән һәм биеклеке 180 см ким булмаган см
 үзәк побег эчендә кроны пучка: 5 артык түгел |
 (төшереп калдыру: шарообразная һәм Плакучая | |
 формалар). | | Кр. д. үстерергә тиеш на
 бер урында дүрттән дә ким түгел | |
 вегетацион чорлардан соң | |
 соңгы күчеп утыру | |

Зур Диңгез Ярлары | өч тапкыр күчере утыртылган д. сортларга аерылырга тиеш |
 Агачлар бер урында үсә менее
 яңадан утыртылган дүрт вегетация чорында кәүсәсеннән (см) тартып алганнан соң: |
 өч тапкыр соңгы күчеп утыру. | Көпшә биеклегә | |
 (3 x-Пер), кимендә 200 см тәшкил итәргә тиеш. | | 10 - 12, 12 - 14, |
 эре терпитные алга таба удаление сучьев тиеш удал | 14 - 16, 16 - 18, |
 агачлар, бара димәк, төре |, | 18 - 20, 20 - 25 |
 яңадан утыртылган кешеләр мотовчатканың таралуына юл куярга тиеш түгел һәм алга таба интервал белән
 недопуст
 дүрт тапкыр яки аеру (искәрмәләр: прививка 5 см, элэктергәндә |
 һәм аннан да күбрәк штамба, шарообразная һәм плакучая 50 см - с артык |
 формасы кроны). | | Крона даими рәвештә 10 см ара белән булырга тиеш |
 киселү. | | Соңгы чәчүе булырга тиеш | |
 булырга да соңга калмыйча карап проведена
 төр, сортларның соңгы вегетация чоры предп

Таблица 10. Территорияне комплекслы төзекләндерү рекреацион йөкләнешкә карап

Рекреация- к йөк, кеше/га	Территориядән файдалану режимы килүчеләр		Төзекләндерү чаралары. яшелләндерү
До 5	азат	файдаланыш бөтен территория	
5 - 25	Уртача- жайга салынулы	Хәрәкәт күбесенчә буенча юл- тропиночной ау. Мөмкин файдаланыш полянами һәм чирәмле шарт махсус системалы китүе өчен алар	5-8% тыгызлыгы булган юл-тропик челтәрен оештыру, экологик су үткәрү сукмак
26 - 50			12-15% тыгызлыгы булган юл-тропик челтәрен оештыру, экологик сукмаклар салу, буфер һәм туфрак саклау полосалары кырыларында утырту, үлән үсемлекләре төрләрен этеп чыгаруга тотрыклы булган төрләрен куллану, урман-парк массивын кисеп яисә чик буйлап баручы автомагистральләр буйларында ташланган саклагыч полосалар булдыру

51 - 100	Кырыс- жайга салынулы	Хэрэкэт буенча гына дорожкам һәм аллеяларга. Ял алу махсус жиһазлы майданчык, интенсив китүе өчен насаждениями, шул исәптән актив яклау, кадәр киртэләү	Территорияне функциональ зоналаштыру һәм 20-25% артык тыгызлыгы булган юл-тропик челтәрән, буферларны оештыру. агачларны яклау, автомагистраль чикләре буйлап ташланган саклагыч полосалар булдыру. Су сиптерү (шул исәптән су сибү һәм сугаруның автоматик системаларын), дренаж, яңгыр канализациясе, тышкы яктыртуны оештыру, ә парк биналары һәм корылмалары - суүткәргечләр һәм канализация, жылылык белән тәэмин итү, кайнар су белән тәэмин итү, телефонлаштыру. Чүп-чар жыю, бәдрәфләр, МАФ урнаштыру Гомуми тыгызлыгы 30-40% булган юл-тропик челтәрән оештыру (керү һәм актив ял итү зоналарында юллар тыгызлыгы зуррак), төзекләндерү дәрәжәсе - 51-100 кеше/га йөкләнеше өчен, кыйммәтле үсентеләр белән яисә бөтенләй декоратив киртэләр булган участокларны киртэләү.
более 100			Чүп-чар жыю, бәдрәфләр, МАФ урнаштыру Гомуми тыгызлыгы 30-40% булган юл-тропик челтәрән оештыру (керү һәм актив ял итү зоналарында юллар тыгызлыгы зуррак), төзекләндерү дәрәжәсе - 51-100 кеше/га йөкләнеше өчен, кыйммәтле үсентеләр белән яисә бөтенләй декоратив киртэләр булган участокларны киртэләү.
Искәрмә. Йөкләнешләр артуны булдырмас өчен рекреация объектн һәркем файдалана алырлык зоналарда формалаштыруны күздә тотарга кирәк (11 нче таблица).			

Таблица 11. Чик дэрэжэсе рекреацион йөклөнөш

рекреационного чик йөкләмә	радиус хезмэт күрсәтү килүчеләр саны уртача. объект	Тибы торак объект халыкның рекреацион зонасы (һәркем файдалана алырлык зонасы). буенча-кеше / га	пункты
урман	Не более 5	-	
Лесопарк	Не более 50	15 - 20 мин. трансп. доступн.	
Сад	Не более 100	400 - 600 м	
Парк (многофункционал.)	Не более 300	1,2 - 1,5 км	
Сквер, бульвар	100 и более	300 - 400 м	

Искәрмә: 1. Рекреация объект территориясендә су белән тәмин итү зоналары бүленергә мөмкин. - чик рекреацион йөклөнөшнөң төрле дэрэжеләре белән. 2. Фактик рекреация йөклөнөшө үлчәүләр белән билгеләнә. Ожид көтелүче мәгълүмат $R = N_i/S_i$ формуласы буенча исәпләнә, анда R-рекреацион. нагрузка нагрузка, N_i - рекреация объектларына килүчеләр саны, S_i - мәйдан. рекреацион территория. Килүчеләр саны, бер үк вакытта. рекреация территориясендә булган кешеләрне 10-15% кабул итәргә киңәш ителә. объект объектта керү мөмкинлеге зонасында яшәүче халык саныннан; рекреация.

Таблица 12. Бәйлелек пандуса нче үрләр күтәрелеш

Миллиметрларда

Пандус авышлыгы (нисбәт)	Авышлыктын биеклеге
От 1:8 до 1:10	75
От 1:10,1 до 1:12	150
От 1:12,1 до 1:15	600
От 1:15,1 до 1:20	760

УЕН ҺӘМ СПОРТ ЖИҢАЗЛАРЫ Таблица 13. Уен һәм спорт жиһазлары составы балаларның яшенә карап

Яше	оборудованиянен билгеләнүе	физкулжтура-спорт жиһазлары
Балалар мәктәпкәчә (1-3 яшь)	<p>А) Шундый уен сабырлык (усидчивости), Терпения, үсеш фантазии:</p> <p>Б) тренировкалар лазания, йореш перешагивания, подлезания,</p> <p>- домики, пирамидалар, гимнастик стеналар, бүрәнә, таулар</p> <p>- куб агач 20 x 40 x 15 см;</p> <p>- такталар кинлеге 15, 20, 25 см, бие 150, 200 и 250 см;</p> <p>агач такталар - бер як биеклеккә 10 - 15 см;</p> <p>- тау култыксалар белән и үзәк мәйданчыгы, озынлыгы 240 см, биекlege 48 баскыч - 70 см;</p> <p>- баскыч-стремянка, биекlege 100 или 150 см, аралары - 10 и 15 см.</p>	
	<p>В) тренировкалар вестибулярного аппарата, укрепления мышечной системы (мышц спины, живота и ног), совершенствования чувства равновесия, ритма, ориентировки в пространстве:</p>	

Мәктәпкәчә бала (3-7) яшь лазания төрле Баскычлар конфигурации белән встроеными. тән белән, ярымсферлар; агач - биеклектә агач такталар. 10-15 см (махсус кушымталар).

Б) Өйрәнүләр - доска со скрещенным верхом, равновесия, крепкие, устойчивые к прыжки, 20 - 30 см; спрыгиванию: бум "Крокодил", длина 2,5 м, шириной 20 см, высотой 20 см; гимнастический Буран, длиной 3,5 м, наклон - 1,2 м, горизонтальный диаметром 30 или 50 см; Буран - 27 см; гимнастическая скамейка, длиной 3 м, шириной 20 см, толщина ширина

лесенки и ската - 70 см

Г) укыту өчен - гимнастика стенкасы, с көч үсеше, биекlege 3 м, пролетларның кинлеге юк. ГИБ гибкости, координацияләү кимендә 1 м, перекладина диаметры - хәрәкәтләр саны: 22 мм, ераклык перекладинами-25 см; гимнастика баганалары.

Д) үсеш өчен - стойка белән вручами өчен. глазомерның биекlege, төгәлләге ыргыту-максат, биекlege 120-130 хәрәкәт, житезлек, см, обруч диаметры 40 - 50 см; мет метаникага өйрәтү өчен - суда ыргыту өчен жиһазлар безнең максат: "чәчәк", "әтәч", үзәк. мишень 120 метр биеклектә урнашкан

баскетбол щитлары ныгый. | | | ике агач һәм бу металлических стойках шулай булсын өчен, | | | кольцо 2 ел дәрәжәсендә иде | | | идән яки өслеге майданы. |

| | Балалар | гомуи | - гимнастика стенкасы. мәктәп | физик үсеш: | биеклегә 3 метрдан да ким түгел, саны | яшь | | пролетов 4 - 6; | | | | - югары перекладиннар, | әйтелеш перекладина-Эсперанто Татарстанда көч күнегүләрен башкару тәртибе ВИС эленеп тора; | кулланучылар - "

Таблица 14. Уен жиһазларына таләпләр

Уен жиһазлар таләпләр	Таләпләр
Качельләр	Тынычлык халәтендә жир дәрәжәсеннән алып утыргычларга кадәр биеклек 350 мм һәм 635 мм дан да ким булмаска тиеш. Бу двойных таган булырга тиеш түгел файдаланылырга бергә утыргычлар
Таган	Биеклегә нче жирнең кадәр утыргычлар торышы равновесия булырга тиеш 550-750 мм максималь наклон утыргычлар каршындагы движении артка һәм алга-артык түгел 20 градустан. Качалка конструкциясе анда утырган баланың аяклары качалканың терәк өлешенә элэгүгә юл куймаска тиеш, кискен почмакларга, аларның әйләнә-тирәсендәге радиуска ия булырга тиеш түгел.
Карусели	Карусельнең түбән әйләнә торган конструкциясенә кадәр Минималь ераклык 60 мм һәм 110 мм дан артык булмаска тиеш. Максималь биеклегә нче түбән дәрәжәдәге карусель кадәр аның югары ноктасына кадәр 1М.
Таучык	Керү горке гамәлгә ашырыла аша лестницу, лазательную секция яки башка жайланмалар. Аерым торучы тау скатының биеклегә, керү төренә карамастан, 2,5 метрдан артмаска тиеш. Старт майданчыгы-5 градуска кадәр озынлыкта 300 мм, әмма, кагыйдә буларак, майданның киңлегә скольжение участогының горизонталь проекциясенә тиң булырга тиеш. Аерым торучы Тауда старт майданында Ян койманың биеклегә 0,15 метрдан да ким булмаска тиеш. Ахыр чиктә скатның уртача наклон 10 градустан артмаска тиеш. Тауның ската ягы 50 мм радиуслы һәм 100 градустан да ким булмаган почмаклы жиргә сөрелергә тиеш. Тау биеклегеннән жиргә кадәр ераклык 100 мм булырга тиеш түгел.

Таблица 15. Минималь ара куркынычсызлык уен жиһазларын урнаштырганда

Уен жиһазлар	минималь ара
Качельләр	ян конструкцияләрдән 1,5 м да ким түгел. ким дигәндә, 2,0 м алга (элек) нче крайних нокталары таган. торышы наклона
таган	кимендә 1,0 м яктан боковые конструкцияләр. ким дигәндә, 1,5 м алга нче крайних нокталары качалка. торышы наклона
Карусел	кимендә 2 м яктан нче боковых конструкцияләр һәм түгел ким 3 м өскә таба нче түбән вращающейся өслеге карусели
таучык	ике яктан да ким булмаган 1 м һәм 2 м алга. түбән крае ската тавы

АГАЧ УТЫРТУ Таблица 16. Тәкъдим ителгән аралыклар агач утырту урам категориясенә карап

		метр
Урамнар һәм юллар категориясе		Ераклык өлешендә кадәр ствола

Шәһәр әһәмиятендәге магистраль урамнар	5 - 7
Район әһәмиятендәге магистраль урамнар	3 - 4
Жирле әһәмияттәге урамнар һәм юллар	2 - 3
Эчендәге юллар	1,5 - 2
Искәрмә. Иң яраклы төрләре утырту өчен: юкә голландская, тополь Канада, тополь Кытай пирамидальный, тополь Берлин, татар клены, ясенелистый, ясень пенсильванский, Ив жимерек шаровидная, бәйләвеч гладкий, боярышники, акция сары.	

3 нче кушымта

ЖӘЯҮЛӘЛӘР КОММУНИКАЦИЯЛӘРЕНЕҢ КИҢЛЕГЕН ТӘКЪДИМ ИТЕЛӘ ТОРГАН ИСӘПЛӘУ

Тротуарлар һәм башка жәяүләләр коммуникацияләре киңлеген исәпләүне формула буенча башкарырга киңәш ителә: , кайда В-жәяүләләр коммуникациясенен исәп-хисап киңлеге, м; - жәяүләләр хәрәкәтенен бер полосасының стандарт киңлеге, 0,75 м тәшкил итә; N - «пик» сәгатләрнендә жәяүләләр хәрәкәтенен факттагы интенсивлыгы, жәяүләләр коммуникациясен урнаштыру участогында ике юнәлеш буенча суммарлыгы, кеше/сәгать (натураль тикшеренүләр нигезендә билгеләнә); k-жәяүләләр хәрәкәте интенсивлыгын перспективалы үзгәртү коэффициенты (территориянен шәһәр төзелеше үсешен анализлау нигезендә билгеләнә); р-жәяүләләр коммуникациясенен бер стандарт полосасының норматив үткәру сәләте, кеше/сәгать, аны таблица буенча билгеләргә киңәш ителә: Жәяүләләр коммуникацияләренен үткәру сәләте Кеше сәгатенә

Жәяүләләр коммуникацияләре	элементлары
Кызыл линия буенда урнашкан тротуарлар үсеш алган сәүдә челтәре	700
Тротуары, сәүдә объектлары янында	
Тротуарлар (бульвары)	800 - 1000
Жәяүләләр юлы (прогулочные)	600 - 700
Пешеходные переходы через проезжую часть (наземные)	1200 - 1500
Баскыч	500 - 600
Пандус (уклон 1:10)	700

ТУФРАК Шәһәр туфракларын классификацияләү

1. Муниципаль берәмлекләр шартларында туфрак катламы төрле генезиска ия. Туфрак типына карап, аңа аны яшелләндерү системасында куллану алдыннан төрле ысуллар кулланыла.

1.1. Табигый туфраклар - тиешле табигый шартларда формалашкан һәм тулы профильле туфрак (аларны формалаштыру шартларына туры килә торган барлык генетик горизонтлар).

1.2. Өске үзгәртеп корылган туфраклар-табигый туфракларның өске өлешендәге генетик горизонтларның (40 см га кадәр) насыплы пычрак грунтлары белән алмаштырылу яисә алмаштыру нәтижәсендә барлыкка килгән туфрак. 1.3. Урбаноземалар-ясалма барлыкка килгән туфрак, ул торак пункт тирәлеген формалаштыру процессында барлыкка килгән. Түбәндәге төрләрне аералар: ул гидрогеологик шартлардан, формалаштырыла торган катлаулы вертикаль структуралы махсус коелган грунтларда формалаша.

урбаноземалар-антропоген бозылган (чит кушылмалар, бозылган һ.б.), тамырның бөтен тирәнлегенә максатчан рекультивацияләнүгә дучар ителмәгән (1,5 метрга кадәр) һәм гумушланыштырылган горизонтка ия булган (ясалма ясалган, яисә *in situ* туфрак төзү процесслары белән формалаштырылган) грунтларда барлыкка килә торган туфраклар.

2. Атропоген эшчәнлек бозылган территорияләрдә яшел үсентеләр утыртканда, яшелләнделә торган барлык участка үсемлекләренә туклану, дым һәм һавадагы ихтыяжын канәгатьләнделерлек туфрак барлыкка китерүче грунтның катлаулы калыңлыгын булдыру киңәш ителә. Туфракның төрле дәрәжәдәге пычрануы билгеләнгәндә, яшел үсентеләрне булдыру һәм реконструкцияләү эшләрен башкарганда, аның пычрану дәрәжәсе һәм сыйфат параметрлары нигезендә рекультивацияләнүе гамәлгә ашырыла.

3. Агачлар һәм куаклар астында алар утыртканда ундырышлы грунт белән тутырыла торган утырту чокырлары ясала. Туфрак катламын формалаштырганда

5. Туфрак катламын проектлаганда туфрак барлыкка китерүче грунтның химик пычрану дәрәжәсен исәпкә алырга киңәш ителә. Аның пычрану дәрәжәсе санитар һәм биологик аспектларда билгеләнә. Санитар халәт характеристикасы кеше һәм йорт хайваннарының тормыш эшчәнлегә өлкәсенә керә торган өслек катламы өчен бирелә. Бу катламының куәте 30 см. тәшкил итә, туфракның биологик характеристикасы үсемлекләренә нормаль үсешен тәмин итә торган һәм 2 м тәшкил итә торган катламына бирелә (әлегә Кагыйдәләргә 4 нче кушымтаның 3, 5, 6 нчы таблицалары).

6. Туфракка санитар бәя бирү пычраткыч матдәләренә факттагы концентрацияләрен рөхсәт ителгән концентрациясе (ЦДК) белән яки санитар-эпидемиологик күзәтчелек органнары тарафыннан билгеләнгән якинча рөхсәт ителгән концентрациясе (ОДК) белән чагыштырып үткәрелә. Туфракның пычрану дәрәжәсен биологик бәяләү, гадәттә, пычраткыч матдәләренә факттагы концентрациясен фитотоксик ПДК белән чагыштыру белән үткәрелә (әлегә Кагыйдәләргә 4 нче кушымтаның 4, 8 нче таблицалары). 7. Биологик

7. Туфракның пычрануының биологик дәрәжәсе, гадәттә, анда минималь туфрак бүленеше чикләрендә өстенлекле пычрану компонентының уртача дәрәжәсе буенча билгеләнә.

8. Көчле фильтрлаучы грунт (гравий, вак таш кушылган ком, грунт) конструкторларын төзегәндә алар һәм конструкторлар арасында 20 см. егәрлектәге урта һәм авыр суглинкалардан су саклаучы катламы салырга киңәш ителә. күзәнәкләрне ундырышлы авыр катламы грунт белән тутыру. Коела торган грунт куәте-15-20 см.

9. Су астында калган территорияләрде 2-3 метр тирәнлектә туфрак катламы, гадәттә, дренау таләпләрен исәпкә алып, корыла

10. Жил эрозиясенә дучар булган территорияләрде (жил тизлеге 3 м/с дан артык) яшел үсентеләр системасын проеклаганда, тыгызлыгы 80-90% булган агач горизонтын булдыруны күздә тотарга киңәш ителә. Спорт газоннарын урнаштыру өчен туфрак калыңлыгын төзегәндә, гадәттә, астындыра торган грунтың филтрлау сәләтенә карап, дүрт төрле конструкция кулланыла (әлеге Кагыйдәләргә 4 нче кушымтаның 7 нче таблицасы).

11. Муниципаль берәмлек шартларында, кагыйдә буларак, газон һәм казылган грунт тулысынча алмаштыруга мохтаж. Газон өчен үсемлекләренә катламы 20 см тәшкил итәргә тиеш, ул үсемлекләргә грунтының механик составын яхшыртып, өстәмәләргә кертеп һәм күп тапкырлар катнаштырып: ком - 25%, торф - 25%, үсемлек жирләре - 50%. Шулай ук минераль һәм органик ашламалар кертеп, үсемлек грунтының уңдырышлылыгын яхшыртуны күздә тотарга киңәш ителә. Төзекләндерүне проеклаганда, газоннарның сыйфатын яхшыртучы яңа методларны кулланарга киңәш ителә:

1 нче Таблица. Туфракның сыйфатына карата таләпләр

Туфракның уңдырышлылыгы күрсәткечләре. катлам горизонттан	Катламның тирәнлеге, см		
	0 - 20	20 - 50	50 - 150
Физик үзлекләре			
Эчтәлек физик балчык < 0,01 мм	30 - 40	20 - 40	30 - 40
Тыгызлык г/см ³ г/см ³	0,8 - 1,1	1,0 - 1,2	1,2 - 1,3
Химик үзлекләре			
Гумус в/о	4 - 5	1 - 0,5	0,5
pH	5,5 - 6,5	5,5 - 7,0	5,0 - 6,0
Эчтәлеге ТМ отношение к ОДК	1	1	1
Күләме РВ мкр/ч	<20	<20	<20
Мин. дәрәжәсе минераль тәэмин ителеш азотом мг/100 г туфрак	4,0	4,0	4,0
Эчтәлек P ₂ O ₅ һәм K ₂ O мг/100 г туфрак (мин. рөхсәт ителгән / оптим.)	10/40 и 35	10/20 и 15	10/15 и 10
Биологик үзлекләре			
Зурлыгы патогенных микроорганизмнар, шт./грамм жирлек			
Төрлелек мезофауна, данә Төрләре	4	3	2
Фитотоксиклык, фонга кыскача	<1,1	1,1 - 1,3	1,1 - 1,3

Таблица 2. Чүп үләннәренә пычрану дәрәжәсе

Кв. метрга данәләр саны

Пычрану дәрәжәсе	Чүп үләннәренә саны
Өз күләмдә	1 - 50
Ургача	51 - 100
Көчле	более 100

Таблица 3. Туфракның биологик күрсәткечләре һәм аларның бәяләү критерийлары

Биологический күрсәткечләр	Кәнәгать ситуация	Чагыштырмача канәгать	кагәнәт түгел	Чрезвычай.	Эко-
активлык дәрәжәсе					

микробомассы (кратность уменьшения)	-	2	3	3	4	5	6	6	
патогенный микроорганизмов в 1 г почвы күләме	-	2	3	10 - 10	4	10 - 10	5	10 - 10	>10
Содержание яиц гельминтов в 1 кг почвы	-	до 10	10 - 50	50 - 100	>100				
Колититр	>1,0	1,0 - 0,01	0,01 - 0,05	0,05 - 0,001	<0,001				
Фито- токсичность (кратность)	<1,1	1,1 - 1,3	1,3 - 1,6	1,6 - 2,0	>2,0				
Гено- токсичность (рост числа мутаций в сравнении с контролем)	<2	2 - 10	1 - 100	100 - 1000	>100				

Таблица 4. Грунтларның фитотоксиклығы, ОДК

, Килограммга миллиграммнарда

Cr	Ni	Zn	Pb	Cu	As	CL иона
100	100	300	100	100	20	100

**Таблица 5. Туфракның пычрану дәрежәсе, аларда туфракларның ферментатив активлығы
арта**

100 граммга миллиграммнарда

Ферменты <*>	туфракта күләме		
	кадмий	свинец	цинк
Каталаза	3	700	300
Дегидрогеназа	5	300	700
Инвертаза	10	>1000	10000

Таблица 6. Туфракның пычрану дәрәжәсе үсеш шартлары өчен покровка

Килограммга миллиграммнарда

Уровень загрязнения	Содержание элемента мг/кг									
	мышьяк	ртуть	свинец	цинк	кадмий	медь	никель	хром		
В песчаных и супесчаных почвах (валовые формы)										
Нормальн. <*>	1,0 - 2,0	1,0 - 2,1	16,0 - 32,0	27,1 - 55,0	0,26 - 0,5	16,1 - 33,0	10,1 - 20,0	50,0 - 100		
Уртача <*>	2,1 - 4,0	2,2 - 4,2	32,1 - 64,0	55,1 - 110	0,6 - 1,0	33,1 - 165	20,0 - 100	101 - 500		
Высокий <*>	4,1 - 6,0	4,3 - 6,2	64,1 - 96	110,1 - 165	1,1 - 1,5	165,1 - 330	100,1 - 200	501 - 1000		
Оч. высок. <*>	>6,0	>6,2	>96,0	>165	>1,5	>330	>200	>1000		
В суглинистых и глинистых почвах рН менее 5,5 (валовые формы)										
Нормальн.	2,5 - 5,0	-	32 - 65	55 - 100	0,5 - 1,0	33 - 66	20 - 40	-		
Уртача	5,1 - 10,0	-	66 - 130	111 - 220	1,1 - 2,0	67 - 330	41 - 200	-		
Югары	10,1 - 15,0	-	131 - 195	221 - 330	2,1 - 3,0	331 - 660	201 - 400	-		
Бик югары	>15	-	>195	>330	>3,0	>660	-	-		
В суглинистых и глинистых почвах, рН более 5,5 (валовые формы)										
Нормальн.	5 - 10	-	65 - 130	110 - 220	1,0 - 2,0	66 - 132	40 - 80	-		
Уртача	11 - 20	-	131 - 260	221 - 400	2,1 - 4,0	133 - 660	81 - 400	-		
Югары	21 - 30	-	261 - 390	401 - 660	4,1 - 6,0	661 - 1320	401 - 800	-		
Бик югары	>30	-	>390	>660	>6,0	>1320	>800	-		
Подвижные формы										
Нормальн.	-	-	3,0 - 6,0	10,0 - 23,0	-	1,5 - 3,0	2,0 - 4,0	3,0 - 6,0		
Уртача	-	-	6,1 - 12,0	24,0 - 46,0	-	3,1 - 15,0	4,1 - 20,0	6,1 - 30,0		
Югары	-	-	12,1 - 18,0	47,0 - 69,0	-	15,1 - 30	20,1 - 40,0	31,0 - 60,0		
Бик югары	-	-	>18,0	>69	-	>30,0	>40,0	>60,0		
Яхшы дәрәжә - үсемлекләрнең нормаль үсеше, уртача - орлыкларның уңдырышлылығын киметү, тамыр системасы жіңелү, үсемлекләрнең морфологиясен үзгөртү, бик югары - үсемлекләрнең үлүе.										

Таблица 7. Урбоконструктозем конструкцияләре төрләре

сантимер

Порода төрлөрө	Тиренлек по профилю, см			
Уртача куллы урта фильтрация белен	0 - 15	16 - 30	31 - 45	46 - 60
Ком фильтрующие грунт	Гумусированный каглам	Тамыр среднесуглинистая	Тамыр среднесуглинистая	Тамыр среднесуглинистая
Авыр күкертле	Гумусированный каглам	Среднесуглинистый туфрак. каглам	комлы	комлы
Начар фильтрующие жир	Гумусированный каглам	Среднесуглинистый туфрак. каглам	Селкенүле вак таш кагламы. комлык	Коренная порода авыр

Таблица 8. Авыр металлларның рөхсәт ителгән концентрациясе торак пункт туфракларында тычкан авыруы
миллиграмм килограммга

концентрация авыр металл. Мышьяк дәрәжәсе	күләме		1 класс опасности		
	2 класс опасности		свинец	кадмий	мышьяк
Фоновое эчтәлеге: песчаных һәм ачы туфракта	5 - 10 ср. 6	5 - 12 ср. 8	25 - 30 ср. 28	0,01 - 0,1 ср. 0,05	0,9 - 1,7 ср. 1,5
Фоновое эчтәлеге: песчаных һәм ачы туфракта	15 - 25 ср. 20	12 - 30 ср. 20	30 - 60 ср. 45	0,09 - 0,3 ср. 0,22	1,2 - 3,2 ср. 2,2

**Кабул иту РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛӘНЭШТӘГЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ 1
нче Таблица. Парк, урман паркы аллеяларын һәм юлларын оештыру башка эре рекреация
объектлары**

Приложение №5

**АЛЫМ
РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛӘНЭШ ТЕРРИТОРИЯЛӘРЕНДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ**

**Таблица 1. Аллалар һәм юлларны, урман паркын оештыру
һәм башка эре рекреация объектлары**

Төрләрән аллея киңлегенә Назначение
юлларны да (м) төзекләндерү |

Төп 6-9-интенсив яшеллеккә рәхсәт ителә |
жәяүлеләр хәрәкәте аерым полосалар полосы
аллеялар һәм (300 дән артык сәгать). | | 2 м киңлектәгә төртип аша |
юллар * һәр 25-30 метр саен йөрү рәхсәт ителә. | |
парк эчендәгә аллея ярда булса |
транспорт. | | | сулыклар, аның аркылы |
Профиль соединяет булырга мөмкин хәл ителде |
төрле дәрәжәдәгә функциональ зоналар |
жир кишәрлекләре да кагылышы, стеналары белән бәйлә |
вә баскычлар белән. | | | Йөгертмә | :
төп керү юллары. | | | каты плитка. |
асфальтобетон) белән |
бортлану белән обра
таш белән. | | | | Ботакрез
биеклек 2,5 м |

Икенче урында - 3-4,5 интенсив трасса буенча бара |
пенные аллеялар жәяүлеләр хәрәкәте матур урыннар ала могоут
юллар да * (сәгатенә 300 сәгатькә кадәр). | | көкрәю |
Китү рәхсәт ителә. | | | Катлам: каты |
эксплуатация(плитка, асфальтобетон), |
транспорт. | | | вак таш белән эшкертелгән |
| | | Соединяют | вяжущими. Ботакрез
икенче дәрәжәдәгә керү юллары 2,0 - 2,5 м. садовый вход
парк объектлары да борт, чәчәк бордюралары һәм |
үзара. | | | үлән, су бирү лотоклары |
| | | | яки башкалар
Өстәмә - 1,5 - 2,5 Жәяүлеләр Өчен Бушлай Допол
кече трассировка хәрәкәте, һәр борылышешельные
жәяүлеләр ешлыгы. | | акланган һәм теркәлгән |
Татарстан Республикасы Транспорт һәм юл хужалыгы министрлыгы объектом
рәхсәт ителә. | | | төркем белән яки ялгызными
Аерым үсентеләргә чыгарыла. | Буй |
парковым уклон рәхсәт ителә 80 |
корылмаларга. | | | промилле. | Катлам: плитка, |
туфрак яхшыртылган |

Тропалар - 0,75-1,0 өстәмә трасса буенчаруется
прогулочная челтәре белән текә үрләр аша чыная, |
табигый чокырлар, инешләр. | | | |
характером катлам: Грунтоое
Ландшафт. | | | | табигый. |

Велосипед-1,5-Велосипед Трассасы |
2,25 прогул
этәч, сизгенчесе). | | | | |
| | | | | Киңәш ителә пункты |

техник хезмэт күрсэтү. | | | | Йөгертмә |
 каты. | | | | Ботакрез
 биеклек 2,5 м |
 Юллар өчен 4,0 - 6,0 прогул
 ат чабышлары ,экипажларда, 60 промиллега кадәр бара. | |
 чана. | | | | Ботакларны кисэргә рөхсәт ителә |
 керү юлы 4 м. Выс
 эксплуатация өслеге: грунт покры
 транспорт. | | | | яхшыртылган. |
 Автомо-4,5-7,0 автомобиль трассасы буенча
 бильная йөрү һәм юл периферии урман паркы " Пери
 парк эчендәге якта жәяүлеләр ягында юллар
 транспорт. | | | | коммуникациялар. | | Иң зур |
 70 озынлыктагы уклон рөхсәт ителә |
 йөрү тизлеге-промилле, максат-скорость
 40 км/сәг.эксплуат | Радиусы |
 транспорт-15 метрдан да ким түгел. |
 Катлам: асфальтобетон, |
 вак таш, вак таш, |
 | | | | эшкәртү вяжущими, |
 бордюрлы таш. | | | |
 Искәрмә: 1. | Жәяүлеләр алкалары киндлегенә зоналар кертелә |
 жәяүлеләр хәрәкәте, цикләмә Яшел полосалар, су бүлү юллары |
 лотоклар һәм эскәмияләр урнаштыру өчен майданчыклар. | | Чикләү жайланмалары |
 Яшел полосалар киндлеге 6 метрдан артык булганда кирәк. |
 2. | Алль һәм тамгаланган юллар типларында " * " рөхсәт ителә |
 ролик такталарында, тимераякта, самокатларда махсус шуудан кала кат
 жиһазландырылган территорияләр. | |
 3. | Автомобиль юлларын с урман паркларында карарга кирәк |
 территориянең зурлыгы 100 гектардан артык. |

Таблица 2. Парк майданчыкларын оештыру

Кв метрда

Парковые майданы һәм майданчыгы йомыш - посет	Билгеләү	Элементлары	Күләме	Мин.
		территорияләрне		норма
		бүгенге		
Төп планлаштыру майданчыклары партерлы яшеллеккә, чигенү цветники, аллея, керү ишеге янында һәм паркның бер алдында катлам: корылмалар мош	Узәкләре, парк	Бассейннар, фонтаннар, скульптура, үткөрү урыннары	исәпкә алып	1,5
Майданда	Уткөрү	Осветительное	1200 - 5000	1,0 - 2,5
массакуләм	концертлар,	жиһазлар		
чаралар бәйрәмнәр, (зур күләме. Утырту буенча рәвешендә лугового пространство яки майданы каты (плитка), регулярь сызлау. төп аллея буенча	прожекторлар).			
	формалаша			
	периметр.			
	газонное,			
	регулярь	комбинированное		
	Элемтә			
Майданчыгы	төрле	бөтен Жирдә:	20 - 200	5 - 20
ял итү, парк өлешләрендә.	яктырту,	беседкалар,		

лужайки майданчыкларның төрләре : Пергола, трельяжи, | | |
 - даими эскәмияләр, урналар. | | | | | | |
 планлаштыру белән декоратив | | | |
 даими рәсмиләштерү үзәгендә | | | |
 яшелләндерү; |
 - даими. | | скульптура, вазон). | | | | |
 планлаштыру белән каплау: мощение | | | |
 | плитка, борт белән обра
 таш ,бордюраларными
 төркөм белән чәчәкләр һәм үләннәр. | | | | | | |
 үсемлекләр; площадках
 - ирекле газон луж
 планлаштыру белән С
 нурлану | | | | |
 | | ирекле | | | | |
 үсемлекләр төркөмнәре групп
 | Танцева- | Урнаштырыла | Яктырту, | 150 - 500 | 2,0 |
 төп коймалар янында арысланнар, эскәмияләр | | | |
 майданчыклар, яки урналар. | | | | | | |
 корымалар икенче каттагы катлам: | | | | |
 | | аллеями | махсус | | | |
 Уен Аз Хәрәкәтле, Игров
 | майданчыгы | индивидуаль, | физик культура- | | | |
 балалар өчен: хәрәкәтчән сәламәтләндерү | | | |
 | - 3 елга кадәр | күмәк | жиһазлар, | 10 - 100 | 3,0 |
 4-6 ел уеннар. | Урнаштыру, яктырту, эскәмияләр , 120-300-5,0 |
 Урна буенда-7-14. | 500-2000-10,0 |
 икенче каттагы катлам: лет
 аллея пес
 яхшыртылган, газон
 Уен Хәрәкәтле 1200 - 1700 Игровые
 | комплекслары | күмәк уеннар | | | | |
 | өчен балаларны | | | | | | |
 14 яшькә кадәр | | | | | | |
 | Спортив- | Төрле | Махсус | 150 - 7000 | 10,0 |
 әмма-уен-хәрәкәтчән уеннар һәм жиһазлар и
 балалар өчен һәм күңел ачу, төзекләндерү, благоустройство
 яшүсмерләр, шул исәптән Велодром, исәпләнгән вел
 10-17 скалодром, конкрет | | | |
 яшь, мини-рампалар өчен, спорт-уен лет
 | өлкәннәр | шуу өчен | куллану | | | | |
 ролик тимераяклары | | | | | | |
 | | 6 | | | | | |

Каплау өчен алшартлар:
 яна паркы, урыннардагы асфальт-бетон, транспорт белән |
 майданы белән кисешкән урында плиточным, плитки һәм таләпләр
 автостоян-хәрәкәт графигына баткан кәрәзле паркка керү юллары |
 шәһәр газоны белән күй, транспорт жиһазландырылган |
 транспорт белән бортлы таш белән |

**Таблица 3. Майданы һәм паркларның үткәрү сәләте
 Корымалар һәм майданчыклар**

Объектларның һәм корымаларның исеме пропуск бер кв. метрлык Сәләт способность урын яки объект или (кеше көнендә) объект			
1	2	3	
Аттракцион зур < * > 250 800 Татарстан Республикасы Премьер-министры и. ш. Халиков катнаша.			

Йөзү бассейны: ачык 50 х 5 25

Татарстан Республикасы

Игротека < * > 100 20

Хор җырлау майданчыгы 6,0 1,0

Майданы (терраса, зал) өчен 4,0 1,5
бию | | |

Ачык театры | 1,0 | 1,0 |

Жәйге кинотеатр (фойессыз) 5,0 1,2

Жәйге цирк | 2,0 | 1,5 |

Күргәзмә павильоны 5,0 10

Ачык лекторий 3,0 0

Павильон өчен уку һәм тихих уеннар 6,0 3

Кафе | 6,0 | 2,5 |

Сәүдә киоск 50,0 6

Киоск-китапханә 50,0 60

Касса < * > 120,0 (1 сәгать) 2,0

Бәдрәф 20

Беседкалар өчен ял 10,0 2,0

Су-чаңгы станциясе 6,0 4

Физкультура-тренажерлар залы 10,0

Жәйге раздевалка 20,0 2,0

Кышкы чишенү бүлмәсе

Жәйге душ белән раздевалками 10,0 1,5

Автомобиль кую урыннары < * > 4,0 машиналар 25,0 |

Велосипед өчен тукталышлар < * > 12,0 машиналар 1,0 |

Биллиардная (1 өстәл) 6 20 |

Балалар автодромы < * > 100 10

Каток < * > 100 х 4 51 X 24 |

Корт өчен теннис (ябык) < * > 4 х 5 30 х 18 |

Бадминтон майданчыгы < * > 4 х 5 6,1 х 13,4 |

Баскетбол майданчыгы < * > 15 х 4 26 х 14 |

Волейбол майданчыгы < * > 18 х 4 19 х 9 |

Гимнастика майданчыгы < * > 30 х 5 40 х 26 |

Шөһөрчөклөр өчен майданчык < * > 10 x 5 30 x 15			
Балалар өчен майданчык 6 2			
Массакуләм	уеннар	өчен	майданчык
6			
Нст өчен майданчык. теннис (1 5 x 4 2,7 x 1,52			
өстэл)			
Теннис майданы < * > 4 x 5 40 x 20 Площадка			
Футбол кыры < * > 24 x 2 90 x 45			
96 x 94			
Алкалы хоккей кыры < * > 20 x 2 60 x 30			
Спорт үзәге, стадион < * > 20 x 2 96 x 120			
Консультация пункты 5,4			
<*> Майдан нормасы объектка бирелде.			
Объект парк территориясендә урнашкан.			

6 нчы кушымта

Алым
ЖИТЕШТЕРҮ БИЛГЕЛӘНЭШЕНДӘГЕ ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ

Житештерү объектларын төзекләндерү
төрле тармаклар

Тармак яклау чаралары тәкъдим ителә торган кабул итүләр			
предприятиеләрнең эйләнә-тирә мохитне төзекләндерү			
Приборлар төзү-цехларны максималь рәвештә газоннан изоляцияләү			
яралар да-ярдемче, склад катламнары, каты өслекләр генә			
электрон зоналары һәм урамнар; каты булмаган материаллардан.			
сәнәгать территорияне саклау сулыкларны, фонтаннарны һәм фонтан			
тузан һәм башка су сибү торбасыннан.			
зарарсызлыктар, шулай ук саклагыч полосаларның тыгыз утырту			
кояш кызудан. массивлар һәм төркемнәр.			
Рядовые утырту буенда төп			
алым.			
Корылучы үсемлекләр уагаqsız			
дәхи алар гаурәтләрен зинадан саклаучылардыр.			
мамыклап.			
Тәкъдим ителә торган: жиләк-жимеш агачлары,			
чәчәкләр, розарийлар.			
Туку изоляциясе бизәү майданчыклары урнаштыру читтә			
цехлар сәнәгәте; бизәкләү цехларының тәэсир итү зонасын булдыру.			
уңайлы шартлар бизәү тирәсендә яшелләндерү			
ял итү һәм хәрәкәт итү цехларының яхшы булуын тәэмин итә			
территориясе буенча;			
шумозащита чәчәк түтәлләрен киң куллану,			
фонтаннар, декоратив скульптуралар,			
уен жайланмалары, чаралары			
мәгълүмат. Майданчыклар шаулапаш			
ял итү.			
Бакчалары плоских түбәләрендә корпуслар.			
Ассортиментта чикләүләр юк:			
ылыслы ,ственные			
чәчәк атучы куаклар, лианнар һәм			
h. б.			

Май-изоляциясе-тотрыклы газон булдыру. | |
дельная һәм житештерү тыгыз агач-куакковые
инженерлык ятмаларынан сөт цехлары 50% ка кадәр мәйданны били |
сәнәгать озелен |
коммуникацияләр; эреләндерелгән Однород төркемнәре |
үсентеләр тузаннан саклау территорияне "тондыра" |
бөтен яктан. | | |
Ассортиментта облад
бактерицид үзлекләре: имән |
кызыл, миләш ,

Европа карагач, чыршы ак, |
сербская н. б. Серб
Юл чыгымнарын каплау - монолит |
бетон, бетон плитәләрдән тротуарлар. | | | |
Икмәк пешерү зонасы-Изоляция окруж
сәнәгать-ул матур үсеп килүче төркемнәр белән янәшә на
үзагач утыртмалары территорияләре ность
торак пункты нче (юкә, клен, тополь Канада, |
житештерү миләшләре гади, карагачница
шау-шу; Себер, чыршы ак). | | |
Яхшы Предзавод зонасында - ялгызлар |
агачларның декоратив нөсхәләрен жилләтү | |
| | территорияләрне | (чыршы колочая, сизая, серебристая, |
Швед клены). | | | |
Ит комбинаты-селитебной саклау, ял мәйданчыклары янында урнаштыру |
син территория нче Административ корпусы, у |
ис үтеп керү; кеше күп йөри торган цехлар урыннарда да проник
тузаннан саклану; эзер продукцияне читкә жибәрү. | | |
территориянең аэрациясе гади газон, ажуралы аз
агач-куак утырту. | | | |
Ассортиментта облад
бактерицид үзлекләре белән. | | | Утырту |
цехларның визуаль изоляциясе өчен
Төзелеш тавыш кимү, тыгыз саклагыч утырту из
сәнәгать тизлек жил һәм зур живописных төркемнәре һәм |
массивларга язылганлык. | | |
территорияләр; ял мәйданчыклары бизируются
изоляция төсле. | | | |
якын-тирәдәге чәчәк актив кертелә |
төзелеш, транспорт корылмалары, территории
торак пункты; кече архитектура формалары һәм башкалар |
жанлану төзекләндерү элементлары. | | |
монотон һәм ассортимент: Клен, ясен, юкә, |
төссез мохит вязы һәм тдп. |
|

7 нче кушымта

ТРАНСПОРТ ҺӘМ ЖӘЯҮЛӘЛӘР КОММУНИКАЦИЯЛӘРЕН КАПЛАУ ТӨРЛӘРЕ

Таблица 1. Транспорт коммуникацияләрен каплау

Объект югары катламның комплекслы материалы норматив Материал
документ проезж
| юл челтәрен | | |

Юллар һәм урамнар Асфальтобетон: ГОСТ 9128-97 |
Магистраль урамнар - А һәм Б төрләре, 1 маркалы; | | |
| гомумшәһәр әһәмияткә ия: | - щебнемастичный; | ТУ-5718-001- |
- белән өзлексез 001168-2000 |
хәрәкәт - кою Тибы II. | ТУ 400-24-158-89 |
Татарстан Республикасы Президенты р. н. Миңнеханов катнаша. |
Кероховатых өчен ту 57-1841 смес

катлау-катлау. | | 02804042596-01 |
- белән регулируемым хәрәкәте шул ук |

Магистраль урамнар Б һәм ГОСТ 9128-97 типтагы Асфальтобетон типов
район эһәмиятендәге В, 1 маркалы марка

Местного значения:
- в жилой застройке | Асфальтобетон типов В, Г | ГОСТ 9128-97 |
и Д |
в производственной и | Асфальтобетон типов Б и | ГОСТ 9128-97 |
коммунально-складской | В |
зонах

Площади | Асфальтобетон типов Б и | ГОСТ 9128-97 |
В.
Представительские, | Пластбетон цветной. | ТУ 400-24-110-76 |
приобъектные, общественно- | Штучные элементы из |
транспортные | искусственного или |
природного камня.
Транспортных развязок | Асфальтобетон: | ГОСТ 9128-97 |
- типов А и Б; | ТУ 5718-001- |
- щебнемастичный | 00011168-2000 |

Искусственные сооружения | Асфальтобетон: | ГОСТ 9128-97 |
Мосты, эстакады, | - тип Б; | ТУ-5718-001 - |
путепроводы, тоннели | - щебнемастичный; | 00011168-2000 |
ТУ 400-24-158-89 |
<*>

- литой типов I и II. | ТУ 57-1841- |
Смеси для шероховатых | 02804042596-01 |
слоев износа | -

Таблица 2. Жәяүлеләр коммуникацияләрен каплау

Объект | Материал каплау: |
комплексы
төзекләндерү | тротуар | жәяүлеләр зонасы | дорожки бу | пандусов |
озеленной |
территорияләрене |
техник |
зона |

Магистраль Асфальтобетон-Штучные | |
урам төрләре Г һәм Д. элементлары из
гомумшәһәр һәм Штучные ясалма | |
район эһәмиятендәге элементлар арасыннан яки табигый элементы
ясалма таш. | |
яки табигый сыпучих катнашмасы | |
| таш | материаллары | |
тоткарсыз | |
яки укрепленные или
аллы-артлы | |

| Урамнар жирле | шул ук | - | - | Асфальтобетон |
эһәмияттәге тибындагы в, г һәм Д. |
торак цементобетон. | |
| төзелеше | | | | |
| шул | Асфальтобетон | - | - | |

житештерү һәм типтагы Г һәм Д. | | | | |
коммуналь-Цементобетон | | | | |
склад зоналарында | | | | |

Жэяүле урам Штучные шт

элементлары бер	элементлары берсе -		
ясалма	ясалма		
яки табигый	яки табигый		
таш. | | | | |

Пластбетон |

| төсле | төсле | | |

Майданнар Штучные Площади

представительские, элементлары арасыннан элементы

ясалма приобо, приоб

ижтимагый - яки табигый яки табигый или

таш. | | | | |

Асфальтобетон Асфаль

типтагы г һәм д. типтагы Г һәм д. | | |

Пластбетон |

төсле. | | | | | төсле. | | |

транспорт	Штучные									
чишелеше	элементлары берсе -									
ясалма										
яки табигый										
таш. | | | | | | | | | |
Асфальтобетон | | | | | | | | | |
типтагы г һәм Д | | | | | | | | | |

Жэяүлеләр дә шул ук хэл и

жир өсте юлы, проезж

| | | өлешендә яки | | |

Ыштаные

		элементлары берсе -				
		ясалма				
		яки табигый				
		таш				

жир асты һәм асфальтобетон: Асфальтобетон |

жир өсте типтагы в, г, д. типтагы в, Г, Д |

Элементлары штучные | | |

		се				
		ясалма				
		яки табигый				
таш. | | | | | | | | | |

| Күперләр, эстакады, | Штучные | - | - | шул ук |

юлүткәргечләр, элементлары берсе | | | | |

Тоннель ясалма | | | | |

| | | яки табигый | | | | |

таш. | | | | | | | | | |

Асфальтобетон | | | | |

типтагы г һәм Д | | | | |